

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Khasak Efsaneleri

©. V. VIJAYAN

Vijayan İngilizcesinden Çeviren
Oğuzhan Aydın

dedalus

Khasak Efsaneleri

©. V. VIJAYAN

Khasak Efsaneleri, Modern Klasiklerin en önemli yapıtları arasında gösteriliyor. Onuruna uzun yıllardır ödül düzenlenen Vijayan, bu roman için de Odakkuzhal Ödülü'nü kazanmıştı. Ravi adında genç bir adam, suçluluk ve ıstırap duygularıyla varoluşsal bir krizin eşiğine gelir. Ve kendisini Hindistan'ın çok uzak bir köyünde, Khasak'ta bulur. Kapısı yıllardır aralanmayan, derme çatma bir okulda öğretmenliğe başlar. Dünyanın bu uzak köşesinde İslam, Hinduizm ve birçok kadim/mistik inanış bir arada barınmaktadır. Vijayan, Büyülü Gerçekçilik ile oluşturduğu romanını, kahramanların birbirinden ilginç hikâyeleriyle ilmek ilmek işliyor. Kitabın sayfaları arasında gezerken bir yandan ezan sesini duyabilir, bir yandan da pagan ayinlerine şahit olabilirsiniz.

Khasak Efsaneleri, ilk olarak 1969 yılında Malayalam dilinde yayımlandı, 1994 yılında İngilizceye yazarın kendisi tarafından çevrildi. Kitap, kısa bir süre içinde Güney Asya'nın en çok satan romanı oldu.

roman: kırk bir

www.dedaluskitap.com

© Dedalus Kitap – 2016

© DC Books 2013

Yazar Adı: O. V. Vijayan

Kitabın Orijinal Adı: Khazakinte Ithihasam

Kitabın Adı: Khasak Efsaneleri

ISBN: 978-605-9203-20-3

Dedalus Kitap: yüz on

Roman: kırk bir

Birinci Baskı: mayıs ikibinonaltı

Genel Koordinatör: Fethi Karabali

Yayın Danışmanı: Selahattin Özpalapıyıklar

Yayına Hazırlayan: Baran Güzel

Düzeltili: Nazlı Yıldırım

Sayfa Tasarımı: Ulaş Kantemir

Kapak Tasarımı: Semih Erdoğan

Pasifik Ofset

Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok
34310 Haramidere Avcılar/ İSTANBUL

Tel: (0212) 412 17 77 Sertifika No: 12027

Alemdar Mah. Çatalgeşme Sk. Defne Han No: 27/28

Sultanahmet-İstanbul • www.dedaluskitap.com

Tel: +90 212 513 03 43 • Faks: +90 212 513 03 44

İlk baskısı Malayalam dilinde DC Books tarafından yapılmıştır. Bu eserin Türkçe yayın hakları DC BOOKS (Good Shepherd Street, Kottayam, Kerala, Hindistan) ile anlaşarak, Kalem Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır. Tüm hakları saklıdır.

KHASAK EFSANELERİ

O. V. Vijayan

Vijayan İngilizcesinden Çeviren: Oğuzhan Aydın

O. V. Vijayan

Halk arasında O. V. Vijayan olarak tanınan Hint yazar Ottupulackal Velukkuty Vijayan, (2 Haziran 1930 – 30 Mart 2005), modern Malayalam dili edebiyatında önemli, “En çok bilinen romanı -altı romanı vardır- 1969 yılında yayınlanan *Khasakkinte Itihasam*’dır. Ayrıca dokuz hikâye derlemesi vardır.”

1930’da Palakkad’da doğdu. Palakkad’daki Victoria College’den mezun olan Vijayan Madras’taki Presidency College’den İngiliz edebiyatı üzerine mastır yaptı. İlk kısa hikâyesi *Tell Father Gonsavles*i 1953’te yazdı. Vijayan’ın ilk romanı olan *Khasakkinte Itihasam* (Khasak Efsaneleri) 1969’da yayınlandı. Bu romanı büyük bir patlama yaratarak Malayalam edebiyatını Khasak öncesi ve sonrası olarak ikiye ayırdı.

Khasakkinte Itihasam, onun en iyi bilinen eseri olmaya devam ederken sonraki çalışmaları; *Gurusagaram* (The Infinity of Grace), *Pravachakante Vazhi* (The Path of the Prophet) ve *Thalamurakal* (Generations) da oldukça önemli eserleridir.

Vijayan, karikatürden felsefeye, romandan hikâyeye kadar bir çok sanat yapıtına imza atarak aynı zamanda hayran bırakan bir çeşitlikteki üslubuyla, çizimleriyle ve stiliyle de başarı yakaladı. İngilizce diline ve edebiyatına da oldukça hakim Vijayan bilinen birçok eserini Malayalam’dan İngilizceye çevirdi.

Oğuzhan Aydın

1992 yılında İstanbul'un Üsküdar semtinde doğdu. Çeşitli çeviri projelerinde yer aldı. İstanbul Üniversitesi, İngilizce Mütercim Tercümanlık Bölümünü tamamladı. Çevirmen, daha önce yayınevimiz için *Emile* isimli romanı çevirdi.

Sığınacak Bir Han

Otobüs Koomankavu'daki son durağına vardı. Kasaba Ravi'ye yabancı gelmedi. Daha önce hiç orada bulunmamıştı, ancak kendisinin sıkı bir ağaç kubbesinin altındaki bu ıssız yere gideceğini, oranın tahta platformların üzerine kurulmuş dükkanlarını ve kulübelerini tekrarlayan öngörülerinde görmüştü; bereketli çağlarındaki ağaçları, ağaçların yarılmış kabuklarını ve toprak üzerinde kemer gibi uzanan köklerini, hepsini görmüştü.

Diğer yolcular önceki duraklarda inmişlerdi. Ravi otobüste tek başına oturmuş, alnına uğursuz bir yolculuk yazılmış birinin yaptığı gibi, yolculuğunun bir sonraki kısmını tasarlıyordu kafasında... Yolculuk uzun sürmüştü, meşakkatli geçmişti. Ravi otobüsü yakalamak için Swami Bodhananda'nın aşramından sabah erken çıkmıştı. Sadece aşramın el ulaşını ve elbette Swamini'yi uyandırmıştı, birini küçük valizini taşıtmak, ötekini de acele bir veda etmek için. Farkında olmadan kadının safran dhotisini¹ bağlamıştı beline. Bu komik hatayı ancak uzun bir yol kat ettikten sonra fark etti. Sabah yıldızı yükseldi gökyüzünde. Patikanın her iki tarafındaki ağaçlar, çalılar ve kayalıklar dağılan siste yaşıyor gibi görünüyordular, nefes alan bir cenin gibiydi...

"Şu arkadaş eşyalarınızı taşıyacak," dedi kondüktör, Ravi'ye.

¹ Dhoti: Bele bağlanan, etek benzeri uzun bir giysi. (ç.n.)

Ravi otobüsten indi, hâlâ düşüncelere dalmış bir haldeydi, toprak ayağının altından kayıp gidiyor gibiydi.

Banyan yaprakları bir esintiyle hışırdadı.

Kutuyu ve dürülü yatağı otobüsün tepesinden indirdiler. Ravi bakışlarını dürülü yataktaki bir kir parçasına sabitledi, etrafındaki her şey duygusal bir girdapta yok oldu.

Genç adamın daldığı hayallerden çıkmasını sabırla bekleyen yaşlı bagaj taşıyıcısı “Nereye?” diye sordu.

“Ha,” dedi Ravi, “Khasak’a.”

Yaşlı adam eşyaları kaldırıyordu ki Ravi ona beklemesini söyledi. “Şerbet satıyorlar şurada, biraz içip kendimize gelelim.”

Yaşlı adamın köylü resmiliğiyle bu teklifi reddetmesine rağmen Ravi şerbet satılan kulübeye giderken yanında götürdü adamı. Ravi şerbet isteyip dükkânın önündeki banka oturdu, bank da her şey gibi tahta platformun üzerinde sabitlenmişti. Etrafı inceledi, yol dairesel çimlik bir alanda bitiyordu, çimler sabitlenmiş kulübelerin etrafını sarıyordu. Arkalarında ise ekinlerin yeşilliği arasında kaybolmuş çamurdan evler vardı; bakliyatlar, muzlar ve saz çatıların üzerinde olgunlaşmış asma kabaklar.

Şerbetçi bardakları yıkadı. Şerbetin tıpasını açarken Ravi alışkanlıktan buz istedi. Şerbetçi gülümseyip “Buza ihtiyacınız olmayacak efendim,” dedi. Adamın haklı olduğunu ilk yudumunu içtiğinde fark etti Ravi. Toprak testi içeceği soğutmuş, ona yılın ilk muson yağmurlarının ekşimsi tadını vermişti. Ravi bir bardak şerbet daha alıp oturdu ve dükkândaki ıvır zıvırları inceledi öylesine. Şerbetçinin tezgâhının arkasında cehennemdeki işkenceleri gösteren bir resim vardı. Deliye dönmüş kavanozların ve yemyeşil irisli gotik limonata şişelerinin arkasında beni mi bekliyordu acaba bu resim diye düşündü Ravi. Köşede borusunun üzerinde küçük bir köpek kabartması işlenmiş bir gramofon vardı.

Hatıraların sisleri nemli ve paslı borudan yükselip Ravi'yle hüzünlü ve hassas bir ses tonuyla konuşuyordu.

“Yolculuk nereye?” diye sordu şerbetçi.

“Khasak’a.”

“Akraba ziyareti mi?”

“Hayır. Öğretmenlik yapmaya gidiyorum.”

“Öğretmenlik mi? Khasak’ta mı? Orada okul yok ki, en azından önceki güne kadar yoktu.”

“Bölgesel Heyet’in açtığı yeni tek öğretmenli okullardan biri. Beni geçirdiler başına, okulun sorumluluğunu bana verdiler.”

Şerbetçi duraksadı, yolcuyu iyice süzdü ve “Kongre üyesi sanmıştım seni,” dedi.

Adam Ravi’nin safran dhotisine bakıyordu. Kongre partizanları, özgürlük mücadelesi esnasında ülkeyi basit safrana boyanmış dhotilerle gezmişti, bazıları hâlâ bir hevesle giyyordu.

“Şu an değilim,” dedi Ravi gülerek “ve bu da Kongre safranı değil, bir aşram safranı.” Aşram, lafını duyan şerbetçinin elleri gayri ihtiyari selam işareti yaparak birleşti...

Ravi yola çıktı. Yaşlı adam ona rehberlik ediyordu. Kulübe-lerden oluşan pazarı arkalarında bırakıp iki derin setin arasındaki bir yola girdiler. Kısa sürede yol bir vadiye çıktı. Yabani tulsî² kokusu çökmüştü havaya.

“Ne kadar yolumuz kaldı amca?”

“Biraz daha yürüyeceğiz.”

“Yükün ağır mı?”

“Yük, hep ağırdır.”

“Sırayla taşıyabiliriz, yardım etmek isterim.”

² Tulsî: Hinduizm’de kutsal kabul edilen bir çeşit bitki. (ç.n.)

Öğle vaktiydi, rüzgâr bitkin düşmüştü. Baygınlaşan toprağın üzerine uzanmıştı.

Ravi'nin çocukluk anıları hep öğle vakitlerinde başlıyordu. Tepe doruğundaki evlerinin verandasında tek başına oturuyordu. Tepe, doruğundan yamacındaki kahve vadi-sine kadar parlayan sarı çimenlerle örtülüydü. Vadiyi geçtikten sonra tekrar üzerinde minik çam ağaçları olan bir tepe daha yükseliyordu. Çam ağaçları, şeffaf serabın içinde sallanıyorlardı. Çocukken en çok yapmayı sevdiği şey gökyüzünü seyretmekti, bazen, karnı burnunda olduğu için sık olmasa da, annesi de eşlik ederdi ona. Annesi ona Devaların³ hikâyelerini anlatırdı. Bu gökyüzü sakinleri ölümsüzlüklerinin sırrı olan Kalpaka meyvesinin sütünü içmiş ve meyvenin kabuğunu yeryüzüne atmışlardı. Öğle vakti gökyüzü onlarla dolu olurdu, dikkatle bakıldığında görülürlerdi. Ravi, onların parlayan bulutların yanlarından geçerek yavaşça çamların, taşların ve çimenlerin üzerinden hafifçe süzülüşünü seyrederdi. Annesi koltuğa yaslanarak otururken kafasını onun karnına koyar, öyle izlerdi kabukları.

“On üç!” diye fısıldadı Ravi, heyecanını içinde tutamamış olarak.

“Efendim evladım,” dedi annesi, “neymiş on üç tane olan?”

“Kabuklar, anne.”

Utangaç hayaletler yok oldu. Gökyüzü, kayalıkların üzerinde uçan ibikli bir akbaba hariç terk edilmişti.

“Benim minik yıldızım,” dedi annesi bir gün yine gökyüzü nöbetlerini tutarlarken, “çok yaslanma, kız kardeşine zarar vereceksin.”

Küçük kız kardeş, annemin ayak başparmağının içinde uzun uzun uyuyup rüya gören tatlı iribaş. Zamanla annemin

³ Deva: Hinduizm’de doğaüstü iyi varlıklar. (ç.n.)

karnına doğru gitmişti sürünerek ama Ravi'nin kaderinde onunla tanışmak yoktu, annesi onu garip bir tahtirevanla yanında götürmüştü. O gün bir sürü insan girip çıkmıştı eve, kahve ağaçlarını budayan adamlar, çiftliğin revirinde babasına yardım eden hemşireler, daha önce hiç görmediği insanlar... Tahtirevan hazırlanıyordu, Ravi ağıtları, kokuyu, çiçekleri ve tütsüyü dün gibi hatırlıyordu. Öğle vaktiydi, kabuklar yeryüzüne düşüyordu. Annesi derin ve şaşılacak bir huzur içinde uyuyordu. Tahtirevan evden çıkarken hemşireler onu tuttu, nazik eller yüzünü öte yana çevirdi. Karşı koymadı, direnmedi, zira çimenler arasından aşağıya giden, zümrüt yeşili vadiden geçip dalgalanan çamların arkasına doğru devam eden bu yolculuğu öngörmüştü.

Gökyüzünü seyrettiği günler üvey annesi Chittama eve geldiğinde sona erdi. Kadın öğle uykusuna yatıyordu, Ravi verandada tek başına oturuyordu öylece, gökyüzünü izlemek istemiyordu, oyuncakları ilgisini çekmiyordu. O zamanlar onun öksüzlük, Kül Kedisi günleriydi. Bir gün kafasını gökyüzünün boşluğundan mucizevi ufka çevirdi. Altın serap dalgasına binmiş gelenleri o gün gördü; kanatlı, taşlı yılanlar, onu oynamaya çağırıyorlardı...

"Yağmurlar başlamadı henüz." Yaşlı adam konuşuyordu. "Belki muson gelmez bu sene."

"Eh, belli olmaz."

"Geçen sene sel basmıştı buraları."

Yaşlı adam bir bu kadar daha yürüyeceğiz dediğinde üç mil kadar yürümüş olmalıydı. Bir süredir tırmanıyorlardı, Ravi arkasına baktığında Koomankavu'daki evlerin çatıları olan küçük bulanık noktaları gördü. Ravi duraksadı, otobüs Palghat kasabasına geri gidiyordu.

"Yoruldu mu?" diye sordu yaşlı adam.

"Yok, hayır."

“Bir şeye mi üzüldün?”

Ravi gülümsedi. Yaşlı adam, “Devam edelim evladım,” dedi. Tırmanma bitti, inmeye başladılar ve Koo–mankavu arkalarında gözden kayboldu. Güneş zirve noktasını geçti, rüzgâr tekrar esmeye başladı, artık hoş bir esinti olarak değil de dağ geçidinden gelen doğu rüzgârı olarak esiyordu, vahşice sallıyordu palmiye yapraklarını. “Dinle bak!” dedi yaşlı adam olduğu yerde durarak, bir kuş rüzgârın sesini bastırarak ötüyordu. Kuşlar yağmuru müjdeliyor!

“Belki de yağmur konusunda yanılmışımıdır,” dedi yaşlı adam bariz bir şekilde rahatlayarak. Yağmurlar hakkında sabaha kadar konuşabilirdi, en ufak bir cevap bile monoloğunu sürdürmesine yetiyordu. Yağmurlar, dedi, yağmurlar hep insanoğluna boş ümitler vermiştir. “Dediğin maya değil mi evladım?” Maya, tabii ya, kozmik aldanma; Ravi safran renginden dolayı adamın böyle dediğini anlamıştı! Bir anlığına içinde mistik uzman rolü yapma arzusu uyandı. Bu arzuyu bastırdı. *Hayır, pek çok yaşamın bu yolculuğunda, bu inanılmaz yüklerin yolculuğunda bunu yapamam. Hanıma, sığınağıma, Khasak denilen köye varmalıyım.* Ravi maya sorusuna cevap aradı. “Sanırım.” Aldığı basit cevap yaşlı adamın kısa bir anlığına tadını kaçırdı. Hemen sonra “Baraj lafları dönüyor ortalıkta, ama baraj yağmur yağdırtabilir mi, seli geri gönderebilir mi?” dedi.

“Barajların yardımı dokunuyor...”

“Bilemezsin,” diye mırıldandı yaşlı adam, “bilemezsin!” Adam, kolları koca toprak parçalarını kaldıran, çeneleri sert kayaların peltesini çıkaran makinelerden çok rahatsız oluyordu. İnsanoğlu, hünerini Tanrı’nın iradesiyle boy ölçüştürebilir miydi?

“Geldik evladım,” dedi yaşlı adam eşyaları nihayet sırtından indirecek olmanın verdiği keyifle, “burası Khasak!” Bir

bulut şeridi uzaklaşırken kırmızı çatılar sık yeşilliğin arasında parladılar. Sesler ve görüntüler kargaşası Ravi'nin algılarına hücum etti; bir anne kızını eve çağırıyordu, gizemli isim bir melodi gibi yayıldı etrafa; ıslık çalan güvercinler ve yeşilliklerin içerisinde öten kuşların sesleri, boynuzları yabancılarının gelişyle panikleyerek kaldırılmış bir manda, kıyıları açan kızıl pandanus çiçekleriyle alev almış hızla akan bir dere, güneşin kristal kemerine doğru uçan pterodaktiller gibi uzakta sızlanan bir edayla uçan bir karga sürüsü...

Khasak'ın arkasında Chetali dağı vardı, taştan tacı altındaki tarlaları gölgeliyordu. Birbirine yapışmış yabani arı kovanları muazzam bir düzenle taşın altından sarkıyordu, insanoğlu onlara erişemiyordu.

Bölgesel Heyet okul için iki odası ve bir koridoru olan, demirhindi ağaçlarının gölgelediği bir bahçesi olan mütevazı bir ev tahsis etmişti. Ev köyün dış kısımlarındaydı, Khasak'ın fakirleşmiş toprak ağası Sivaraman Nair'e aitti. Önceki hasada kadar Sivaraman Nair evi fide deposu olarak kullanıyordu. Öğlenden beri öğretmenini gelişini bekliyordu.

"Bu bizim ilk gerçek okulumuz," dedi Ravi'ye anahtarları verirken, "sen de bizim ilk öğretmenimizsin."

Ravi anahtarı aldı; demek benim yol üzerindeki konağım, hanım burası. Ravi içeri girdi; havada yoğun bir küf ve pas kokusu vardı.

"Kimse yaşamadığı için temizlemeye gerek duymadık, öğretmen bey," dedi Sivaraman Nair küften utanarak.

Okul onun olduğu için tahtanın, öğretmen masasının ve sandalyesinin ve sıraların parasını o ödemişti. Bunlara bir de kişisel bir şey eklemişti: Gandhi'nin, Hitler'in ve maymun tanrı Hanuman'ın çerçevelenmiş renkli resimleri.

"Heyetten bir görevli iki gün önce buradaydı," dedi Sivaraman Nair, "okulda kalmanı önerdi. Yoksa seni bizzat kendi evimde ağırlardım."

“Size zaten çok şey borçluyum Sivaraman Nair. Size daha fazla yük olmak istemem.”

“Umarım burada rahat edersin. Bir şeye ihtiyacın olursa istediğin zaman bana gelebilirsin. Evim köyün hemen dışında.”

Toprak ağası gittiğinde eve küçük bir kalabalık yaklaştı: erkek ve kız çocuklar, ve bebeklerini emziren kadınlar... Kalabalıkta bir cüce vardı, elinde iplikten yapma bir tasma, tasmanın ucunda da bir yusufçuk vardı. Yaşını kestirmek zordu, göğsü tamamen gelişmişti, göğsünün aksine elleri ve kolları gelişmemişti, yüzü kocamandı, at gibi bir çenesi vardı. Ravi hemen yüz göz olmak istemiyordu çocuklarla, ancak çocuklar cüceyi ona doğru ittiriyorlardı, o da böylece ilkokulun asırlık sorusunu sordu, “Adın ne?” Cüce sırtıttı sadece. Çocuklar onu cesaretlendiriyorlardı, “Söyle adını ona Kili!” Uzun süren ikna çabalarından sonra cüce yaşlı bir adamın gırtlakıyla bir çocuğun dudaklarının karışımı olan bir sesle cevap verdi, “Appu Kili.”

Kili, papağan yani. İsim, Ravi’nin fazla yüz göz olmama çabasını yıkmıştı. “Papağansın demek?”

“Evet öğretmenim,” diye cevapladı çocuklar cücenin yerine. Başka bilgiler de verdiler onun hakkında. “Peltek öğretmenim. Yusufçuk yakalıyor öğretmenim. Örümcekleri seviyor öğretmenim.”

“Evinize gidin hadi,” dedi Ravi, “pazartesi görüşürüz. Hepiniz geleceksiniz okula değil mi?”

Çocuklar ayağa takılmış bilezikler gibi hep bir ağızdan konuştu; bu gümüşü sesler yakında kederini dindirecekti. Hep birlikte cevap verdiler, “Geleceğiz öğretmenim!” Gittiler. Sonra da göğüsleri bebeklerinin ağızındaki kadınlar gittiler.

Ravi içinde az sayıda eşyası olan bavulunu boşalttı ve onları koyacak yer aramak için etrafa baktı. Gitmeye isteksiz hamamböceklerini cam kenarından kovalayıp romanlarını ve

dini kitaplarını oraya yığdı. Diğer ıvır zıvırlarını da elinden geldiğince düzenledikten sonra kırıldı kırılacak sandalyeye oturdu. Baldırları acıyordu, kemikleri ağrıyordu, acı onlardan geçip zihninde donukça seyahat etti...

Ravi çıplak ayakla dereye yıkanmaya gittiğinde taşlar akşam güneşiyle ısınmıştı. İki kadın derenin aşağı tarafında yıkanıyorlardı, bellerini ve göğüslerini havlularla kapatmışlardı. Kalçaları alacakaranlıkta karanlığa gömülmüştü. Ravi derenin çakıl taşı yatağına oturdu, su omuzlarını okşayarak geçiyordu. Kasaba ufkun sönen kızılığının içinde, uzaklardaydı... Ravi tekrar Khasak'a bakmak için döndü, gaz lambaları ve yıldız ışıkları köyü aydınlatıyordu. Ve Khasak'ın ötesine baktı, Chetali'nin karanlıktaki çıkıntısını seyretti.

İkinci Geliş

Molla Allah Pitcha⁴ medresede oturmuş Müslüman çocuklara Khasak'ın destanını anlatıyordu. Uzun, uzun zaman önce, insanların artık hatırlayamadığı zamanlarda, palmiye korusuna dörtnala bin bir atlıdan oluşan bir alay gelmiş. Peygamber tarafından kutsanan, Bedirli savaşçılar⁵ bunlar, başlarını en mübarekleri çekiyormuş: Şeyh Seyid Mian. Ama Şeyh'in bin-diği at hasta ve yaşlıymış.

Bu hikâyeyi dinleyen her nesil aynı soruyu sorardı, “Neden hastalıklı bir ata biniyormuş Şeyh, molla?”

Ve molla tekrar ederdi her sene cevabını, “Yaşlı, ölüm döşeğindeki⁶lerin imdadına Allah ve habibi Şeyh'ten başka kim yetişir, onlara başka kim yardım eder?”

Yaşlı at daha fazla yol alamayacak hâle gelince “Şeyh savaşçılarına, durun, diye işaret etmiş.” Gecenin son nöbetinde, ay batarken, sadık at ölmüş ve palmiye korusuna gömülmüş. Derler ki rüzgârla birlikte nerede olduğu bilinmeyen mezarından çıkarmış. Kulaklarını dört açanlar hâlâ kaybolmuşları kurtarmaya giden, onların ormanlık dağ geçidinden geçmelerine yardım eden atın çıkardığı titrek nal seslerini duyabilirmiş.. Bin atlı, atlarından inmiş ve kamplarını palmiye korusuna kurmuş. Khasak halkının kökenleri bu bin atlıya dayanır.

Günümüzde Şeyh Chetali'nin tepesinde taştan bir türbe de yatmaktadır. Fani gözler hâlâ mezarın nerede olduğunu keşfedememiştir. Khasaklı Müslümanlar da, Hindular da, Şeyh'i koruyucuları olarak görürler.

Diye anlattı molla. Sonra da, “Yaşlanıp da kamburlaştığımızda Allah yanınızda olacak. Yüce Allah hastalara ve muhtaçlara şifa dağıtacak, inananları hürmetle ona şükredecek,” dedi.

⁴ Allah Pitcha: Allah'a yalvaran, Allah'a dilenen anlamına gelen bir isim. (ç.n.)

Eski püskü gömleğinden gelen ter kokusu mollayı Merhametli Atlı'nın yakınlığıyla bunalttı. Allah'ın perişan atı gibi medreseye doluşmuş öğrencilerine bakıp sordu: "Bugün kimdeydi sıra?"

Çocuklar sırayla mollaya kahvaltı getiriyorlardı, bu sabah sıra Kunhamina'daydı. Annesi kahvaltı için içi hurma içkisine batırılmış pirinçli gözleme yapmış, muz yaprağıyla sarmış ve kızının çantasına koymuştu. Kunhamina medreseye giderken arasu ağaçlarının çiçeklerini döktüğü ormanlık bir alandan geçiyordu. O gün yol üzerine çiçek yağmuru yağmış gibiydi, Kunhamina durup hayranlıkla yere serilmiş bir halı gibi duran çiçekleri izledi. O sırada yanından yemek arayan bir tavus kuşu sürüsü geçmeye başladı. Ne yaptığıının farkında olmadan, büyülenmiş bir halde gözlemleri parçalara bölerek tavus kuşlarından birini beslemeye başladı. Son parçayı da verip ellerini temizledi ve yoluna devam etmeye başladı. Ancak ibikli, büyük tavus kuşu daha verir diye peşinden geliyordu zıplayarak.

"Bitti tavus kuşu efendi!" dedi kız. Kuş onu kovalayıp baldırından gagalamaya başladı. Kızın bacağı kanamaya başladı, biraz da acımişti ama kız medresede arkadaşlarına anlatacak bir şey olduğu için sevinçliydi; gerçek bir tavus kuşu tarafından gagalanmıştı! Olanları Kholusu'ya ve Norjehan'a anlattı.

Molla, sıranın kimde olduğunu sorduğu an büyü bozuldu. Tüylerini temizleyen tavus kuşu ve çiçek yağmuru yok oldu. Kunhamina ayağa kalktı. Medrese içerisindeki ahenksizlik içerisinde, suçlu, on yaşında bir kız. Çocukların gözleri molların bastonundaydı, korkuyla gerildiler. Fakat imam hiçbir şey yapmadı, olduğu yerde öylece durup etrafındaki dünyadan koptu.

Allah Pitcha'nın akli Müslümanların önde gelen ihtiyarlarını çağırdığı geçen haftaki toplantıdaydı. Yaşlı liderler

gelmişti. Sakalları dinlerine bağlılıklarını göstermek için kırmızıya boyanmıştı. Aralarında birkaç genç adam da vardı. Köy meydanındaki banyan ağacının altında toplanmışlardı. Molla, ağacın dibindeki tuğla platformun üstüne oturmuştu. Cemaatine yeni okulun oluşturduğu tehlikeleri anlamıştı; orada öğretilen sivri harfler ve hesaplamalar haram faiz işlerinde kullanılacaktı. Molla yeni öğretilerin yol açacağı delilikler, Şeyh'in öfkesi ve ikinci gelişi konusunda uyarılarda bulunmuştu. Khasak'da iki okul vardı: Mollanın Kuran'ı öğrettiği medrese ve nesillerdir astrologluk yapan Hindu bir aile tarafından kurulmuş yazım evi. Okulların arasında hiçbir zaman rekabet olmamıştı.

Toplantıda gençlerden gelen itiraz fısıltıları duyuluyordu.

“Konuşun!” dedi molla.

“Kafama takıldı,” dedi genç Kassim, “eğer okulu devlet kuruyorsa aramızdan kim buna karşı çıkabilir ki?”

Kasabanın dedikoducusu Kuppu Acchan, Aliyar'ın çay ocağının önündeki granit çıkıntıya tünemişti. Ahali bu çıkıntıya eski hamallar yüklerini koyup dinlendiği için dinlenme yeri de diyordu. Kuppu Acchan ortaya konuştu: “Ne diyorsunuz, sizce okul tutunacak mı?”

Okulun destekçileri de yok değildi: toprak ağası Sivaraman Nair, köyün terziisi olan yeğeni Madhavan Nair ve Khasak sınırlarının dışında kalan yerler ile ilk ticareti yapan yerlinin kuzeni Zulfiqur Hayat. Kuppu Acchan, yoldan geçen kırmızı sakallılardan birinin dikkatini çekmek için pozisyonunu değiştirdi, “İnsanlar okulla ilgilenmezse kim gelip yönetebilir ki?” Alayını bitiriyordu ki göğsü çıplak, kuşağından toprak ağalarının alameti olduğu üzere anahtarlar sarkan Sivaraman Nair, Kuppu Acchan'ın tüneğine gelip fısıldadı, “Kuppu, sözünü unutmadın değil mi?”

“Kuppu'ya güvenebilirsin saygıdeğer Nair.”

“On kayıt—”

“Oldu bil.”

“On beş yapabilir misin?”

“İçin rahat olsun saygıdeğer Nair. Sözüm söz.”

“Okulun kapanmaması için on beş çocuktan fazlasına ihtiyacımız olacak.” Sivaraman Nair daha da yaklaştı, “Müslümanlar bize karşılar.”

Kuppu Acchan, Sivaraman Nair’i Müslüman ihtiyarlarının toplantıdan çıkmış oldukları yere doğru gelmekte oldukları konusunda adamı uyarmak için çaktırmadan göz kırptı. Önlerini Allah Pitcha çekiyordu. Molla, sırdaşı olan birkaç ihtiyarla birlikte Aliyar’ın çay ocağına girdi. İçeride yer kalmadığı için kalabalığın geri kalanı dükkânın önüne yığıldı. Molla sırdaşlarından birine, “Doğru mu yani?” diye sordu.

“Doğru,” diye cevapladı adam.

Molla, duyduklarına inanamayarak mırıldandı, “Nizam Ali döndü demek... Nerede o?” Molla bunu neredeyse işitilemeyen bir tonla söyledi. Onu dinleyen ihtiyarlar sıkıntılıydı.

Dönüşün Hikâyesi parça parça tamamlandı ihtiyarlar tarafından. Nizam Ali dört gün önce gelmiş, bataklığın ve çalılığın içinden geçip ruhların musallat olduğu Kralın Camisine girmişti.

“Orasını evi bellemiş,” dediler köylüler birbirlerine, “ruhları terbiye etmiş.”

Bunların hiç biri molların kulağına gitmedi. Anılar yaşlı adamın zihninde sel gibi akıyordu. Kız gibi dudakları olan, bukleleri yüzünü asma filizler gibi çevreleyen on altı yaşındaki bir çocuğa ait uygunsuz anılardı bunlar. Anılara gömülmenin vakti değildi, vakit kâfirlikle, sapkınlıkla yüzleşme vaktiydi. Nizam Ali, Khasak’a dönmüş, kendisini Şeyh’in büyücü Kadı’sı ilan etmişti. Köylüler bu rütbeyi daha önce hiç duymamışlardı. Molla çocuksu bir huysuzlukla tekrar sordu, “Neden kimse bana bir şey söylemedi? Aranızdan hiç biri...” Yaşlı kırmızı sakallılar cevap vermiyorlardı. “Ya sen

Aliyar?" dedi molla çay ocağının sahibi genç adama saldırgan bir tavırla, "Sen de mi biliyordun?"

Çırağı Aliyar semaverin arkasında somurtuyordu. Molla aniden kendisini aciz hissetti, onu imam ve hak iddia eden arasında doğaüstü bir düello bekliyordu. Allah Pitcha daha önce de böyle manik ataklar yaşamıştı, karısı Thitthi Bi de onun bu haline üzülüyordu ancak kıskanmamaya ant içmişti, bir oğlan çocuğunu kıskanmak yakışsızdı.

Molla ayının üzerine eğildi. Delice görüntüler geldi gözünün önüne; Kadı eski düzeni yıkıyordu, yeni okul kut-sallaştırılmış efsaneleri alaşağı ediyordu, Çarığının ayağına vurmasından ayak başparmağında çıkan şişlik iyileşmeyen bir yaraya dönüşüyordu... ay soğudu. Toplantıya gelen kalabalık azaldı fakat onun yerine başka, daha büyük bir kalabalık geliyordu çay ocağına. Genç adamlar ve çocuklar yeni liderlerinin etrafında sık bir çember olmuş, yaklaşıyorlardı. Molla ayağa kalkıp dışarı ıktı.

"Nizam Ali!" Molla mürtetle yüz yüzeydi.

"Kadı," diye düzeltti eski çırağı sertçe. Allah Pitcha sersemledi; tekrar kendine gelince, "Nizam Ali, sen Gerçek misin yoksa Aldatmaca mısın?" dedi.

"Gereğim."

Molla bir kertenkelenin sesi, ruhani sesler taşıyan bir rüzgâr, büyülü dağın üzerinde süzölen mavi bir bulut gibi bir alamet bekliyordu, ama boşunaydı. Hafifçe ve acıyla konuştu: "Sahtekâr! Cünöp bir ruh girmiş senin içine." Yerden bir avuç toprak aldı, üzerine bir büyü okuyup Nizam Ali'ye doğru fırlattı. Toprak, Kadı'yı ıskaladı, molla da fırlatayım derken düşeyazdı, Aliyar onu tuttu. Bütün bu olanlar esnasında Nizam Ali olduğı yerden kıpırdamamıştı. Gülümsüyordu.

Molla boynunu büküp çay ocağına geri girdi. Sonra sadık kırmızı sakallılardan birine " Günahkâr adam, okul hakkında bir şey dedi mi?" diye, sordu.

“Dedi, hem de coşkuyla dedi.”

“Ne söyledi?”

“Şeyh’in ruhunun okula kızgın olmadığını ve onun, yani Şeyh’in Kadı’sının okulu bir fidan gibi ekeceğini söyledi.”

Molla bir süre tespih çekerek oturdu. Sonra konuştu, “Bu yeni okulda çocuklarımıza kâfirlik öğretecekler. Öyleyse bu fidanı dikecek olan kişi nasıl olur da Şeyh’in Kadısı olabilir?”

Molla, acı çayından bir yudum aldı ve aldığı gibi püskürttü. Öfkesini Aliyar’dan çıkardı. “Köpek, utanmaz köpek!” diye bağırdı. “Kâfir işi süt tozunu çaya karıştırıyor köpek!” Küfrederek, inleyerek, tükürerek bardakları kapıp dışarıya atmaya başladı kudurmuş gibi.

“Molla!” diye seslendi biri ona dışarıdan. Sonra Nizam Ali yolunu kapayan sandalyeleri bir kenara atarak içeriye girdi. Molla mahvolmuş bir şekilde oturdu. Davetsiz büyücü üzerine çöktü. Molla sertçe fısıldanan emri duydu: “Sakin ol molla!”

Medresede molla korkmuş Kunhamina’nın yanında duruyordu. Meditasyon yapıyor gibiydi, gözyaşları gömleğinin önünü ıslatmıştı. Sonra elini Kunhamina’nın başına koyarak, “Bir daha yapmayacaksın değil mi?” dedi.

“Hayır,” dedi kız.

“Otur.”

Çocuklar şaşkına döndüler. Molla neden affetmişti onu, neden uzun uzun durmuştu Kunhamina’nın yanında. Ve neden ağlamıştı?

“Şimdi, söyle bana,” dedi molla, “kâfirin okuluna gidecek misin?”

Ceza almadığı için minnet duyan Kunhamina o an her şey için söz verebilirdi. “Gitmeyeceğim.”

“Şeyh’in üzerine yemin et.”

“Kutsal Şeyh’in,” dedi kız ve kendi kendine eklemeler yaptı, “Bedirli savaşçıların, Peygamberin...”

“Mariyamma üzerine yemin et.”

Mariyamma, çiçek hastalığı tanrıçasıydı. Hindistan'da alt tabaka kastlar tarafından tapılıyordu, tanrıçanın gaza-bından korunmak için ona müstehcen şarkılar söylüyorlardı. Molla işini şansa bırakmıyordu.

“Mariyamma üzerine,” dedi kız yeminine tekrar bildiği kutsal varlıkları ekleyerek. “Demirhindi ağacının dalının üzerindeki tanrıçanın üzerine, yılan tanrıların üzerine yemin ederim— Kâfirlerin okuluna gitmeyeceğim!”

Molla, alçak taburesine döndü. Kırk yıl Şeyh'i öven türküler söyleyerek yürümüştü dağ yollarında. Sakatlanana kadar kırk yıl. Gezginin ayak başparmağındaki yaradan kendisini hatırlatan bir acı geldi.

İmam

Harabeler içerisinde, köyün etrafında daire oluşturan, içlerinde Khasak'ın sonsuz zamanını barındıran on iki cami... Efsaneye göre Pagan tanrıları en eski camiyi yeniden inşa etmek istemişler. Ancak tanrılar sadece gece inşa etmeye ve işlerini güneş doğana kadar bitirmeye yemin etmişler. Kendilerini horozlara dönüştüren iblis ruhlar hâlâ gece vaktiyken ötüp tanrıların kafasını karıştırmışlar. Tanrılar mabedi tamamlamayıp kaçmışlar. Camilerin üzerine bir lanet çökmüş ve tanrılar kaçtıktan sonra hiç kimse, özellikle hiçbir insan bu ibadethanelerden sadece en eskisinin değil herhangi birinin inşasını tamamlayamamış. Köylüler caminin kaç senelik olduğunu soranlara, “Bin” cevabını verirlerdi. Bu bitmez tükenmez yıllar boyunca yosunlar, caminin bataklıkta sadece iskeleti kalıncaya dek kiremitleri yumuşatmıştı.

Kralın Camisi denen on ikinci cami yıkıntılardan en genç olanıydı. Duvarları ve çatısı resmedilmeye değer bir bozulma yaşamıştı, cami antika olmanın verdiği kasvetli hava evresini geride bırakmıştı. Cami, içerisinde billur bir su birikintisi olan Arap sarnıcına bakıyordu. Sarnıca kadim savaşlarda vücutlarının bazı uzuvlarını kaybeden varlıklar olan kabandhalar iyileşmemiş yaralarını yıkamaya geliyorlardı. On üçüncü camide ise Allah Pitcha imamlık yapıyordu.

Khasak'ın mollaları eskiden beridir terk edilmiş çocuklardan çıkıyordu, hepsi sıra dışı durumlarda evlat edinilmişlerdi. Bu yüzden Allah Pitcha Chetali yamaçlarında o güzel oğlanla karşılaşınca uzun halef arayışının nihayet son bulduğunu düşünmüştü. Bu olay on iki sene önce yaşamıştı, kızı o sıralar on altı yaşındaydı. Yırtılmış bir bez parçasına bürünmüştü çocuk. Molla, bezden çocuğun narin kalçalarını görebiliyordu.

“Şeyh'in vadisinde ne işin var?” diye sordu Allah Pitcha.

“Yılanlar,” diye cevapladı çocuk, “onları yakalamaya geldim.”

“Ne tür yılanları yakalıyorsun?”

“Sürüngenlerin prensi olan kobraları.”

“Ne amaçla?”

Çocuk cevap vermedi, yalnızca imamın karşısında sırtarak durdu.

“Adın nedir ey bahtsız çocuk?” diye sordu molla.

“Nizam Ali.”

“Annen ve baban hayattalar mı?”

“Değiller.”

“Kalacak bir yerin var mı?”

“Yok.”

Çocuk gülümsedi, ihtiyar imam çocuğun gamzeli yanağını okşadı. Molla, başını kaldırdığında Chetali’den gelen işareti gördü: yoğun, karanlık ağaçlığın arasından esen bir rüzgâr ve çalılıklarda çıkan, göz kamaştıran bir ateşin kustuğu mavi duman. İmam uzun bir süre dağı seyretti. Transı bittiğinde çocuğun hâlâ karşısında olduğunu gördü, ancak şimdi çocuğun elinde kıvranan yeşil bir yılan vardı. Çalılarda dolaşan ve gafil avlananların gözlerine zehir tüküren yılanlardandı elindeki.

“Neden sürüngenlerin prensini yakalamadın?” diye sordu molla.

“Çünkü bu bile zamanla büyüyüp onun kadar zehirli olabilir,” diye cevapladı çocuk.

“Doğru dedin. Ama ne zaman olacak o dediğin?”

“Zamanı geldiğinde.”

“Uğursuz hayvanı bırak da çalılara dönsün şimdilik,” dedi molla.

Çocuk denileni yaptı, yılanı yere bıraktı, hayvan sürünerek uzaklaştı.

“Şimdi beni izle,” dedi molla. Allah Pitcha dualar okuyarak, yanında beze sarılmış güzel çocukla birlikte, eve geldi. O gece evde kimse uyumadı... Nizam Ali ailenin bir parçası haline geldi. Thitthi Bi bufalo eti pişirir, ekmek pişirir ve yemekte çocuğun önüne sererdi. Çocuğa vücuduna masaj yapsın diye lak eritirdi, çocuk da akşam güneşi esnasında lak vücuduna işlesin, vücuduna yumuşaklık ve parlaklık versin diye gür çiçek bahçesinin içinde dururdu...

Üç yıl geçti. Bir gün molla, Nizam Ali'nin kafasının kazıtılmadığını fark etti. Dindar Müslümanlar kendilerini Paganlardan ayırmak için saçlarını kazıtırlardı. Allah Pitcha, Müslüman berber Ossan'a her yeni ay gününde vesayetindeki çocuğun saçını kazımasını söylemişti.

“Saçın uzamış bakıyorum,” dedi molla. “Ossan'a gitmedin mi?”

Nizam Ali gülümseyerek, “Unutmuşum,” dedi.

“Çok geçmeden hallet.”

Allah Pitcha'nın ertesi gün Koomankavu'ya gitmesi gerekti. Gece döndüğünde Nizam Ali'yi Maimoona'nın çatlak aynasına bakarak yeni yeni çıkmaya başlayan buklelerine bakım yaparken buldu. Molla çocuğu azarlayacaktı fakat kendisini tuttu. Çocuğun saçı uzamaya devam etti. Kâfir olmayan, yine de saçını uzatan başkaları da vardı: Alam, Amir, Mohiyuddin ve Attar gibi. Aralarında şeytana uyan ilk Attar olmuştu. Yıllar önce medreseyi bırakıp serserilik etmeye başlamıştı. Sonraları kendisine küçük bir iş kurup para kazanmaya başlamıştı. Attar'ın “fabrikam” dediği, Koomankavu'da satın aldığı küçük sazdan evin içinde düşük ücretlerle çalışan on aç adam sabah-tan akşama kadar sigara sarıyordu. Attar artık İblis'in yolunda ilerliyordu, çalışanlarına hak ettikleri maaşı vermiyordu. Molla, onu her hatırladığında biraz öfkeleniyor ve acaba saçındaki hastalık ne diye merak ediyordu. Kepek mi, bit mi? Nizam Ali'nin kaderinin bu olmaması gerektiği konusunda kararlıydı.

Thitthi Bi, kocasını ikna etmeye çalışmıştı. Hem nasıl olsa gün geçtikçe daha fazla genç Müslüman, saçlarını inançlarına yüz çevirmeden Paganlar gibi yapmıyorlar mıydı?

“Ama bu yakışık almaz,” demişti Allah Pitcha, “o Khasak’ın benden sonraki mollası olacak.”

Kafasını sallayıp perişanca sayıklamaya devam etti, “Yakışık almaz! Maimoona’yla evlenecek ol!”

Kelimeler ağzından dökülmüştü. Gerçek değilmiş gibi geliyordu kulağına sözleri. Hatta Maimoona’nın düğünü aklına gelebilecek son şeydi. Onun sıkıntısının kaynağı, yumuşak filizlerin aynadaki yüzü sardığı o görüntü, Maimoona’nın örülü saçlarından veya Thitthi Bi’nin saçlarından daha şehvetli duran ve sonsuza kadar uzayıp rezil bir baştan çıkarıcılıkla kendine çeken saçlardı.

Mollanın yakın zamanda Athicode Köyü’ne doğru tekrar yola çıkması gerekmişti. İkinci karısı orada yaşıyordu, her sene bir kere ziyaretine giderdi kadının. Dört beş günlüğüne orada kalacaktı, Khasak’ın mollası müezzinlik de yaptığı için ezan okuma görevini Nizam Ali’ye vermişti.

Molla döndüğünde beş gün boyunca Khasak’da ezan sesinin duyulmadığını öğrenince öfkeye kapıldı, Maimoona’ya dönüp sordu:

“Nerede o?” dedi talepkâr bir ses tonuyla.

“Kim baba?”

“Bir de kim diye soruyorsun! Utanmıyor musun? İblis seni!”

Allah Pitcha bir hışımla evden çıkıp doğruca camiye gitti. Öfkeden gözü kararıyordu, önünü zor görüyordu, palmiye korusunda gürültülü bir rüzgâr esiyordu. Hem gece hem gündüz karanlık olan, kullanılmayan kata çıktı. Küçük yarasalar telaş içinde daire çizerek, tiz sesler çıkararak uçtular. Şerefeye çıktı, damarları patlamasın diye ellerini yumruk yapıp şakaklarına bastırdı. Molla yüksek sesle uzunca bağırdı:

Allahu ekber! Allahu ekber! Eşhedü en lâ ilâhe illallah! Sabah ve öğle namazları arasında, vakitsizce okuyordu ezanı. Keder içerisinde okuduğu ezan Khasak boyunca yankılandı.

Molla, tükenmiş bir şekilde soğuk, kara zemine oturdu, titriyordu. Sakinleşmek için tespihini çekiyordu. Bir süre öyle kaldıktan sonra ayağa kalkıp cami ve köy arasındaki çimenlikte yürümeye başladı. Caminin mezarlığında bir mezar taşına oturmuş sıcak havanın tadını çıkaran Nizam Ali'yi gördü, saçı güneş ışığında hale gibi parlıyordu.

Nizam Ali o akşam yemeğe gelmedi. Mollanın iştahı kaçmıştı, merdivenlere oturdu. Kocasını beklemekten sıkılan Thitthi Bi bir kâseye ıslak, ekşi pirinç koydu. Fısıldayarak, "Maimoona, al bunu babana götür," dedi.

Maimoona koridora küçük hasırı serdi ve gaz lambasını yaktı. "Baba!" diye bağırdı ürkekçe. Cevap gelmedi. Maimoona kâseyi hasırın yanına koyup sessizce çekildi. İki kadın da yaşlı adamın bu ender görülen öfke anlarında yanına yanaşmaya cüret edemezdi. Porselenlerin kırılma sesini duydular. Sonra da adamın koridordan çıkıp verandaya, verandadan bahçeye doğru giden ayak seslerini duydular.

Thitthi Bi, o gece uyuyana kadar ağladı, fakat kızı Maimoona ne ağladı, ne de uyudu. Gökyüzünde dolunay vardı o gece, rüzgâr mehtaplı sisleri dağdan aşağı süpürüyordu. Esen rüzgârda babasının yazdığı şarkılardan birini söylemesini duydu. Bitkin, şaşkın bir ağıt:

*Besmele çektim Duama başlıyorum Allah'ım bana güç ver
Peygamberin savaşlarını çıkarayım.*

Nizam Ali ertesi gün Attar'ın "fabrikasında" sigara sarmak için Khasak'tan ayrıldı.

Khasak'ın Hurisi

Nizam Ali Khasak'tan ayrıldıktan sonra bir daha köye adımını atmadı, molla da uzun gezilerinde asla Koomankavu'ya uğramadı. Nizam Ali, Attar'ın "fabrika" dediği, on adamın oturup sigara sardığı yıkık dökük kulübede çalışırken diğerleriyle fazla konuşmuyordu. Attar ve karısı kulübenin arkasında çamur duvarlı evde oturuyorlardı. Nizam Ali diğer dokuz adamdan daha hızlı ve iyi sarıyordu. Bambu tepsinin üzerine eğilip sabahlara kadar çalışıyor, fazla mesai için para istemiyordu. Tabii bunların hepsi de onu besleyen ve kulübede uyumasına izin veren Attar'ın hoşuna gidiyordu. İki yıl geçti. Geçen süre zarfında molla için Khasak'taki evi ve Koomankavu arasındaki mesafe kat etmeye cüret edemeyeceği bir uçuruma dönuştü. Thitthi Bi, kızının büyüyüp her geçen gün serpilmesini izledi. Kız sabırsız biri olmuştu, güzelliğı ise Khasak'ta daha önce eşi benzeri görülmeyen cinstendi. Thitthi Bi kocasına yalvardı, "Bir gün Koomankavu'ya git de çocukla konuş. Yaşlıyız, gençleri affedecek kadar olgunlaştık artık." Mollanın kalbinde gururdan eser kalmamıştı, sadece keder vardı. Molla zaman zaman tekrarlayıp durduğu şeyi tekrar söyledi, "Aramız asla eskisi gibi olmaz!"

Thitthi Bi kocasının daha önce böylesine yıkıldığına şahit olmamıştı. Adamın torbalı gözlerinde ve sarkmış yanaklarında yaşlılığın ilk emarelerini gördü. O günlerde ateşlenmeleri de sıklaşmıştı. Kadın kendi kendisine yağmur yağıp şifa getirdiğinde kocasına ilaçlı tavuk çorbası içireceğine söz vermişti ancak aynı zamanda asla bir tavuğun parasını karşılayabilecek kadar para biriktiremeyebileceğinin de farkındaydı.

"Bi' kerecik," diye tekrarladı kadın, "git de ziyaret ediver onu."

Şefkat dolu bir ses tonuyla "Hayır, Thitthi Bi" diye cevapladı adam. Adamın adını söylediğı yeni tınılı bu sesini daha

önce hiç duymamıştı. Kadın derinden etkilenmişti. Gidip adamın yanına oturdu ve narin kollarını adamın omuzlarına koydu. Daha sonrasında ekinlere bakmak için arka bahçeye gittiğinde elinde bir testi suyla eve gelen Maimoona'yı gördü. Başörtüsü başının arka tarafına düşmüştü, gevşekçe sarkıyordu. Kâfirlikti bu. Başörtüsü takmanın sebebi sadece görüntüden ibaret değildi, eğer bir kadın saçını açık bırakırsa şehvetle dolaşan ruhani varlıkları davet etmiş olurdu. Tabii kâfir kadınlar hep saçları, hatta bazen göğüsleri açık geziyorlardı. Thitthi Bi kesin gökyüzü halkı Gandharvalar onlardan şeytanımsı çocuklar yapmışlardır diye düşünürdü. Maimoona, annesine duyduğu saygıdan başörtüsünü gelişigüzel düzeltti, düzelttiği gibi tekrar düştü. Thitthi Bi kızını azarlamadı. Bedeninden çıkan bu eşsiz güzelliğe çaresizce bakmakla yetindi sadece.

Maimoona güç ve özgüvenle yürürdü köyün yollarında. Elbisesinin kollarını, mat tenini ve derisine özenle işlenmiş gibi duran enfes mavi damarlarını göstermek için yukarı toplardı. Maimoona cazibesini zaman zaman taliplerinin üzerinde kullanırdı, zavallılar utançtan kızaran çocuklara dönüşürlerdi. Kız, kimsenin yakalayamadığı kurbanlık bir attı.

Koomankavu'ya göçünün beşinci senesinde Nizam Ali kendi işini kurup iki tane adam tuttu. İş kurması için gereken parayı Attar'ın karısının verdiğiine dair söylentiler vardı ama bunun doğru olup olmadığı kesin olarak bilinmiyordu. Ancak Attar ve karısı sokakta gürültülü bir kavgaya tutuşmuşlardı bir keresinde.

Sigaralar onlu paketler halinde satılıyordu. Aynı yaprağa aynı tütün sarılarak elde edilmesine rağmen sayısız küçük "şirket" kendi markalarıyla övünüyordu ve sigara tiryakileri yalnızca kendi tercih ettikleri markaları kullanıyordu. Attar'ın onlu sigara paketine sarılı renkli bir fotoğraf vardı, fotoğrafın

altında, *Tanrı M.Attar Sigarasını Kutsasın*, yazıyordu. Fotoğraf Attar'a zamana ve paraya mâl olmuştu. Fotoğrafını çektmek için ceket, kravat ve fes kiralararak Palghat'a gitmişti. Attar'ın karısı resimde çok rahatsız durduğunu söylemişti, ama Attar fotoğrafı takıntı haline getirmişti. Bazen kendisine duyduğu sevgiye dayanamayarak uzun çalılıkların arkasına gidip gizli gizli kederini ve ketumluğunu yansıtan fotoğrafıyla konuşurdu.

Attar'ın sigarası yedi yıldır oralarda meşhurdur. Şimdi bir zamanlar yanında çalışan zıpçıktı ona kendi markasıyla meydan okuyordu: *Şeyh Seyid Mian, Nizam Sigarasını Kutsasın*. Ser-seri herif bununla da kalmamış rekabete Attar'ın daha önce hayal bile etmediği bir şey katmıştı: reklam! Kookamkavu'nun duvarlarında, küçük menfezlerde, taşların üzerlerinde büyük harflerle ve yanlış yazılmış sloganlar belirdi bir gecede. Hintsafranı ve kömürle süslenmiş sloganların üzerinde şunlar yazıyordu: *Nizam Sigarası şifa verir. İştah açar, midenize giren en bozuk yemekleri bile sindirmenize yardımcı olur!* Nizam Ali gecenin karanlığında yüzlerce sigara paketini yollara saçtırmıştı. Sabah uyanan köylüler bu reklam kampanyası karşısında şaşır kalmışlardı. Maimoona paketlerden birini alıp saklamıştı, çirkin Attar'dan ne kadar da farklı diye düşünmüştü. Nizam Ali doğuştan gelen bir yetenekle güzel çıkmıştı fotoğrafında, dudakları şuh bir ifade takınmıştı, kıvrırcık saçları mavi kıvrımlarla şakaklarına düşüyordu, gömleğinin önü açıktı.

Derken sürgün sona erdi. Nizam Ali, Ramazan Bayramı esnasında Khasak'a geldi. Renkli ipeklere bürünmüştü, çok cepli geniş kanvas kemeri şeffaf gömleğinin altında gözüküyordu, birbiriyle uyumlu, kafasına ve boynuna sardığı kırmızı atkılar ve ön cebinden sarkan kırmızı bir şal vardı, ayağındaki sandaletler yürüdüğünde gıcırdayacak şekilde tasarlanmıştı ve mal varlığını gözler önüne seren bir fener taşıyordu. Nizam Ali, ya da şimdiki mal varlığını gösteren

adıyla Nizam Ali Muthalali, hayranlık dolu bakışlar atan kalabalığın arasına karıştı. O günlerde hurinin peşinden koşan kasabanın seraserileri Kassim ve Haneefa, Ubaid Dawood ve Ussamat korku ve ümitsizlik içerisinde Nizam Ali'nin karşısına çıktılar. Hepsi adına Kassim konuştu, "Nizam, temelli mi döndün?"

"Nasıl bir soru o!" dedi Nizam Ali. "Fabrikamı başıboş bırakıp nasıl geleyim?"

Nizam Ali lotus pozisyonu alıp Aliyar'ın çay ocağındaki bir banka oturdu. Dışarıda onu hayranlıkla izleyen bir kalabalık vardı. Nizam Ali Muthalali herkese çay ve atıştırmalık murukku⁵ ismarladı.

Uzaktaki büyük muson bulutlarının yaydığı sıcaklık köye vuruyordu. Maimoona Arap sarnıcının bileğe gelen berrek suyunda yıkıyor, sıırıyordu. Sarnıç ve üstündeki tepede bulunan Kralın Camisi hayaletliydi. Eski çağlardaki bir savaşta Araplar dinden dönenleri ve kâfirleri kılıçtan geçirip parçalanmış vücutlarını sarnıca atmışlardı. Şimdilerde bile kabandhaların⁶ gecenin karanlığında ve kimsenin ortalıkta gezinmediği öğle vakitlerinde sarnıca döndüklerine inanılıyordu. Maimoona göğüsleri çıplak bir başına yıkıyor, kırmızı ve mavi renkli sabun baloncuklarını seyrediyordu. Uzakta bir yerde tarlaya fidan eken iki kadın hariç kimse yoktu görünürde. Rüzgâr sakindi, serap banyan ağaçlarının üzerinde dalgalar halinde akıyordu. Maimoona sudan çıkıp merdivenleri tırmandı, ıslak kıyafetler üzerine yapışmıştı, dikenlere bastı ancak bu çılgın yolculuğunda acı hissetmiyordu.

Kralın Camisinin karanlık olmasına rağmen içeride bekleyen silueti görebildi.

"Islak kıyafetlerin içinde üşüteceksin," dedi Nizam Ali, "çıkart onları."

⁵ Murukku: Sarmal şekilde, pirinç unuyla hazırlanan bir çeşit kızartma. (ç.n.)

⁶ Kabandha: Hint mitolojisinde bir iblis, canavar. (ç.n.)

Khasak yeni haberle çalkalanıyordu: Maimoona evlendirilecekti!

Banyan ağacının altında ve Aliyar'ın çay ocağında toplanan kalabalıklara duyduklarına inanamamazlık hâkimdi. Köydeki her erkek hayallerinde bu atı ehlileştirmişlerdi... Düğüne davet edilenler cenaze için toplanmış gibiydiler. arpık bacaklı damat sendeleyerek düğün yerine geldi: Dalgıç Chukkru veya Khasak ve çevresinde anıldığı şekliyle "Dalgıç Kuş". Chukkru molla onu Khasak'ın hurisinin kocası yapan duaları okurken ne sevinç ne de gerginlik hissediyordu.

O gece delirmiş bir yolcu Khasak'ı gizlice terk etti. Kimse onun gidişini görmedi. Diğer gecelerden daha karanlık bir geceydi, yaklaşan musonun ağırlığını taşıyan gökyüzü yere yakındı. Yolcu yolunu ancak şimşek akıp parladıka bir anlığına görebiliyordu. Gittiği yol insanoğlunun değil cinlerin ve ifritlerin yoluydu. Nizam Ali hızlı adımlarla yürüyordu. Chetali'yi arkasında bırakıp kayboldu.

Kayıp Yıllardan Sonra

Nizam Ali ortalıktan kaybolmuştu, kimse nereye gittiğini bilmiyordu. Tuttuğu iki adam bir süre daha sigara sarmaya devam etti ancak onlara maaş veren biri olmadığı için bir hafta sonra “fabrikayı” kapatıp işsiz kaldılar. Somurtkan suratlarla iş aramaya başladılar. Biri Attar’ın yanında işe girdi, ötekisi ise yasadışı alkol işine girdi.

Gizemli kayboluşundan iki sene sonra Nizam Ali sanki hiç ortalıktan kaybolmamış gibi Koomankavu’nun pazarında beliriverdi. Attar’a gidip soğukkanlı bir şekilde, “Senin fabrikanda çalışabilir miyim?” diye sordu. Attar onu zamanında küçük düşürdüğü için oracıkta öldürebilirdi. Ancak bunun yerine intikam almak için daha sinsi bir yol seçti. Nizam Ali’yi onun hayatını istediği gibi dar edebilmek için işe aldı. Böylece istediği zaman maaşını geç verebilecek, çay ocaklarından çıkan tatsız tuzsuz yemekler yemek zorunda kalışını seyredebilecek, zamparanın yüzünün açlıktan incelmesini izleyebilecekti. Ve tabii çok daha farklı şekillerle de yıpratabilecekti onu.

“Pekâlâ,” dedi Attar, “ama daha fazla saçmalık çıktığını görmeyeceğim senden.”

“Tabii, saçmalamam,” diye cevapladı Nizam Ali, “Nizam söz verdi mi tutar.”

“Eskisi gibi fabrikada kalamazsın. Kalacak bir yer bul kendine.”

“Nizam rüzgâr gibidir. Eser geçer.”

“Laçka laçka konuşmayı kes.”

“Hay hay.”

O günün gecesinde Attar’ın karısı Sohra Bi umursamaz bir ses takınmaya çalışarak kocasına, “Saçını, kadın gibi uzatmış diyorlar,” dedi.

“Kes sesini kaltak karı!” diye patladı Attar.

Nizam Ali sözünü tuttu. Attar’ı bile şaşırtan bir enerjiyle diğerlerinin iki katı sigara sardı. Sardığı sigaraların gerginliği tam ayarındaydı. Attar o güzel parmakların öfkeyle çalışmasını izledi... Aylar geçti, öfke dindi. Sonra küçük kırmızı bir pano belirdi Nizam Ali’nin tek odalı kulübesinde. Kırmızının üzerine katranla şunlar yazılmıştı: *Koomankavu Sigara Çalışanları Sendikası*. Attar’ın yedi çalışanı sendikaya katıldı. Bu adamlar ağızları sıkıydı. Zekiydiler, gözden ırak yerlerde toplanıyorlardı. Palghat kasabasından partizanlar onlara gelip anlaşılmaz kehanetler okuyorlardı. Avrupa’da bir heyulanın gezindiğini söylediler. “Heyula nedir bilir misiniz?” diye sordu ideologlar sigara sarıcılarına.

“Biliyoruz yoldaşlar,” diye cevapladı Koomankavu’nun yeni emekçileri. “Bizim buralarda da cinler ve iblisler var.”

“Bizi tam anlamadınız yoldaşlar.”

“Hele Khasak’taki heyula kadar başka hiçbir yerde...”

Ocağın yirmi birinde Lenin’in doğuşunun yıldönümünü kutladılar; başka bir gün bir düzine adam yürüyüş yaptılar, Koomankavu’nun gördüğü ilk yürüyüşü bu.

Müslüman ticaret birliği üyeleri Attar’a bir ziyarette bulunup ona bu yürüyüşlerin günah olduğunu ve sloganlarının satanistik olduğunu söylediler. Sağcı milletvekilleri ise çok daha korkutucu hikâyeler anlattılar ona: Ruslar geliyor. Attar sessizce dinledi. İşin aslını biliyordu, bu bilgisini de kimseyle paylaşmamayı tercih etti. Sınıfların savaşından çok ruhların savaşıydı bu. Tanrı şahidiydi, Attar parasını kazanmak için canını dişine takarak çalışmıştı. Kazandığı parayla küçük evine bir çatı katı çıkmıştı. İkinci kat insanlara varlık içinde olduğunu, yani bir muthalali olduğunu kanıtlayan bir göstergeydi. “Malika” iki katlı ev demekti, bu kelimeden “M” harfini alıp adının önüne koydu, M. Attar, Malikakkal Attar Muthalali, iki katlı

evde yaşayan kapitalist. Satanist tehlikesini umurunda değildi, Ruslar içinse çok daha az endişeleniyordu. Umurunda olan tek şey onu uçuruma itip çocukluğundaki fakirliğe geri götürmeye çalışan görünmez düşmandı. Attar ona direnmişti, şimdi onun üstesinden gelecekti. Vakit, kahraman olma vaktiydi.

Nizam Ali'yi kovdu.

Kovmasıyla birlikte grev başladı. Khasak'taki insanlar sürgünlerinin arasındaki bu savaşı hayranlıkla ve endişeyle takip ediyorlardı. Koomankavu'da yürüyüşler başladı, nereye gideceklerini bilemez halde ortalıkta dönüp durdular. Bütün eski kırmızı lungiler⁷ yırtılıp bayrak yapıldı yürüyüşçüler için, elebaşları elinde Kuran ve Stalin'in bir resmini taşıyordu. Sloganlar Koomankavu'daki huzuru paramparça etti:

"Anglo- Amerikan sömürüsü..." "Kahrolsun!"

"Zalim M. Attar..." "Kahrolsun!"

"İnkılap..." "Yaşasın!"

Khasak'tan Koomankavu'ya sepet sepet palmiye şekeri taşıyan Tanka, bütün bu olanlara şahit oluyordu. İsyanın bir kısmını da yanında taşıyıp eve getiriyordu.

"Onlara kimin önderlik ettiğini tahmin etsene." Yerinde duramıyordu. "O!"

"Nizam mı?" diye sordu Maimoona.

"Evet, hurim."

Maimoona kıkırdayıp kızardı... İsyan beşinci gününde Attar grev yapan işçinin birine saldırıp morluk içinde bıraktığında şiddetlenmeye başladı. Attar'ın kendisi kutsal mülkiyet yasaları dâhilinde hareket ettiği için rahattı. Polisin gelişini epey iyimser bir şekilde bekliyordu. Bej rengi üniforma giyen ve kırmızı bere takan polisler Attar'ın evine geldiler. Attar,

⁷ Lungi: Peştamala benzeyen geleneksel bir giysi. (ç.n.)

polislerin onu kanun namına yaptığı şeyden dolayı öveceklerinden emindi. Ancak polisler onu ve Nizam Ali'yi hemen tutuklayıp kelepçelerle Palghat kasabasına götürdüler. "Fabrika" çöktü, alacaklılar sigaralara ve kullanılmamış tütün stoklarına el koydular. Çok geçmeden Palghat kasabasından bir fabrikatör Koomankavu'da bir şube açtı. Böylece hem isyan hem de Attar'ın ticaret kralı olma hayalleri son buldu.

Nizam Ali morluklar içerisinde bir polis hücresinde yerde uzanıyordu. Şafak vakti esen rüzgârlarla yavaşça dirildi. Onu, yapmakla suçladıkları şeyler ağırdı: yabancı bir güçle iş birliği yapmak, hükümete savaş açmak ve adam öldürmeye azmettirmek. Nizam Ali'nin gururu bu rezil suçlamalara dayanabilse de vücudundaki ağırlara, acılara dayanamıyordu. Acının ve boşluğun ritimleri arasından şu soru sıyrılıp kafasını kurcaladı: Mollayla olan savaşında polislerin ne işi vardı?

Şafak hücreleri aydınlattı. Nizam Ali parmaklıklara tutunarak ayağa kalktı. Dışarıda öten horozu duydu ve bir anlığına kendisine hayal kurma özgürlüğünü tanıdı. Bu şafak kuşu Khasak'tan mı gelmişti acaba? Büyük gayret gösterek ayakta durmaya devam etti ve oradan ilk geçen polise selam verip, "Bir ricam var efendim, bu naçiz mahkûmun bir ricası var," dedi.

"Söyle bakalım."

"Komiser beyle konuşmak istiyorum."

Nizam Ali kendisini komiserin karşısında bacakları titrerken buldu.

"Efendim," dedi Nizam Ali, "bırakıyorum bu işleri."

Komiser mahkûmu meraklı gözlerle süzdü.

"Aklın anca başına geldi yani," dedi, "öyle mi?"

"Evet efendim. Maya böyle bir şey işte."

Şüphesiz karşısındaki değişik bir politik mahkûmdu. Komiser sırttı, "Maya mı?"

“Evet efendim. Varlıkların düşsel suretidir maya. Ama maya sona erdi artık. Kadim Kişi beni dün gece h cremde ziyaret etti.”

“Kadim Kişi mi? H crende mi?”

“Evet efendim. şeyh Seyid Mian.”

Komiser polis memuruna döndü.

“Neler duyuyorum böyle? Biri izinsiz hücreye mi girmiş?”

Polis şaşırdı. Nizam Ali alelacele açıkladı, “Efendim, o bir cin, bir ruh...”

Komiser rahatlayarak i  geçirdi, sandalyesine yaslandı ve polisi azarlamaya başladı, “Hiç akıllanmayacaksınız değil mi! Kafalarına vurmayın demiyor muyum ben size?” Komiser kendinden geçmiş bir halde duran Nizam Aliye dönüp konuştu, “Sandalyeye otur. şimdi, bizi bir daha seni hapse atmak zorunda bırakacak mısın?”

“Inşallah daha sorun çıkarmayacağım. şeyh Mian bilge-liğiyle bana yol gösterecek.”

“Kim? Ha, hayalet mi?”

“Evet efendim.”

“Beni dinle Ali, şimdi sana ifadeni okuyacağım. İmzalayacak mısın?”

“Evet efendim.”

Komiser devlet malzemeleri arasından yıpranmış sarı bir k ğit çıkardı ve hain adam için bir ifade hazırlamaya başladı: Ben, Nizam Ali, şiddetten kaçınmaya ve hükümete yönelik değişiklik çabalarımı yasalar dâhilinde tutmaya yemin ediyorum...

Nizam Ali sol başparmağını uzattı, komiser parmağını m reккеpledi. Parmak bastıktan sonra Nizam Ali  ekine-rek, “Bir ricam var...” dedi.

“Elbette, söyle bakalım,” dedi komiser.

“Adımın ve parmak izimin altına...”

“Evet Ali?”

“Kadı kelimesini ekleyin.”

“Olur tabii. Ama o ne anlama geliyor?”

“Kadim Kişi dün gece bundan böyle onun Kadı’sı olacağını buyurdu.”

Komiser bu hafiften çatlak adamla baş edebilmek için daha da yumuşadı.

“Nasıl istersen Ali,” dedi, “şimdi hücrene git de dinlen biraz. Yarın veya sonraki gün suçlamalarını düşüreceğiz.” Yanındaki polis memuruna dönüp, “Git biraz bitkisel yağ al ve adamı soğuk suda güzelce bir yıka.”

Nizam Ali esmer gözleriyle komisere bakıp koruyucu tılısını okumaya başladı, “Elhamdü lillâhi rabbil’alemin. Er-rahmânir’rahim. Mâlikî yevmiddin...”

Nizam Ali, Chetali’nin kayalıklarında bir dağ keçisi kadar sağlam adımlarla yürüyordu. İnsanoğluna yasaklanmış arı kovanlarının yakınlarda olduğunu sezdi, Şeyh’in Khasak’ın ölülerini ve dirilerini korumak için içinden çıktığı mezarında selama durdu. Nizam Ali, Chetali’nin zirvesine çıkıp etrafa bakındı, kollarını bir kartalın kanatları gibi yana açtı. Rüzgâr özgürce esiyordu, olağanüstü küçük varlıklar minik hava kanolarıyla yanından uçup geçtiler. Nizam Ali eliyle tutabilecekmiş kadar yakındaymış gibi duran gökyüzüne doğru zıpladı, bir saniye sonra rüzgârın ve bulutların arasından dalışa geçmişti.

Bir süre sonra yattığı nemli, yumuşak topraktan ayağa kalktı. Ne kadar süredir orada yatmakta olduğunu bilmiyordu. Büyük acılar içerisinde Khasak’a doğru yürümeye başladı. Okuduğu tüyler ürpertici ilahiler Khasak’ı geliş konusunda uyardı, ihtiyar Müslümanlardan bazıları mezarların olduğu bataklıkları geçip Kralın Camisi’ne giren zayıf figürü gördüler.

“Şeyh atamış onu!” diye fısıldadı yaşlılar birbirlerine. Köyde bu esrarengiz varlığın söylentisi dolaşıyordu, ancak mollanın bu söylentilerden haberi yoktu, zira o gece bir başına uzun uzun ibadet etmek için camiye kapanmıştı... Beşinci günde Nizam Ali Khasak’a gelip yüce banyan ağacının altında durdu. O gün Allah Pitcha’nın okulun başlarına açacağı felaketlerden bahsettiği konuşmasını yaptığı gündü.

“Neden döndüğünü söylemediniz?” diye bağırdı molla. Aliyar’ın çay ocağında artık onu dinleyen tek ihtiyar olan Ponthu Rawuthar cevaben başını hüzünle sallamakla yetindi.

Khasak’ın gelmiş geçmiş ilk Kadı’sı dışarıda inananlara vaaz veriyordu.

Okullar

Kadı, ahalinin arasına karışıp Şeyh'ten gelen iyi havadisleri anlattı. Molla çocukların okula gitmesini yasaklamıştı, şimdi de Kadı okulun sunduğu yeni eğitimi methediyordu. Kadı'nın gücü neydi? Mucizevi işaretler dışında ne gücü vardı? Gece yarılarında lanetli sarnıçta yıkanması, bataklıkta ve camideki ruhları ehlileştirmesi, mezar taşlarına saçılmış fetişler...

"Kadı'nın gücü hakiki mi?" diye sordu sıkıntılı ihtiyarlar birbirlerine.

Mollanın Nizam Ali'ye yapmaya çalıştığı büyüü anımsadılar. Büyünün tutmadığına şahit olmuşlardı.

"Kadı'nın gücü," dediler kendilerine, "Şeyh'in gücü kadar hakikidir."

"Eğer öyleyse," sıkıntılı zihinler kuşkulardan kurtulmaya çalışıyordu, "mollanın gücü hakiki değil midir?"

"O da hakiki."

"Nasıl olur öyle?"

"Farklı hakikatler birleşip büyük hakikati oluşturur."

Fide evindeki Ravi içeri dalan, gözle görülür bir şekilde epey tedirgin olan toprak ağasını yatıştırmaya çalışıyordu.

"Müslümanlar bize karşı," diye fısıldadı Sivaraman Nair.

"Varsın olsunlar."

"Çocukları okula yollatmıyorlar."

"Merak etme."

Sivaraman Nair sessizleşti, fakat hâlâ nefes nefeseydi. Sonra biraz düşünerek tekrar konuştu, "Gerçi daha iyi. Onların açıkça karşımızda olması işimize gelir."

O sırada demirhindi ağacının gölgesindeki eğik figürü gördüler.

“Selamün aleyküm!” diye selam verdi ziyaretçi uzaktan.

“Ve aleyküm selam!” diye karşılık verdi Ravi.

“Gelebilir miyim?”

“Lütfen, buyurun...”

Demirhindi ağacının delikli kubbesinin altından yay gibi sıçrar adımlarla yanlarına geldi.

“Ben Şeyh Seyid Mian’ın Kadı’sıyım.”

“Ben de Bölgesel Heyet’in atadığı öğretmenim,” dedi Ravi ne diyeceğini pek bilemeyerek.

Ortadan ayrılmış uzun, taranmış saçları omzuna geliyordu, kara lüleleri kadınsıydı. Kadı, Ravi’nin karşısında dik ve tuhaf bir şekilde zarif duruyordu.

“Size Şeyh Seyid Mian’ın okulunuzdan memnun olduğunu söylemeye geldim,” dedi Kadı, “okulunuz başarılı olacak.” Sonra geldiği gibi birdenbire gitti.

“Sivaraman Nair,” dedi Ravi, “kim bu Şeyh Seyid Mian?”

Sivaraman Nair utandı, Şeyh’in Kadı’sı Müslüman meselesini açtığı an gelip Müslümanların desteğini okula vermişti. Neyse ki Ravi bu gizli düşmanlıklardan rahatsız olmuyordu. Merak ediyordu sadece.

“Korkacak bir şey yok öğretmen bey,” dedi Sivaraman Nair.

“Korkmuyorum zaten de, kim o?”

“O... o bir hayalet.”

“Hayalet mi!” Ravi gülüp oturduğu sandalyede gerindi. Bu bayağı saygısızlık Sivaraman Nair’in hoşuna gitmedi.

“Hayalet gerçek öğretmen bey,” dedi toprak ağası, “üstelik murdar bir Müslüman hayalet. Ama sürekli söylediğim gibi eğer biz Hindular birlik olursak bize dokunamaz. Kozhanasseri tapınağının Devi’si⁸ Müslüman ruhu korkudan altına yaptırabilecek kadar güçlü.”

⁸ Devi: Hinduizmde Ana Tanrıça. (ç.n.)

Zafer olasılığıyla birlikte Sivaraman Nair şiir okumaya başladı:

“Bharat tacını takacak olan

Melun kazınmış kafalardan çıkmayacak”

Mısraları sessizce tekrarladı, güldü ve konuştu, “Kızım Kalyanikutti öğretti bu şiiri bana. Şair haklı değil mi?”

“Kesinlikle.”

Fakat bir başına eve dönerken Sivaraman Nair içgüdüsel bir şekilde dönüp dağa baktı, kara bir bulut yabani arı kovanlarını gölgelemişti... Eve vardığında karısını veranda da belindeki eski püskü ıslak havlu haricinde çıplak buldu. Vücuduna sandal ağacı macunu sürüyordu kadın. Hoş kokulu macunu göğüslerine ve kalçalarına sürerken Sivaraman Nair kısa bir süre yıkılmışlıkla onu izledi, evli oldukları otuz yıl boyunca karısı hiç değişmemişti.

Söylediği şarkıyı yarıda kesip kocasını iğneleyen laflarla karşıladı, “Nair’ciğimin öfkesi geçti mi? Fide evindeki savaşın nasıl gidiyor?”

Sivaraman Nair duymamazlıktan geldi, Tanrı’nın isimlerinden birini sayıklayıp karısının yanından geçip eve girdi. Kızına seslendi, “Kalyanikutti, evladım, yiyecek bir şeyler var mı?”

Ayak bileziklerinin şingirtısı koridorda yankılandı, sonra eller ocakta ve kazanda çalışmaya başladı.

Narayani hâlâ verandadaydı... Bu âdeti otuz yıl önce, evlenmelerinden birkaç gün sonrasında başlamıştı. Narayani öğle rüzgârlarının altında çıplak uzanır ve vücudunun her yerine sandal macunu sürerdi. Sivaraman Nair bunu yapmamasını söylemişti. Yine de yapmıştı. Boynuna göğüslerine kadar gelen turkuaz kolye takar, yıkanmak için çeltik tarlalarından geçip dereye gider, uzun süre de dönmezdi.

“Bu kadar saattir neredesin?” diye sormuştu Sivaraman Nair bir keresinde karısına.

“Fide evindeydim.”

“Ne işin vardı orada?”

“Annem çeltik küfü cilde iyi gelir demişti bana.”

“Öyle bir şeyi hiç duymadım.”

“Annem duymuş.”

“Bırak annenin bildikleri annende kalsın. O batasıca kulübeye gitmeyeceksin bir daha.”

Fakat kadın tekrar, tekrar gitti kulübeye. Ta ki Sivaraman Nair onunla yüzleşene dek.

“Fide evinin demirhindi bahçesindeki kimdi?” diye sordu.

Narayani sessizce ve tehditkâr gözlerle adamın gözlerine baktı. Sivaraman Nair sorusunu tekrarladı, “Kimdi o?”

“Kuppu,” dedi kadın. “Palmiye tırmanıcısı Kuppu.”

“Ne işi varmış onun orada?”

“Sigarasını yakmak için ateş istedi.”

“İyi de fide evinde ateş ne gezer?”

Yıllar geçti... Sivaraman Nair her şeyi hatırlıyordu, göğüslere sürülen küf, palmiye tırmanıcısının ateş arayışı... Kalyanikutti'nin yüzünü, gözlerini, burnunu ve dudaklarını bazen donmuş bir korkuyla, bazen de hüznü ve affeden bir sevgiyle seyrederdi.

Komşu köyde bir ortaokul vardı. Okulda verilen İngilizce ve aritmetik eğitimi kötüydü, ama bu okul mollayı tedirgin etmiyordu, zira pek fazla Müslüman çocuğun ocak ayında açılan, ta iki mil kadar uzaklıktaki okula tekinsiz yollarda yürüyüp gitmeyeceğinden emindi. Ocak ayı yağmur ve şimşek ayıydı. Okulun sahibi Kelan'dı, dokunulmazlardandı, ancak

alt tabakada doğduğunu unutmamıştı, önce Sivaraman Nair'in yanına gidip rızasını almıştı.

"Zenginleşesin, ey dokunulmaz!" demişti ona toprak ağası uzun zaman önce, bunu derken de limitlerin ötesinde, fazla zenginleşme demeyi kast etmişti. Ama Kelan zenginleşti. Kelan'ın karısı parlak sarilere bürünüp Khasak'a gelmiş, Khasak'ın küçük tanrılarına adaklar adamıştı. Evinde hapsolmuş zavallı kız kurusu Kalyanikutti eski kapı deliklerinden bakıp evlerini istila etmiş ipekleri ve renklere baktı. Kelan'ın okulu ve büyümekte olan mal varlığı Sivaraman Nair'in sinirine dokunmaya başlıyordu, alt tabakada doğanlar tarafından verilen eğitimin geçersiz olduğunu söylemeye başladı, köylülere ve daha çok kendisine sürekli tekrarlardı bunu. Hastaydı. Palghat kasabasından gelen doktorlar koluna hava basınçlı bir boru sardılar, ölçümleri alıp adama yatıştırıcı ilaçlar verdiler... Khasak'ta yeni bir okulun açılacağını duyunca yeniden doğmuş gibi hissetti kendisini Sivaraman Nair. Okul, kendi mülkiyeti üzerinde olacak ve daha iyi bir eğitim verecekti. Bölgesel Heyet'e fide evini önerdi okul için. Fide evi okul olacaktı, böylelikle kimse orada gizli gizli buluşamayacaktı.

"Fideleri nereye koyacaksın?" diye sordu Narayani pek saklayamadığı bir öfkeyle.

"Koyayım fidelerine!" diye cevapladı Sivaraman Nair.

Talihsiz toplantının gecesiydi, molla küçük verandasında oturmuş kırık çarığını tamir etmeye çalışıyordu. Thitthi Bi kocasının yıpranmış deri ve mutfak bıçağıyla çalışmasını izliyordu. "Şeyh bizi yüzüstü bırakmayacak," dedi kadın. Molla fayda etmediği halde çarığı yumrukladı, dikti. Kadın mollaya çarığını tamir etmesi için para verdi. Molla çarığını tamir ettirmek yerine karısına bilenmiş camla işlenmiş bakırdan bir yüzük aldı.

"Niye çarığı tamir ettirmedin?"

Kadın elini uzatıp, yüzüğün takılı olduğu parmağını gaz lambasının küçük halkasına uzattı. Allah Pitcha, karısına dönüp gülümsedi ve tamirine devam etti. “Evrenin Yüce Kralı,” dedi kadın, “bizi koru!”

Verilen sözler tutulmadı, birçok çocuk okula kaydoldu, hatta kırmızı sakallı muhafazakârların çocukları bile kaydoldu. Okulun açılmasına bir gün daha vardı. Yatsı namazı kılınmıştı, cemaat iki ihtiyardan ibaretti. Molla uzun süre camide tek başına oturdu. İmam, cemaati ve hatta bu ibadet evi bile sıkıntılı zamanlardan geçiyorlardı. Molla ölümünü düşündüğü zamanlarda yaptığı gibi gümüş ve kahverengi renkteki sakalını okşadı. Molla camiden, uzaktaki okulu görebiliyordu. Ravi’nin başucu lambası ıslıl ıslıl yanıyordu, öğretmen belki de bir şeyler okuyordu, okumuş insanların uyumak için yaptığı gibi. Molla, öğretmeni bizzat görmemişti. Köyün kadınları genç ve yakışıklı olduğunu söylüyorlardı. Allah Pitcha, bir an öğretmeni ziyaret etmeyi, onunla konuşmayı düşündü, ancak hemen cesaretini yitirdi. Sonuçta cahil bir imamdı sadece, nasıl gidip konuşacaktı? Bakışlarını okuldan Chetali’ye çevirdi. Dağın ötesinde ayak basılmamış yollar vardı. Görülmemiş yağmurlar nihayetsiz su kaynaklarına yağıyordu. Çamurlu sular dağdan aşağı ve çalkantılı bir şekilde çığ gibi akıyor, asrın kumlarını bitap düşmüş gezginin üzerine bırakıyordu.

Molla bastonuna yaslanarak camiden çıktı. Evine giden yolun üzerinde okul vardı. Bahçeyi geçip caminin bahçe kapısında bir süre duraksadı. Fide evindeki yabancıyı sempati ve sevgiyle düşündü. Masum yolcu, hangi karma bağı getirdi seni buraya?

Fide evindeki lamba söndü.

Bir Varmış Bir Yokmuş

Okulun ilk günüydü. Ravi tahtanın yanında duruyordu. Molla gibi kendisi de aynı şey düşünüyordu: Hangi karma bağı getirdi beni buraya? Ne amaçla, nasıl özenli bir ön belirlemeyle geldim ben buraya? Düşünürken aniden esen bir rüzgâr arkasında pencereyi çarparak açtı. Ravi pencereye gidip dışarı baktı. Çocuklar sıralarından kalkıp dışarıya bakmak ve köyün nasıl bir çerçeveyi öğretmenlerine sunduğunu görmek için öğretmenlerinin etrafına doluştular.

Nilüfer göleti, yeni açan çiçeklerinin morluğuyla gururlu bir edayla, karşılarında duruyordu.

“Bakın,” dedi Ravi, “nilüferlere küçük bir kuş takılmış!”

“Su kuşu yavrusu öğretmenim!” dedi çocuklar ve öğretmenlerine baktılar. Onların heyecanını paylaşıyor muydu?

“Su kuşu mu?” diye sordu Ravi. “O zaman boğulmaz.”

“Yorulursa boğulur öğretmenim.”

“Kurtaralım mı?” diye sordu Ravi sınıfa.

Bir düzine ses aynı anda “Kurtaralım!” diye bağırdı.

“Bir dakika,” dedi Ravi, “iki kuş daha geldi...”

“Annesiyle babasıdır.”

Anne ve baba kuş gagalarıyla yavrularını kurtardılar. Yavru kuş çok geçmeden bir yanında annesi, bir yanında babası göletin kıyısında resmi bir edayla paytak paytak yürüyordu.

Güneşli bir gündü. Rüzgârın savurduğu bulutlar geçiyordu gökyüzünden, gölgeleri Khasak’ın otlaklarında otlayan inekler gibi hareket ediyorlardı. Ravi koltuğuna döndü, sınıfa sessizleşmesini söyledi. Uzun süre, çerçeveli görüntünün anısını karşısında oturan yirmi öğrencisiyle paylaşarak, sessizlik içerisinde oturdu.

“Öğretmen bey!”

Madhavan Nair bahçe kapısından sesleniyordu.

“Dersi bölebilir miyiz?”

“Hoş geldiniz,” dedi Ravi, “okul sizindir.”

Madhavan Nair yanında pislik içerisinde iki çocukla okula geldi. Önceki günün akşamına kadar aileleri çocuklarını okula göndermelerine ikna etmekle meşguldü.

“Barbarlarla bir derdin var mı?” diye sordu Madhavan Nair.

İki çocuk şaşkına dönmüş halde bekliyorlardı. Küçük vücutları sık, çalı gibi duran saçlarının ve papaz cübbesi gibi geniş duran gömleklerinin içinde kayboluyordu.

“Listene ekleyecek iki kişi daha getirdim,” dedi Madhavan Nair, “dağlardaki sepetçilerin oğulları. Benden kaçmaya çalıştılar ama onları yakalayıp okula kayıt olacaklarına dair yemin ettirdim. Pişt, çocuk!”

Yeni çocuklardan birinin burnu akıyordu, çocuk sümüşü içine çekmeye çalışıyordu.

“Git burnunu sümükür, pis çocuk,” diye azarladı çocuğu Madhavan Nair.

Ravi çocuğun başını sıvazladı ve cesaretlendirerek, “Merak etme. Su kuyusu şurada hemen, git biraz su çekip temizle burnunu iyice,” dedi.

Küçük barbar seke seke gidip geldi hemencecik.

“Amanın!” diye bağırdı Madhavan Nair, “batırmış...”

Çocuk önce yüzünü yıkayıp sonra burnunu sümükürmüştü, gömleğinin önü lekelenmişti. Ravi gömlekteki kiri ve çocuğun yüzündeki, insanı mutlu eden gülümsemeyi gördü.

“Gömlek!” diye yakındı terzi, “mahvoldu!”

Henüz yıkanmamış kumaşın üzerinde kalenderlenmeden kalan parlaklık vardı. Suyu emmiyordu.

“Zamanım ve param hiç oldu böylece,” diye sürdürdü konuşmasını terzi, “büyüyünce de giysinler diye geniş yapmıştım bu gömlekleri.”

“Parlak bir çocuk bu,” diye havayı yumuşatmaya çalıştı Ravi, “adını bu büyük kitaba yazayım mı?”

“Yaz isimlerini öğretmen bey!” dedi Madhavan Nair, “bu Chattan, bu da Perakkadan, birbirlerinden ayıramazsın bunları. Rama’yla Lakshamana gibiler. Eğer okulu bırakacak olurlarsa üstlerindeki gömlekleri paramparça ederim.”

Ravi çocukların isimlerini kayıt defterine yazdı ve terziye dönüp konuştu, “Hepiniz çok yardımcı oldunuz...”

Madhavan Nair utandı, minnet sözlerini duymamış gibi yaptı. Sıraların arasındaki boşluğa gitti, futbol takımına tezahürat yapıyormuşçasına çocuklara seslenmeye başladı. “Alam Kan!” diye bağırdı, “Kunhamina, güzelim benim!” kızın çenesinin altını okşadı, “aman aman, Kholusu da mı buradaymış...” Sınıfta hoş bir karmaşa baş gösterdi. Madhavan Nair istese dersi pekâlâ devralabilirdi, ancak bu ziyaretini küçük bir tavsiyeyle bitirmeye karar verdi, “Bu okumuş abinize bakın. On dördüncü sınıfı bitirmiş. Siz de onun gibi okuyup mühendisler olacaksınız. Olacaksınız değil mi?”

Çocuklar hep bir ağızdan bağırdı, “Olacağız!”

Madhavan Nair gidince Ravi tekrar sınıfta bir başına kaldı. Kayıt defterini açıp sessizce isimleri okudu. Sonra tekrar okudu halifelerin, kralların isimlerini. Çöldeki sığınaklarından kopup Khasak’ta mahsur kalan yoksul hanelerin isimleri...

Hava ısındı, palmiye rüzgârları esiyordu. Öğretmenlik yapma vakti gelmişti. Ravi karşıdaki yirmi iki çocuğa gülümsedi, halifelerin, kraliçelerin isimlerini taşıyan çocuklar da gülümseyerek karşılık verdiler. Fide evi gülümsemelerle dolana kadar devam ettiler. Ravi derse masal anlatarak başlamanın en

iyisi olacağını düşündü. “Hadi bir hikâye anlatalım,” dedi çocuklara. Çocukların sevinçten ağızları kulaklarına vardı.

Ravi, “Nasıl bir hikâye olsun?” diye sordu.

Çocuklar birden cıvıldaşmaya başladılar, ön sıralardaki on yaşında bir kız konuşma izni almak için elini kaldırdı. Gümüş ayak bilezikleri masanın altında ayağını oynattıkça çingirdiyordu. Sürmeyle kararmış gür kirpiklerinin altında geniş gözleri vardı.

“Evet?” dedi Ravi.

“Şey... Öğretmenim...” deyip utandı kız, “içinde ölüm olmayan bir hikâye olsun öğretmenim!”

Ravi güldü, “Adın ne çocuğum?”

“Kunhamina.”

Ravi kızın bedeninden yayılan Khasak’ın türküsünü dinledi. Kahramanlık dönemlerini, hortum gibi esen rüzgârlarını, banyan meltemlerini... Ölüm yoktu, yalnızca gümüş ayak bilezikleri ve sürmenin arasından parlayan gözleri vardı. Ravi, o gözlere derin derin baktı, hikâyede ölüm olmayacaktı, yalnızca yavaş ve gizemli geçişler olacaktı. Hikâyesine eski masalcıların başladığı gibi başladı.

“Bir varmış bir yokmuş...”

Ravi’nin günleri düzen ve huzur içinde geçiyordu. Madhavan Nair, okula her gün etrafı silip süpürüp, günlük yetecek kadar yemek yapsın diye bir hizmetçi getirdi. Adı Abida’ydı, dalgıç Chukkru’nun önceki bir evliliğinden olma kızıydı. Annesi köyün kuyularından birinde ölü bulunmuştu. Bazısı Chukkru boğdu onu diyordu, bazısı kıskanç bir aşğın işi diyordu. Annesi öldüğünde Abida daha çocuktü. Günler süren yastan sonra babası tekrar uzak yerlere turlamaya gidip eve gece yarılarında dönmeye başlamıştı. Küçük Abida ağlayarak büyümüştü. Islak bir parlaklık kaplıyordu

gözlerini. Öksüz büyümüş bir çocuğun gözleri. Sanki dök-tüğü yaşlar kurumamış gibi.

Okulun olmadığı günlerde Abida daha uzun kalıyor, eski fide evini elinden geldiğince derleyip topluyordu.

Bir pazar günü Ravi Abida'nın yüzündeki solgunluğu fark etti. "İyi misin, Abida?" diye sordu.

"İyiyim öğretmen. Ara sıra ateşim çıkıyor da, o tuttu yine."

"Bir doktora görünmen lazım."

İlgisizce cevapladı, "Olabilir."

Başka bir pazar günü kızın çalışırken eğilip bükülüşünü izledi. Ne kadar kısa ve zayıf olduğunu fark etti.

"On beş yaşında mısın," dedi Ravi yaşını tahmin etmeye çalışarak, "yoksa daha mı gençsin?"

"Yirmi," dedi kız. Cevap verirken yüzünde hüznün belirdi.

"Abida, okuma yazman var mı?"

"Yok."

"Ne diyeceğim Abida..."

"Evet, öğretmen?"

"Seni okula kaydedeceğim."

Kız o sırada yerdeki bir çatlağı temizliyordu, dizlerinin üstündeydi. Elleri belinde ayağa kalktı ve güldü.

"Beni mi öğretmen?"

"Evet. Palghat'da iş bulabilirsin, bir bakımevinde çalışa-bilirsin mesela..."

Kız artık gülmüyor, kurumamış çocukluk gözyaşlarının içinden adama bakıyordu. "Bu köyü terk edemem," dedi, "eğer terk edersem babama kim bakar?"

"Karısı..." diye başladı Ravi, sonra sessizleşti. Abida surat-sızca işine döndü. Babasının güzel bir karısı vardı, ama yalnız-lık içinde yaşıyordu. Kuyudan kuyuya geziniyor, çamurların

içine düşmüş şeyleri topluyordu. Yalnızlık kuyusunda büyüt-tüğü kızından başka kimsesi yoktu.

Ama bir manada akrabaları vardı, uzaklardaki Kalikavu köyünde öz dayısı ve anneannesi yaşıyordu. Bir tepede ba-badan kalma evleri vardı. Ev, harabe halindeydi, çürümüş kiremitleri toprağa gömülüyordu. Bu harabe sınırların içeri-sinde, çamurdan ve sazdan yapılmış bir kulübe vardı, dayısı ve anneannesi orada yaşıyorlardı. Anneannesi kördü, dayısı ise cüzamlı. Bazen, bulutsuz gecelerde, tepenin aşağısında-ki köylüler, yıkıntıların arasına oturmuş, avuçlarını güneş alsın diye açmış olan adamı görürlerdi.

Ravi, bir yastık yığınının yaslanmış, koltuğunda oturmuş pencereden dışarıyı izliyordu. Güneş batıyordu. Otlayan bu-lut sürüsü gitmişti. Çok geçmeden etraf karardı ve yolculuk düşü geri döndü. Fide evi tren kompartımanına dönüştü. Kendisiyse yalnız ve hapsedilmiş yolcuya dönüştü. Trenin her iki tarafında karanlıkta kalmış atıklar vardı, içlerinden çıkan anlık işaretler Ravi'yle konuştu. Bir başına uçan bir yu-sufçuk, kaba bir el feneri. Tekerlekler rayların üzerinde hafif, yanıltıcı gümbürtülerle seyahat ediyordu. Sonra uzaklardan kendi bulunduğu raylara doğru gelen başka bir rayın hücum edişini duydu, başka birinin kederiydi bu, teselli arıyordu. Raylar ayrılmak, gizemlerle dolu gecelerde kendi yollarına gitmek üzere, bir anlığına gürültülü bir biçimde birleşti.

Söylentiler

Muson kendisini ilk hücumuyla tükettikten sonra Khasak'ın üzerinde içine, samadhiye⁹ çekildi.

Tek öğretmenli okul artık üç aylıktı, mevcuduysa aşağı yukarı yirmiydi. Çocuklar, paylaştıkları, tutacağı olmayan büyük palmiyeden şemsiyelerinin altında geliyorlardı okula. Küçük kulübeleri andırıyorlardı. Zamana aldırış etmiyorlardı, durup yağmurun oluşturduğu küçük derecikleri izliyor, okulun bahçe kapısında oyalanıyorlardı. Bazıları kapıdan içeri giriyor, bazısı su sıçratıp çığlık atarak yağmurun yaratıklarını kovalayarak uzaklaşıyordu. Ravi, palmiye çatılı kulübelerin cehalete dönüşlerini çaresizlik içerisinde izliyordu. Bazıları bir daha geri dönmüyordu, ancak bazen Kral'ın açılı alfabesinin tahtaya yazılmasını izlemek için okula kayıt olanlar oluyordu. Bazense kaçaklardan biri okulu özleyip geri dönüyordu, arkadaşlarına kavuşuyordu.

Ravi, bir sabah yoklamayı alırken Hayder Hazrat ismini okuduğunda tanıdık olmayan bir ses cevap verdi. Ravi başını kaldırıp baktı.

“Kimdi konuşan?”

Yeni çocuk ayağa kalktı.

“Sen Hayder Hazrat değilsin.”

“Değilim öğretmenim.”

“Kimsin öyleyse?”

“Bana yazı tahtasıyla kalemini verdi, öğretmenim.”

“Öyle olsun bakalım. Adın ne?”

Çocuk sırtarak ayakta duruyordu, cevap vermedi. Diğer çocuklar onu cesaretlendirmeye çalıştı, “Öğretmene adını söyle sakar çocuk.”

“Karuvu,” dedi çocuk. Unutulmuş bir lehçeye ait bir isimdi bu.

⁹ Samadhi: Budizm ve Hinduizm’de bir çeşit meditasyon hali.

“Güzel bir isim,” dedi Ravi.

Sınıf heyecan içindeydi. Hepsi birlikte konuşuyordu, Ravi’ye bu ismin Thottiya kastının erkeklerine verilen bir isim olduğunu söylediler. Thottiyalar antik bir savaşçı soyuydu, fakat şimdilerde geçimlerini sağlamak için köyden köye maymunlarıyla gösteri yapmaya gidiyorlardı.

On yaşındaki Karuvu bu takdimden pek de hoşlanmamıştı, fakat alınmış da değildi. Gülümsemeye devam etti.

“Öyleyse Karuvu,” dedi Ravi, “git dışarıda burnunu sümkül de gel.”

“Öğretmenin dediğini yap,” diye dürttü Sohra.

Karuvu döndüğünde Ravi ona masanın yanında durmasını söyledi.

“Okulu seviyorsun, değil mi?” dedi Ravi.

Karuvu gülümseye devam etti.

“Eh, okuldan nefret etmediğine göre,” diye devam etti Ravi, “yarın veya öbür gün seversin belki diyelim...”

“Sevecek, öğretmenim!” diye bağırdı çocuklar hep bir ağızdan.

Ravi kayıt defterini çıkardı.

“Babanın adı?”

“Chenthiyavu Thottiya, maymun eğitmeni.”

“İlginç,” dedi Ravi, sohbete daha iyi bir yerden devam etmek için, “babanın kaç maymunu var?” diye sordu.

“On altı.”

“Yalan söylüyor öğretmenim!” dedi Kunhamina. “Hava atmak için uyduruyor, öğretmenim! Babasının iki maymunu var sadece.”

“Sayarken olur böyle hatalar,” dedi Ravi, “şimdi, bu büyük kitaba adını yazacağım.”

Yazdı da: Ünlü maymun terbiyecisi Bay Chenthiyavu Thottiya’nın oğlu C. Karuvu.

O sıralarda sepetçiler okula birkaç uğursuz ziyarette bulundular. Son ziyaretlerinde Ravi'ye terzinin çocuklarını baskı altında ettirdiği yeminden azat etmesini söylediler.

Ravi ne yapacağını bilemedi. Uzun süren ikna çabalarından sonra barbar ziyaretçiler ona soylarının sırrını açıklamaya tenezzül ettiler. Dillerinin yazılı bir hali yoktu, zira ancak yazılı hali olmayan bir dil onlara ormanın derinliklerini aşmakta yardımcı olabilirdi. Chattan ve Perakkadan'ın okulda geçirdikleri günler huzursuzdu, dağ tanrılarının buyurduğu üzere yeminlerine sadık kalmışlardı fakat yazılardan ödleri kopuyordu. Nihayetinde kaçınılmaz olan şey oldu. Ravi ve Madhavan Nair, çocuklar hâlâ yıkanmamış cüppelerinin içerisinde götürülürken, çaresizlik içerisinde izlediler.

Madhavan Nair, Ravi'nin edebiyat bölümü mezunu olduğu söylentisini yaydı köye. Molla bunu duyduğunda "İmkânsız!" diye yorumda bulundu. "Edebiyat diplomasıyla daha iyi, daha büyük işler bulabilir," dedi. O esnalarda Aliyar bir şeyi keşfetti. Hafta sonları mallarını yenilemek ve çöpçüden eski gazeteleri almak için Palghat kasabasına giderdi. Gazeteleri vadaları¹⁰ paketlemek için alıyorum, diyordu. Dediğine de çok az insan inanıyordu, zira aldığı sayfalarda sürekli iç çamaşırı giymiş güzel kadınlar oluyordu. Ravi bir keresinde çay ocağının yanından geçerken Aliyar onu içeri davet etti, "Öğretmen bey, bu gazetede ne yazıyor okur musun bize?"

Ravi içeri girip Aliyar'ın elindeki gazeteyi aldı ve göz gezdirdi.

"Bu çıplak kadın neyi nesi, neden bu halde?"

Ravi gazeteyi geri uzattı, eski bir Alman gazetesiydi Aliyar'ın ona uzattığı.

"Bunu okuyamıyorum," dedi.

Sohbet oracıkta buz kesti.

¹⁰ Vada: Geleneksel bir Hint hamur işi. (ç.n.)

Daha sonra Aliyar, Appa Mutthu'yu çağırtdı. Appa Muttu, Khasak'ın en eğitim görmüş genciydi, Kelan'ın okulunda sekizinci sınıfta kalmıştı.

“Oku bakalım, Şeytan'ın oğlu.” dedi Aliyar.

Appa Mutthu'ya pin-up kızını görünce can geldi, kendine güvenerek, yüksek sesle okumaya başladı, “Ell... Cee... Peeee...” Tüm ciddiyetiyle okuyordu, sanki kriptogram çözüyordu. Dinleyenler daha fazla detayı öğrenmek istiyordu, kadının nerede soyunduğunu sordular. Appa Mutthu dikkatini topladı.

“Ooo... Eee... Burada bir sıkıntı var, baş aşağı V harfi koymuşlar bu O'nun üzerine, bu E'nin de püskülü var...”

“Kadını anlat sen bize.”

Ne biçim bir edebiyat mezunuydu bu adam, Appa Mutthu'nun okuduğunu okuyamıyordu daha. Ravi'nin doktor çocuğu olduğu söylentisi de yalan olmalıydı öyleyse. Ravi'nin babasının büyük bir çiftlikte doktorluk yaptığını onlara söyleyen Madhavan Nair'di. “Yalan!” dedi molla. Bu çeşit bir aileye sahip bir genç adam bir köy okulunda niye öğretmenlik yapsındı ki, mantığa sığmazdı.

“Lütfen, bu hikâyenin içinde gerçeklik payı olabilir,” dedi dışarıdan bir ses. Dedikoducu kuş Kuppu Acchan dinlenme yerine tünmüş, konuşulanları dinliyordu.

“Gerçeklik payı mı?” dedi molla. “Sahtekâr ol!”

“Belki de daha önemsiz bir doktordur, homavathidir belki?”

Homavathi, Khasak argosunda homeopat anlamına geliyordu. Hor görülürlerdi Khasak'ta, zira köyün homeopatı her hastalık için şeker öneriyordu.

“Güvenimizi kazanmak için oyun oynuyorlar,” dedi molla.

Hava kararmıştı. Molla el fenerini yolun ayrıldığı yerdeki su yoluna koydu. Hiçbir şey düşünmeden öylece durdu. Oradan geçen Madhavan Nair onu dürtüp kendine getirdi.

“Şimdi ne aptalca planlar yapıyorsun?” diye sataştı imama.

“Plan yapmıyorum.”

Madhavan Nair molların zamanla bozulmuş, yama işi gömleğine baktı. Adama acıyıp, “Oyun oynama benimle,” dedi.

Molla zayıf bir şekilde bu suçlamaya karşı çıktı, kekeleyerek, “Ne... Ne yaptım ki ben?” dedi.

“Hiçbir şey,” dedi terzi, “bir şeyler yapan Kelan’ın kendisi. Heyetin okuluna gitmekten vazgeçirdiğin her çocuk için Kelan sana rüşvet veriyor. Eğer yeteri kadar çocuğu durdurursan okulumuz kapanacak. O zaman kimden rüşvet alacaksın acaba?”

Madhavan Nair molların kolunu bırakıp tarlalara doğru yürümeye başladı. Molla, okulun penceresindeki ışığı gördü. Çoğu geceler o ışığın yanından geçiyordu. Bugün de geçmişti. Yorgun bir biçimde köy meydanına döndü...

Maimoona verandasını ıvır zıvır sattığı bir bakkala çevirmişti. Molla onu bir asma lambanın altında otururken buldu. Bir melek kadar güzel, diye düşündü sessizce kızına dualar okurken... Gidip dükkânın önündeki banka oturdu. Maimoona kafasını kaldırıp bakmadı bile.

“Maimoo,” dedi sorgularcasına, “Chukkru dönmedi mi daha?”

“Hayır,” diye tersledi kız.

“Kalçandaki ağrı daha iyi mi?”

“Hı hı.”

Molla sohbeti devam ettirecek bir şey bulamadı. Öylece oyalanmaya devam etti orada. Gece keleklerinin asma lambaya gidip kanatlarını yakmalarını izledi.

“Maimoo, evladım,” dedi çetin bir sessizliğin ardından, “bana çeyrek galon hindistan cevizi yağı verebilir misin? Yakında öderim.”

“Veresiye verecek yağım yok.”

“Annenin saçları kurudu...”

“Git şuradan baba!”

“Öyleyse,” molla daha da zayıf bir sesle konuşuyordu, “öyleyse seni daha fazla rahatsız etmeyeceğim. Kalça ağrına dikkat et, bitkisel ilaç iç.”

Molla ayağa kalktı, köyde somurtarak bir tur daha attı ve dönüp okula doğru yürümeye başladı. Ravi köyde gezinen ışığı görmüştü, büyümlü el feneri şimdi okula doğru geliyordu... Molla Ravi’yi geldiğinden haberdar etmek için öksürdü.

“Gelin,” dedi Ravi. Molla tereddütle içeri girdi.

“Ne hoş bir sürpriz bu böyle!” dedi Ravi.

“Selamün aleyküm!”

“Ve aleyküm selam. Khasak’ın yüce mollası misafirlerini görmezden gelmeyi bıraktı demek.”

Molla, büyük çaba göstererek, ağır ağır, Ravi’nin oturduğu koltuğun dibine yere oturup bağdaş kurdu.

“Koltuğa otur molla baba.”

“Burası rahat evladım.”

Molla gazdan tasarruf etmek için fenerini söndürdü.

“Ne okuyorsun evladım? Vedalardan birini mi?”

“Yok hayır! Bu bir hikâye sadece.”

“Bu kitabı anlamak için hangi dersi almak lazım?”

Ravi güldü, “Şey...”

“Kitap İngilizce mi?”

“Evet.”

İmam bir anlığına kara anı kitabına bir not düşmek için kendi içine çekildi.

“Bir sigara alır mısın molla baba?”

“Yok evladım. Beedim¹¹ var bir tane. Sigaralar boğazımı rahatsız ediyor. Ya da neyse, dostluk için teklif ettiğinden bir tane içeyim bari.”

Molla sigarayı başparmağıyla işaret parmağının arasında tuttu ve hevesle yaktı.

“Bir meseleyi konuşmaya geldim,” dedi molla, “ve bu meselenin oluru sana bağlı.”

“Yardımcı olabilirsem ne mutlu bana...”

“Düşük ücrete çalışacak bir hademe arıyormuşsun diye duydum.”

“Ah evet. Okulu silip süpürmesi için birine ihtiyacım var. Abida her işin altından kalkamıyor, ben de sadece yemek pişirsin dedim. Bölgesel Heyet ayda beş rupi ayırdı maaş için, pek dolgun bir ücret sayılmaz. İş yapabilecek birini tanıyor musun?”

“Ben... ben yaparım.”

Molla neredeyse duyulmayan bir tonla konuştu. Ravi utandı. Köydeki insanlar hademeliği oldukça itibarsız bir iş olarak görüyorlardı. Ne diyeceğini bilemeyen Ravi, “Nasıl istersen, molla baba,” dedi.

“İzninle gideceğim şimdi.”

Molla ayağa kalktı. Ravi'nin kibrit kutusundan bir kibrit alıp fenerini yaktı.

¹¹ Beedi: Hint sigarası.

İlk Dersler

Yağmurlar dinmişti, gökyüzü parlıyordu ve Khasak, kendisini şükran festivali Onam'a hazırlıyordu. Çocuklar güneşin doğuşuyla birlikte tepelere koşup çiçek topluyorlardı. Khasak halkı on gün boyunca bahçelerini festivalin tanrılarını karşılamak için renkli çiçek yapraklarıyla yaptıkları desenlerle süslerlerdi. Ravi çocukların tepe yamaçlarında söyledikleri şarkıları dinliyordu ve kısa süren bir an için çocukların şarkıları onu etkiledi, içinde eve dönmenin verdiği mutluluğun yüzlerce katını hissetti. Mutluluk âni geçti, tekrar kaçak olmuştu. Bir kaçağın evi, bir hanın da festivali olmazdı.

Ravi korkusunu Madhavan Nair'le paylaşmak istedi: Onam arası iki hafta sürecekti. Çocuklar tattıkları özgürlük büyüünden sonra okulun sıkıcı rutinine geri dönecekler miydi?

"Onların yaşında olsam ben dönmezdim!" dedi Ravi.

"Sen çocukluğunu bir yerlerde kaybetmişsin öğretmen. Umarım çocuklar senin için bulabilirler onu."

Ayrırlırlarken Madhavan Nair biraz tereddüt ederek "Risk alabilirsen eğer bir öğrenci daha var," dedi.

"Risk mi? Kim ki bu öğrenci?"

Suçluluk ve pişmanlık duygusu Madhavan Nair'i bunu Ravi'ye önermeye itmişti. Birkaç gün önce Appu Kili'nin annesi Neeli dükkânında terzinin kendisi için diktiği bluzun son dikişlerini atmasını bekliyordu. Göğsü açık bir şekilde oturmuş terzinin elbisenin hatlarını belirlemesini izliyordu.

"Bak bak!" dedi kadın aniden, "gördün mü ey saygıdeğer Nair..."

Meydanın karşı tarafında çocuklar oyun oynuyorlardı. Aralarında onlardan daha uzun ve göz alan, renk cümbüşü kıyafetlere bürünmüş zekâ özürlü çocuk vardı. Madhavan

Nair'in aklına, kadının Appu Kili'ye işaret edip konuşurken nasıl perişan olduğu geldi, "Oğluma bak!"

Appu Kili'ye o kumaş parçalarından kıyafeti daha önceki gün yapmıştı. Çöpe atılmış çuvalları makasla kesip bir Gandhi ve orak ve çekiç yapıp kıyafetin her iki yanına dikmişti.

"Öğretmenle bir konuşsanız..." dedi Neeli hıçkırarak.

Madhavan Nair gözyaşlarının kadının göğsüne düşüşünü gördü.

"Öğretmen beyle konuşacağım Neeli."

"Appu'ya bir şeyler öğretmesine gerek yok, çocuklarla dolanmasını önlesin yeter..."

Festival tatilinden sonra okulu açtıklarında Ravi hoş bir sürprizle karşılaştı, okul tatilden sağ çıkmıştı... Madhavan Nair, Appu Kili'ye eşlik ederek okula geldi. Çocuklar ne adam, ne çocuk olan zekâ özürlü çocuğun etrafında toplandılar. Ravi, zekâ özürlünün ayrılmaz yoldaşı olan yusufluğun kaybolmamasına dikkat ederek çocukları sıralarına gönderdi. Papağanı bir köşeye çekip kibarca, "Okula katılmak ister misin, Kili?" diye sordu.

Madhavan Nair çocukları kontrol altına almak için elini kaldırdı, "Sessiz olun meşum çocuklar sizi! Papağanımın huysuzlandırıyorsunuz!" dedi. Sonra Kili'ye dönüp "Öğretmen abinin sana dediğini duymadın mı? Konuş, ey palmiyelerin papağanı!"

Appu Kili ilgisizce ayak parmaklarına bakarak öylece durdu.

"Niye korkuyorsun? Bizim okulumuz değil mi burası?" diye ikna etmeye çalıştı Madhavan Nair.

Dedikleri papağanı rahatlatmadı. Okuldaki çocukların hepsi oyun arkadaşıydı, hepsi onu cesaretlendirmeye çalışıyordu. Sıralardan fısıltılı davetler geliyordu: *Gel Kili, buraya gel, yanıma otur!* Madhavan Nair gitmek için dönerken Appu Kili ulurcasına, "Beni de götür, Madhavan ağabey!" dedi.

“Ey kuş!” dedi terzi umudunu yitirerek, “beni mahcup ettin!”

Madhavan Nair cüzdanından dört bakır para çıkarıp öğrencilerden biri olan Alam Khan’a gidip biraz murukku almasını söyledi. Kili’ye derslerine çalışıp sessizce oturursa öğretmenin ona murukku vereceğini söyledi. Appu Kili neşelendi.

Ravi, “Madhavan Nair, hayatımı tehlikeye atıyorsun. Şu senin tarih öncesi evcil hayvanın...” diye fısıldadı.

“Korkmana gerek yok, öğretmen bey.”

Ravi çocuk–adama küçük Sohra’nın yanında bir yer buldu.

“Sohra seninle ilgilenecek, benim kanatlı yaratığım!” dedi Madhavan Nair ve bir veda tavsiyesi ekledi: “Çok çalış, mühendis ol.”

“Olacak!” diye cevapladı sınıf.

Ravi işlem yazmak için tahtaya dönerken Sohra Kili’yi yanına çekip tatlı bir böğürtlen verdi.

“Merak etme Kili, ben yanıdayım.”

Onam tatili esnasında fide evini örümcek ağları sarmıştı. Ravi, bir günü öğretmen ve öğrencilerin okulu temizlemeleri için ayırdı. Örümceklere savaş açılmıştı adeta. Adam yere tebeşirle bir çizgi çizip ölü örümcekleri oraya dizdi. Appu Kili, ölü örümceklerin en büyüğünü alıp canlandırmaya çalıştı.

“Öğretmenim, öğretmenim, örümceklerin en kocamanı ne kadar büyük oluyor?” diye sordu Kunhamina.

Ravi caminin kubbesine işaret edip “Onun kadar büyük oluyor,” dedi.

“Koru Yarabbi!”

Duvarlardaki çatlaklardaki örümcekler kahverengiydi ve yalnızca açılmış bir avuç içi kadarlardı. Ancak, yağmur ormanlarında yaşayanları güçlü ve görkemliydi. Eski kralar gibi zevk için avlanıyorlardı. Ve korku dolu gecelerde cehennemi karanlığın yıldızları gibi orataya çıkıyorlardı... Ravi çocuklara örümceklerin hikâyesini, nasıl da çiftleştikten sonra dişi örümceğin erkeği yediğini anlattı. Çocuklar böylesine kanlı bir hanedanın Khasak'ın barışçıl çimenlerinde ve eğreltiotlarında hüküm sürdüğüne inanamamıştı. Sonra Karuvu kalkıp erkek örümceğin önceki yaşamlarının günahlarının bedelini ödediğini söyledi. Çocuklar bunun karmanın işi olduğunu biliyorlardı, sınıf alışılmadık bir biçimde sessizleşmişti.

Karma hikâyesi sona erdi, ama Ravi çocukları büyülü bir yolculuğa çıkarmıştı bir kere. İşlem ve ezber yapmak istemiyorlardı. Sonraki iki gün boyunca Ravi onlara bitkilerin ve hayvanların hikâyelerini anlatmaktan başka bir şey yapmadı. Bu çarpıcı hikâyelerden birinde Kunhamina sınıfa çalı kertenkelesi getirmişti. Kertenkele kaçmaya teşebbüs etmemişti hiç.

“Yaraladın mı onu?” diye sordu Ravi, Kunhamina’ya.

“Hayır öğretmenim. Onu hintyağı otu özüne batırdım sadece.”

Ravi'nin masasının üstündeki çalı kertenkelesi birkaç dengeşiz adım attı, sonra pes edip kadim gözleriyle küçümsemeyen bakışlarla etrafa bakındı. Kunhamina, Ravi'nin avından memnun kalacağını zannetmişti, ancak öğretmenin memnuniyetsizliğini hissedince dondu.

“Ölecek mi?” diye sordu Ravi Kunhamina’ya. Kız cevap vermiyordu, ancak sınıfın geri kalanı konuştu. Hint yağı özü, diye başladı Madhavi, Khasakta yaptıkları likör gibiydi, yalnızca çok içince öldürüyordu. Adam çalı kertenkelelerinin büyülerde kullanıldığını söyledi, büyücüler tarafından çağırılan somurtan suratlı tanrıları düşününce anılatığından kendisi

korktu. Khasak'taki hiçbir çocuk çalı kertenkelelerini sevmez, dedi Karuvu, çünkü çocukların kanını emerler. Uzaktan, hava yoluyla bile emebiliyorlardı. Emdikleri zaman ancak kertenkelenin kafası kırmızıya döndüğünde anlaşılıyordu, vampir alametiydi bu kırmızılık.

Kertenkele hakkında dahası da vardı: Astrologlar tarafından kovulan kötü ruhlar kertenkelelere binerek sürgüne giderlermiş. Daha fazlasını Khasak'ın sırrı olduğundan anlatmadılar.

Ravi ve çocuklar hikâyelere kapılmıştı, kimse Kunhamina'nın ağladığını fark etmemişti.

“Kunhamina, seni incitmek istememiştim,” dedi Ravi.

Dedikleri yalnızca kızın daha da çok ağlamasına neden oldu. Gözyaşları gözündeki sürmeleri sıralar halinde yanaklarına indirdi, gümüş ayak bilezikleri ayağını masasının altında hüznle sallarken ahenkle çingirdadı. O esnada kertenkele iyileşti ve herkese son bir bakış atarak sinsice sınıftan dışarı, çalılara doğru gitti. Kunhamina gülümsedi.

O gün Ravi çocuklara kertenkelelerin hikâyesini anlattı. İnsanoğlunun dünyaya hâkim olduğu zamanlar öncesinde, dünyaya kertenkeleler egemenmiş. Mucizevi bir kitap açıldı, çocuklar sayfalarının kabarıp, çevrilip katlanmasını izledi. İçinden güçlü, kudretli kertenkeleler çıktı, av kokusunu almışlardı, kanyonlardan yavaşça geçiyorlardı, pterodaktiller yuvaladıkları sarp kayalıklardan çılgınlık atarak yükseliyorlardı. Hikâyeye öğle yemeğinden dolayı gönülsüzce ara verildi, hızla yenen lokmalardan sonra çocuklar okula koşturup öğretmenlerinin etrafına doluştular. Sayfalar yükselip alçaldılar tekrar... Kertenkelelerden, dinozorlardan çok önce, iki spor olağanüstü bir yolculuğa çıkmışlar. Bir gün güneşin durağan parıltısıyla yıkanan bir vadiye gelmişler.

Ablacığım, demiş küçük spor büyüğüne, ilerleyip ileride neler var görelim, keşfedelim.

“Bu vadi yeşil,” diye cevaplamış büyük spor, “daha fazla ilerlemeyeceğim.”

“Ama ben yolculuk etmek istiyorum,” demiş küçük spor, “keşfetmek istiyorum.” Karşısındaki yolu merakla seyretmiş.

Kız kardeşini unutacak mısın? demiş büyük spor.

Asla, demiş küçük spor.

Unutacaksın, küçüğüm, zira bu karmanın sevgisiz öyküsüdür; bu öyküde yalnızca ayrılmak ve keder vardır.

Küçük spor yolculuğuna devam etmiş. Büyük olan spor vadide kalmış. Kökleri nemli toprağı yarıp ölüm ve anılardan beslenmiş. Toprağın üzerinde filizlenmiş; yeşil ve kanaatkâr...

Gümüş ayak bilezikleri ve sürmeyle süslenmiş gözleri olan bir kız Chetali’nin vadisine çiçek toplamaya geldi. Çiçek açmış Champaka ağacı bir başına, huzurlu bir şekilde duruyordu karşısında. Kız çiçekleri toplamak için ince bir dala tutundu. Dal koparken Champaka, *Benim biricik* küçük kız kardeşim, beni unutmuşsun! dedi.

Çocuklar evlerine gittiler. Ravi gözlerini kapadı, sandalyesinde geriye doğru yaslandı ve kendisini tatlı yorgunluğa bıraktı. Etrafını tütsü kokusu sardı, etrafta çanların ve zillerin sesi yükseldi.

Vedan Uddharate Jagannivahate... Tanrı’nın dünyevi tecesüdlerini kutlayan bir şarkıydı bu, balıktan domuza, domuzdan insana olan tüm evrimsel enkarnasyonlarda, Tanrı her şeyde yankılanıyordu.

An geçti. Uyanan Ravi dışarı baktı. Güneş, Chetali vadisinin üzerinde batıyordu. Günbatımı, fide evini, insanın içini ısıtan sıcaklığıyla dolduruyordu.

Geçmişin Kuyusu

Chukkru, Maimoona'yla evlendiğinde elli yaşındaydı. Taş çatlasa altmışında gösteriyor demişti Kuppu Acchan acımasızca...

Chukkru alışılmışın dışında bir meslekle uğraşıyordu. Kuyulara dalıp bir şeyler topluyordu. Bir makara veya bir ezilmiş bir kova, gümüş veya bakır bir testi, zaman zaman altın veya gümüş süsler... Çoğu zaman bir şey bulamıyordu, fakat o ıssız yollar ve mesafeler üzerinde kuyudan kuyuya, köyden köye dolanıyordu yine de. O zamanlar borulu su sistemleri yoktu, neredeyse her evin kuyusu vardı; aile ne kadar zenginse kuyuları da o kadar derin oluyordu. Chukkru, Palghat'ın kırsal bölgelerinde, artık mesleğinin çağrısı kulağına aşına olmuş bir şekilde dolanırdı: İçerisinde çanaklar ve tepsiler olan kuyuların çamurunda kayıp bir şekilde tınlayan, uzun, hüzünlü bir vızıltı. Köylüler ona Dalgıç Kuş adını vermişlerdi.

Tehlikeli dalışlarla geçen yıllarda Chukkru'nun adı söylenmez olmuş, dalgıç kuşa dönüşmüştü; Kuppu Acchan önüne bir avuç pirinç atsan gagalar kesin artık, demişti.

Evlilik ayarlandığında köylüler bu evliliğin asla gerçekleşmeyeceğini, eğer bir şekilde gerçekleşecek olursa da gelinin uzun süre evde durmayacağını söylemişlerdi. Ancak bu beklentileri suya düşmüştü. Maimoona evliliğine soğukkanlılıkla yürümüştü. Balayına gitmemişlerdi, Dalgıç Kuş Khasak'ı ertesi günün şafağında terk etmiş, gece yarısından sonra evine sülükler ve yosunlarla kaplı bir halde dönmüştü. Maimoona kocasının cildini bir güzel temizlemiş, kafasını karnına yaslayarak uyutmuştu. Günleri her zamanki gibi geçiyordu Maimoona'nın, uyanıyor ve başından kaymış başörtüsü, elbisesinin gösteriş yapmak için dürülmüş kollarıyla köy meydanından geçiyordu.

Dükkânında kârdan çok dedikodu ve eğlence için oturuyordu. Saatlerini arkadaşı ve sırdaşı palmiye şekercisi Than-ka'yla geçiriyordu... Abida Maimoona'yı uzaktan seyrederek büyümüşü ve yaşıtı birçok kız gibi onun güzelliğine garip bir sevgiyle hayrandı. Ama Maimoona evlerine taşındığında Abida kendisini her zamankinden daha yalnız hissetmeye başlamıştı. Evlerine gelen kadını üvey annesi olarak kabul etmesi onun için güçtü, zira Maimoona ondan sadece yedi yaş büyüktü. Abida ona “abla” diye de hitap edemiyordu.

Abida hayatını yalnız geçirmişti. Bu ürkek ve evhamlı, hüznünü yanaklarının solgunluğunda saklayan kız çocukken oyun arkadaşı bulamamış, yaşı geldiğinde de kendisine genç bir adam bulamamıştı. Rüzgâr güneş ışığının sıcaklığını alıp götürdüğünde çeltik tarlalarının karşısındaki büyük tepede dolaşır veya nilüfer göletinin dibinde oturup su kuşlarını izlerdi. Thitthi Bi sık sık ona, “Arkadaşın yok mu senin hiç evladım?” diye sorardı. Abida, “Yok, ana” diye cevap verirdi. Thitti Bi de ona dua okurdu, “Kutsal Şeyh sana arkadaşlık etsin!”

Ama onun sevdiği, hizmet ettiği ve baktığı biri vardı. Babası. Gece yarısına doğru yulaf lapasını ısıtır, babasını beklerdi. Şimdi yemeği ısıtan Maimoona'ydı ve birçok gece babası kızını görmeden uyumaya gidiyordu. Abida yine de Maimoona'nın mırıltıları babasının horlama nöbetleri tarafından bastırılana kadar koridorunda uyumadan beklerdi.

Abida zaman zaman konuşacak konu açmak için Maimoona'ya sokulurdu, “Bana bir hikâye anlatsana?”

“Annenin aşığının hikâyesini mi anlatayım sana,” diye sorardı Maimoona, “onu öldürenin hikâyesini mi?”

Abida böyle olaylar sonrasında kimseye fark ettirmeden, ruh gibi süzülerek evden çıkardı. Bir keresinde kaçıp arasu ağacı korusuna gitti. Bir ağacın altına oturup, “Kutsal Şeyh, yanımda mısın?” diye sordu. Aniden dere daha koyu bir maviye büründü ve çiçek yağmuru başladı.

“Aman yarabbi!” dedi kız. Kulağını dört açıp etrafı dinledi. Bu aşırı sevinç hali içerisinde tekrar çocuk olmuştu. Rüzgârda atın tırısının sesini duydu.

“At ruhu, at ruhu,” dedi kız, “beni sırtına alıp gökyüzünde gezdirecek misin?” At ruhuna bindi ve birlikte ormanları, denizleri geçip rüzgârla yarıştılar. Sonra annesini gördü, kadın genç ve göz kamaştırıcıydı tekrar, ancak Abida’nın dokunuşuyla kuruyup un ufak oldu. Abida kendisini tepenin lanetli evinde buldu. Dayısı dışarıda bir taşta oturmuş, ellerini batan güneşin sıcaklığını hissetmek için kaldırmıştı.

“At ruhu, at ruhu!” diye seslendi Abida. Artık atın toynaklarını duyamıyordu, ağacın altında bir başıyordu. Doğu rüzgârı arası korusunun içinden yüksek sesle uğuldayarak esti, geçti.

Allah Pitcha, bir keresinde kızını ikna etmeye çalışmıştı, “Maimoona, Abida’yı hizmetçi olarak göndermenin doğru olduğunu düşünmüyorum. Artık küçük bir kız değil.”

“Kim yolluyormuş ki onu?” diye azarladı Maimoona onu, “Milletle oynamak hoşuna gidiyor.”

Ertesi gün Abida okula gitmedi. Hava ısınmaya başlarken palmiye şekercisi Thanka, tembellik edip dedikodu yapmak için Maimoona’nın yanına geldi. Abida onların fısıldaşp kıkırdadıklarını duyabiliyordu.

“Koridorda kim var?” diye sordu Maimoona geriye doğru yaslanıp pencereye doğru konuşarak.

“Benim,” diye cevapladı Abida.

“Okulu süpürmeye gitmedin mi sen?”

Abida’dan cevap gelmedi.

“Gitmeyecek misin?”

Abida hâlâ sessizdi.

“Gitsen iyi olur,” dedi Maimoona, “Dalgıç Kuş’un yemeğiyle eve uymasını mı bekliyorsun yoksa?”

Günlerden pazardı. Abida sessizce evden sıvışıp fide evine giden patıkaya gitti. Ravi'yi elinde süpürge ortalığı süpürürken buldu. Hemen süpürgeyi adamın elinden aldı.

"Size yakışmaz böyle işler öğretmen bey!" dedi.

"Doğru," diye güldü Ravi, "hem pek de beceremiyorum süpürmeyi..."

"Hay Allah!" dedi kız. Kız, nasıl olduğunu anlamadan o gün hikâyesini Ravi'ye anlattı.

"Yalnız değilsin Abida," dedi Ravi, "ben de annesiz büyüdüm."

"Allah rahmet eylesin annenize."

Abida yeri süpürmek için eğildi. Ravi onun yakınındaydı. "Abida," dedi kıza

"Söyle öğretmen bey."

"Pek iyi gözükmüyorsun."

Elini şefkatle kızın alnına götürdü.

"Ateşin var küçüğüm."

Minnetle gülümsedi kız. "Ah, evet," dedi, "arada bir çıkıyor ateşim."

"Git eve dinlen."

Kız eve yürürken kendini tutamadı, ağladı. Aniden durdu, bu halde eve gitmek pek hayırlı olmayabilirdi. Yüzünü yıkayıp ayaklarını serinletmek için dereye doğru yürümeye başladı. Appu Kili oradaydı, büyük yeşil yusufçukları kovalıyordu. Kızı gördüğüne çok sevindi.

"Beni görmeye mi geldin?"

"Elbette, başka niye geleyim ki buraya papağanım?"

Abida, ilginç bir şekilde gerçeği söylediğini ve esrarengiz bir avuntu membasına temas ettiğini fark etti.

Appu Kili o sırada bir yusufçuk yakaladı ve çevik parmaklarıyla kuyruğunun etrafına bir kement geçirdi. Abida

yusufçuğa, içerisinde binlerce kristal barındıran gözlerine baktı. Parıldayan gözler ölülerin günlüklerini saklıyordu içinde. Eğer yusufçuklar Khasak'ta inandıkları üzere ölülerin anılarıysa, bu kimin anısıydı? Belki de bu annesinin günah, pişmanlık ve boğulma görüntüleri idi. Kristal gözler onun üzerine sabitlendi.

“Papağanım,” dedi Abida, “neden kadim varlığı kemen-dinde tutuyorsun? Bırak yoluna gitsin.”

Appu Kili ağlamaya başladı. Kız hemen, “Özür dilerim. Öyle demek istemedim,” dedi.

Gözyaşları durdu, zekâ özörlünün yüzünde büyük ve insanı mutlu eden bir sırtıma belirdi, “Onu bırak demyon?”

“Yok, hayır!”

Appu Kili bez bir sargıyı çözüp önüne serdi, “Al.” Cham-paka çiçekleri. Kız başörtüsünü katlayıp çiçekleri içine koydu. Eve iki kulağında da birer Champaka ile yürüdü. İçi çiçek dolu başörtüsünü Maimoona'nın önüne serdi.

Thanka hâlâ oradaydı, fısıldayıp kıkırdıyordu. Maimoona çiçekleri alıp küpelerini onlarla süsledi ve cömertçe avuçlar dolusunu Thanka'ya verdi. Abida soluk koridoruna gitti. Maimoona Abida duyma mesafesindeyken, “Kemik torbasına bak sen, çiçek takıyor,” dedi.

Abida o kelimelerin zehir gibi içine işlediğini hissetti. Acısını duayla dindirmeye çalıştı. Süpürgeyi alıp koridoru süpürmeye çalıştı, ama yapamadı. Süpürgeyi duvara dayadı. Ekşimeye yüz tutmuş bir tabak yulaf lapası vardı, bir kaşık aldı ama tadı iğrençti, daha yemedi.

Abida tekrar dışarı çıktı. Maimoona ona nereye gittiğini sormadı. Abida arasu korusuna gitti tekrar. Ortalıkta kimseler yoktu. Korunun büyüyle bir yusufçuğa dönüştü. Kimin anısıydı? Belki de başka bir hayatındaki kendi

kederlerinin anısıydı. Korudan dereye gitti, kulaklarındaki Champakaları çıkardı, yapraklarını söküp parçalara ayırdı ve parçaları nazikçe suya bıraktı.

Appu Kili, pandanusların arasında kıpırdamadan duruyordu. Abida'nın suya çiçek yapraklarını attığını gördü ve hüzünlendi.

"Abla," dedi, "çiçeklele napıyon?"

"Ah papağanım, oyun oynuyordum."

Kızın yanına gidip durdu. "Çogüzëlşin," dedi rahatlatıcı bir şekilde, "senle evlencem."

"Elbette evleneceksin, papağanım."

"Çeçek toplacam sana."

Appu Kili pandanusların yanına döndü. Abida derenin kenarında tekrar yalnız kalmıştı. Mavi çiçekli çimlerin oluşturduğu halı örtüsüne oturdu. Dere, birçok şeyin kalıntısını akıntısında taşımaya devam etti.

Köyde Maimoona'nın daha da güzelleştiği lafı dolaşıyordu. Khasak'ta her zaman yaptığı gibi yürüyor, uzun saatler dükkânında Thanka'yla oturuyordu.

Bir gün Abida gelip karşılarında durdu. Artık korkmuyordu. "Hele babam bir eve gelsin. Anlatacağım her şeyi ona," dedi.

Kısa bir an için Maimoona'nın rengi attı, ama çok geçmeden normal haline döndü.

Dudak bükerek, "Neyi söyleyecekmişsin?" dedi.

"Kadı'nın buraya geldiğini..."

Aniden parlayan Thanka oldu, "Ha hay! Kadı ruhları kovmak için gelemes mi buraya?"

"Söyleyeceğim..."

"Hele bir söyle bakalım, kaltak kız seni!" dedi Thanka şiddetli bir öfkeyle. Sonra Maimoona'ya dönüp, "Bunun başını küçükken ez—" dedi.

"Boşver, Thanka..." dedi Maimoona.

Gece yarısı Khasak halkı ılık ve koşuşturmaca sesiyle uyandı; Abida mollarının evine doğru koşuyordu, alnındaki bir yarıktan kan akıyordu, peşinden elinde bir kütükle Chukkru koşuyordu.

Thitthi Bi kızı çabucak içeri alıp kapıyı kapadı.

Thitthi Bi, adamın yolunu kesip “Neler oluyor, yaşlı günahkâr?” diye sordu.

Dalgıç Kuş öfke ve yorgunluk içinde nefes nefeseydi.

“Kapıyı aç Thitthi Bi ana,” dedi nefes nefese, “dışarı çıkar onu!”

Chukkru öfkeden kudurmuş bir halde bahçede duruyordu.

Molla bahçeye indi, bıçağını geniş kanvas kemerindeki kınından çıkarıp uzattı.

“Al bunu,” dedi molla, “bunu da al,” dedi ve bıçakla kafasına dokundu, “grileşti artık, kesip kopar, sonra da iste-diğini yap.”

Dalgıç Kuş kütüğü atıp başı önünde evine doğru yürümeye başladı. Molla kapalı kapıya gidip “Abida, evladım, eve gitme, burada kal,” dedi.

Ertesi sabah huri küpelerinde taze güllerle tekrar yürüdü Khasak sokaklarında... Abida bütün gün uyudu, güneş batarken uyandı.

“Ana,” dedi Abida, “izin ver dereye gideyim. Bir dalıp çıksam kendime geleceğim.”

Zayıflayan güneş ışığı kızıla dönüyordu. Abida’nın aklına derenin taşıdığı kalıntılar, suyun onları taşırken çıkardığı köpükler ve minik girdaplar geldi. Dereyi geçip tepedeki yürüyüşüne başladı. Khasak’ın çok ötesinde, bir trenin hızla dağ geçidine, alnında alev alev yanan mücevher olan bir yılan gibi gidişini izledi. Uzun am ağaçları yaklaşan gecenin karanlığında yok olmuşlardı. Kalıkavu köyü çok uzaklardaydı.

Khasak’tan millerce uzakta, kırmızı ve kararan alacakaranlıkta, Dalgıç Kuş bir kuyunun etrafındaki duvara kondu.

Kuyu oldukça eskiydi, eski malikânenin dört kanadı tarafından çevreleniyordu. Dalgıç Kuş orada oturup dalışı üzerine kafa yordu. Derinlerdeki su, kâhin kristali gibi parlıyordu karanlıkta. Yıllar önce öksüz Abida için bir ninni yazmıştı. Aşağıda dalgalanan suları izleyip tahminlerde bulunurken ninni geldi aklına. Chukkru, tüneğinden paslı ve ahenksiz sesiyle ninniye söyledi:

Ey benim yaşlı, şişko kafalı balığım! Benim ağlayan kızıma büyük, parlak bir inci getir.

Kuyuya daldı ve derinlere inerek, kuyu içindeki kuyuya. Su, kristal kapılar ve ipeksi perdeler gibiydi. Chukkru, kristalin ve ipeğin yanından geçti ve hayatı boyunca kendisini çeken gizeme doğru yüzdü. Chukkru yolculuğuna devam ederken, kristal kapıların sonuncusu da kapandı arkasından.

Kaplan

Kadı, Chukkru'nun mezarının başındaydı. Sırılıslam olmuş mezar taşını tekmeledi. Issız mezarlıkta öğle vaktinin gizli seslerini dinledi. Sonra dönüp bir tebeşir taşı kayalığının ve ince çimenlerin üzerinde duran kulübeye giden tepedeki yolda yürümeye başladı. Bahçe kapısında durup seslendi, "Kimse var mı?"

Neeli'nin dört kız kardeşi ve onların kocalarıyla paylaştığı kulübeydi burası. Kocaları odunculardı, iş için sık sık uzaklara gider, uzun süre evde olmazlardı. Karıları Khasak'ın tarlalarında çalışırlardı.

Neeli ev işlerini halletmek için evde kalırdı. Evin diğer mahkûmu Appu Kili ise ya okulda olur ya da kasvetli dolanmalarından birine çıkmış olurdu.

Neeli kafasını uzatıp seslenene baktı. Kadı, elini kaldırıp derviş gibi gür sesle konuştu, "Şeyh'in hayır duaları üstünüzde olsun!"

Neeli ıslık sesleri arasında kaybolan bir hoş geldin sözcüğü mırıldandı. Kadı içeri girdi ve Neeli'nin onun oturması için yere serdiği hasırın üstüne oturdu.

"Oğlunuz?" diye sorguladı Kadı sesinde barındırdığı gerginlikle.

"Okulda, yüce Kadı. Okuyor o!"

"Müjdeler olsun!"

"Oğlum..." kadın, oğlunun okula gitmesinin aldanması acı gerçeklikte yok olup giderken ağlamaya başladı.

"Oğlunun içine ruh girmiş. İçinde büyük iblisler, kötü ruhlar var."

"Gerçekten mi yüce Kadı?"

"Senin de içine de ruh girmiş."

Neeli duvara dayandı, korkmuştu.

“Korkma,” dedi Kadı, “onları büyülerimle tuzağa düşürüp sonsuza dek kovacağım buradan!”

Beş annenin çocuğu Appu Kili, yirmi yıl önce bu تنها kulübede doğmuştu. Nachi, Kochi, Pechi, Kali ve Neeli kız kardeşlerdi. İlk dördü evliydi ama çocukları olmuyordu. Kocası olmayan Neeli on altı yaşında doğum yapınca yaşça daha büyük olan üç bacanak kızı evden atmak istemişlerdi. Fakat Kali'nin kocası yumruğunu masaya vurup Kuttappu anne ve çocuk kalacak deyince razı gelmişlerdi, zira kendisi şiddete eğilimli birisiydi. Çocuk, Kuttappu'nun burnundan düşmüş gibiydi, tıpatıp ona benziyordu. Kali ve Neeli bunun belki de çocuğa verdikleri isimden kaynaklanıyordur diye düşünmüşlerdi— Appu Kuttappu isminin yarısıydı. Dört kısır kadın çok geçmeden utançlarını aşip Appu üzerine annelik hayalleri kurmaya başlamışlardı. Çocuk konuşmaya başladığında çıkan ses peltek ve gırtlaktan çıkarılan seslerin ürkütücü bir karışımıydı. Kısır kadınlar daha önce hiçbir çocuğun bunu yapmadığını söylediler.

“Konuşuyor,” dediler, “Papağanlar gibi konuşuyor. O bizim Kili'miz!”

Böylece Appu, Appu Kili olarak yeniden doğdu. Çocuk beş annenin kucağında büyüdü, çok geçmeden kadınlar onun peltek ve gırtlaktan gelen sesini taklit ederek konuşmaya başladılar onunla. Çocuğa büyü gibi delice şeyler anlatıp durdular.

Kuttappu göçmendi, karısı Kali'nin köyü Khasak'a taşınmıştı. Kadının peşinden yapılan göçler hor görülürdü, böyle göç eden adamlarla da alay edilirdi. Ancak alaylar Kuttappu gibi iri kasları, kanlanmış gözleri ve sarkık, şehvet dolu dudakları olan bir adamı pek etkilemiyordu. Dağ köyündeki evlerinde ataları kuşaklardır kaplan yakalayıp ticaretini yaparak

geçimlerini sağlamış, zenginleşmişlerdi. Kuttappu o işleri bu görkemli kedileri sevdiği için ve derilerini yüzmeyi kral katline denk olarak gördüğü için bırakmıştı. Çizgili kral gibi, omuzları çökük, kambur yürüyordu. Khasak halkı ona Kaplan Kuttappu anlamına gelen Kuttappu Nari adını takmıştı.

Appu Kili büyüyordu, fakat vücudunun her kısmı bu büyümeye ayak uydurmuyordu. On yaşındayken kolları ve bacakları büyümemeye başladı, çocuk boyunda kaldı. Gövdesi ve kafası büyüdü, sarkık dudaklarına ebedi bir sırıtış çöktü. Kuttapu ve kısır kadınlar çocukta bir sorun olduğunu söyleyen herkesle kavga ettiler. “Büyüyünce geçecek,” dediler, “o bizim küçük prensimiz, o bizim beş renkli papağanımız!” Bir tek Neeli üzülmüyordu çocuğuna. Kederini kız kardeşlerinden saklıyordu.

Neeli’yi ziyaretinden birkaç gün sonra Kadı Aliyar’ın çay ocağında oturmuş Palghat kasabasının dışında kalan bir yerde bir cinle olan düellosunu anlatıyordu.

“Nehirin yanında, evanjelistlerin kurduğu fabrikayı biliyorsunuz değil mi, hani şu insanları Hristiyanlaştıran fabrika? Ee, o zaman Müslümanların şerbet dükkânını biliyor musunuz? Hah, işte orada, kulübenin arkasında, nehre giden karanlık patikada işte, evet, orada! Çok korkunç bir cin var orada. Onu göreceksanız korkudan ölürdünüz. Neyse ki dilimin ucuna kudretli bir büyü geldi, büyüyü yaptım ve...”

Bir köşeden bir ses yükseldi, “Beş para etmez Kadı! Yol kenarı hokkabaz!”

Ses, Kaplan Kuttapu’nun sesiydi.

“Hokkabaz, berduş adam!” diye bağırarak konuşmaya başladı, “git cinleri canının istediği gibi üfleyerek def et buradan, ama nefesini çocuğumuzdan uzak tut!”

Kaplan hiddetle çay ocağından ayrıldı. Cin hikâyesi yarıda kesildi, Kadı’nın cesareti kırılmıştı bu küfür patlamasından

sonra. Dinleyicileri de Kaplan'ın öfkesi karşısında afallamışlardı.

Kaplan'ın öfkesi bütün gün sürdü. Günbatımında içip sızdı. Kuttappu ertesi gün uyandığında güneş tepedeydi. Öfkesi dinmişti, dinen öfkenin yerinde soğuk mantık doğmuştu. Kadı Şeyh tarafından kutsanmıştı. Eğer Şeyh saldıracak olursa Kuttappu'nun yardımına kim koşacaktı? Kuttappu Neeli'de tavsiye ve dostluk aradı. Ancak Neeli alışılmadık bir biçimde soğuktu, konuşmaya isteksizdi. Kaplan, keyifsiz ve sersem halde alt kastların kâhini Kuttadan'a gitti. Kuttadan tanrıçasının putunun karşısında oturdu ve kısa bir transa girdi. Gözlerini tekrar açıp, "Ey Kaplan, yapamayız..." dedi. Tanrıçası Hindu ve Müslüman tanrıları arasında yaşanabilecek her türlü kavgayı katiyen yasaklıyordu, bu tanrılar Khasak'ın yerlileriydi.

"Tanrıyı tanrıya kırdıramayız," dedi Kuttadan, "savaşmalarına izin veremeyiz."

Kuttapu Kuttadan'a yalvardı. Hayat memat meselesi dedi. Ancak söylediği hiçbir şey kâhinin kararını değiştirmede.

Kuttapu uyurgezer gibi çıktı tapınaktan. Çok geçmeden adımlarının onu nereye götürdüğü bilgisini yitirdi, ta ki kendisini Chetali'nin eteklerinde bulup korkarak tamamen uyanana dek. Kim getirmişti onu buraya, kimindi bu görünmeyen el, görünmez tasmaını kim tutuyordu? Duyma ve görme mesafesinde tek bir kişi bile yoktu. Kaplanın başı döndü, sıradan objeler veya hareketler onda dehşet uyandırıyordu: rüzgârla uçuşan ölü yaprak yığını, eşeleyen bir fare, daire çizerek uçan kelebekler. Kuttappu dönüp yavaşça tepeden iniyordu ki bir kuş aniden ötünce koşmaya başladı. Eve değil, ovalara vardı. Kendisinin bile bilmediği sebeplerden ötürü Koomankavu'ya doğru yol almaya başladı. Uzun yürüyüş önce ağır tempoda koşuşa, sonra uçuşa dönüştü. Fakat Koomankavu bir sığınak değildi, zira hâlâ dağdaki

tehlikeyi hissedebiliyordu. Yasadışı alkol satılan bir batakhaneye girip yenilenmiş olarak çıktı. Kendisini Palghat kasabasına giden yolda buldu. Yol inceydi, makadamdandı, yolun iki tarafında sürülmüş topraklar vardı, buna rağmen devletin görkemini ve özgürlüğünü yansıtıyordu. Yasadışı içki acımasızdı. Bir aldanma ve güç patlaması içinde Kuttapu meydan okuyarak bağırды: “Gel bakalım Chetali’nin iblisi, gel de sıkıyorsa kıcımı lanetle!” Şeyh’in meydan okumasını tam olarak anladığından emin olmak için Kuttappu mundusunu¹² sıyırıp kıcını açtı. ,

Palghat pazarlarına dönen bir kağnı konvoyunu yakaladı. Kuttapu’nun yaklaştığı kağnının yanında duran bir Müslüman ona “Kıçın neden açıkta?” diye sordu.

Kaplan öküzün hizasına geçip kağnıcıya verecek sigarası var mı diye sordu. Acı tütünü içine çekti ve öküzün sırtını kaşdı, cevap verme işini ağırdan alıyordu. Kağnıcı tekrarladı sorusunu, “Neden açtın?”

“Beni arabanla götürebilir misin?”

“Atla.”

Kuttappu rahatına bakıp adama, “Peşimde bir iblis var,” dedi.

“Bu iblisin seninle alıp veremediği ne?”

“O bir Müslüman iblis.”

“Bu bir şeyi değıştirmez,” dedi kağnıcı, “hükümet bu yolu senin benim gibi dürüst yolcular için yaptı, insanlar lanetlensin diye değıl. Bu senin iblis gelip hükümetin yolunda sana dokunmaya cüret edebilecek mi bakalım.”

“Onu durdurmak için elinden bir şey gelmez...”

“Eğer o iblis yolun kuralını çiğnerse bu işi bırakırım!”

“Ne işi?”

¹² Mundu: Genellikle beyaz olan, peştamala benzeyen bir giysi, bir nevi lungi. (ç.n.)

“Kağnı arabasıyla ticaret.”

Konvoy yavaşça ilerlemeye devam etti. Palghat kasabasına vardıklarında ikinci vaktiydi. Kuttapu, kağnıcıyla vedalaşıp kendisini kasabaya saldı. Meydandaki Sultan’ın eski kalesinde bir görüşme sürüyordu. Kırmızı Bayrak, Kuttapu’yu da ilgilendiren meseleleri tartışan seslerin çıktığı hoparlörlerin üzerinde dalgalanıyordu: iş ve maaşlar. Dinleyenlerin arasına, çime oturdu, fakat çok geçmeden ilgisini yitirdi, çünkü kendisinininki çok daha korkutucu bir mücadeleiydi. Kalkıp oradan uzaklaştı boğaz yakan içki arayışı içinde. Birkaç kadeh içki içkiden sonra Kuttapu kavga aranmaya başladı. Saatin sarkacı şimdi kahramanlığa doğru yaklaşıyordu. Kuttapu, bizzat o gece dönüp Şeyh’in mazgallarını dağıtacağım, diye yemin etti. Eski bir kamyonu otostop çekti, kamyoncu onu Koomankavu’nun yakınlarına bıraktı. Kuttappu Khasak’a doğru yürümeye başladı. Yolda doğaçlama bir şarkı yazdı, “Gel iblis, gel de yakalayabilirsen yakala beni, Ta Ra Na Na!”

Gece yarısıydı. Ay patikaları loşça aydınlatıyordu. Uzaktaki uğursuz silueti tanımamanın imkânı yoktu: Chetali’nin zirvesiydi! Aniden siluetin hatları değişmeye başladı. Kuttappu’ya kocaman bir yün başlık takmış eski bir Müslüman derviş gibi gözüktü tepe. Yasadışı iksirin verdiği güç yavaş yavaş yitti. Şimdi, onu kovalayan atlıların nal sesleri açıkça duyuluyordu! Kaplan terlemeye başladı. Şeyh’in cinleri hemen arkasındalardı. Kaplan yardım istemek için bağırmaya çalıştı ama sesi çıkmadı. Cinler geliyordu! Khasak neredeydi? Evi neredeydi? Kuttappu Nari, ay ışığının içinden yuvarlanarak uçuşa geçti.

Alacakaranlık

Kuttappu, sayıklayarak dönüp duruyordu yattığı yerde. Kali ve Neeli çaresizlik içerisinde Kadı'ya gittiler. Kadı lotus pozisyonu almış oturuyordu. Kafasını kaldırıp açık kahve-rengi gözlerle kadınlara baktı. Uzun bir süre sonra konuştu: "Şimdi gidebilirsiniz!"

Bu kovma anlamında mıydı yoksa bağışlama anlamında mı? Kız kardeşler şaşkına dönmüşlerdi. Neeli konuşmak, sorular sormak istedi. Ancak caminin durgun karanlığı onu ürküttü.

"Gidin!" dedi Kadı, "adalet yerini bulacak. Gidin!"

Kadı öğle vakti lotus pozisyonundan kalktı. Caminin etrafındaki isimsiz mezarların üzerlerinde tütsü yaktı ve kasabaya giden dolambaçlı yola doğru yürüdü.

Telaşlı bir köylü ona gelip, "Ulu Kadı, Kaplan öldü!" dedi.

Kadı, Neeli'nin evine yöneldi. Derin bir sarsıntı içinden geçti. Bir mantra mırıldanıp elini kaldırdı. Sonra birdenbire döndü ve bataklıklara doğru yürümeye başladı.

Ertesi ay olan Chaitra ayı çiçek açma ve yenilenme ayıydı. Neeli, zekâ özürlü çocuğunu dünyaya getireli yirmi yıl geçmişti. Kadı, her zamanki gibi kulübeyi kutsamak için geldiğinde Neeli ona kaygıyla fısıldadı, "Ulu Kadı..."

"Ne... ne sıkıntın var?"

Kadının dudağına düşen bir güneş ışığıyla dudaklarının parıldamasını izledi. Kadın, "İyi değilim," dedi.

Kadı düşüncelere daldı, sessizdi. Ertesi gün kadına tatlı ve acı karışımlar getirdi... Chaitra yerini daha sert mevsimlere bıraktı. Neeli'nin hastalığı artık uzaklardan gelen bir uyarı değildi, çaresizlik içerisinde bağırdı kadın, "Ulu Kadı!"

Kadı Chetali'den ender bulunan yapraklar ve kökler getirip kaynattı.

“İyi olacak mıyım Ulu Kadı?” diye sordu kadın haz çökeltilerinin tadını çıkarırken.

“Olacaksın inşallah.”

Gece yarısı. Hafif bir acı başladı kadının göbeğinin altında, sonra aniden onu parçalayarak ilerlemeye başladı. Neeli vahşi bir çığlık attı. Khasak’ın fenerleri yandı, fenerler Neeli’nin kulübesine doğru ilerledi. Neeli çırlıçıplaktı, bir kan gölünün içinde yuvarlanıyordu. Şafakta vefat etti. Onu Kaplan’ın yanına gömdüler.

Appu Kili gizlice evden çıktı. Kimse onun gittiğini fark etmedi. Mezarlığın yanındaki sık çalılıkların arasına gizlice gidip gün boyunca orada saklandı. Gece olduğunda çıkıp Neeli’nin mezarının yanında uyudu. Yağmur aralıklarla yağdı, dindiğinde yaprakların biriktirdiği sular büyük damlalar halinde düşmeye başladı. Soğuk, delip geçen damlalar. Tüyler ürperten ötüşleri ölümün habercisi olan baykuşları dinledi. Kafasının üstündeki dallara tüneyip ona şarkı mırıldandı kuşlar.

İki gün sonra Ravi ve Madhavan Nair Appu Kili’nin sığınağını buldular. Mezarlığın çamuruyla kaplanmıştı çocuk.

“Hasta görünüyorsun, küçüğüm,” dedi Madhavan Nair.

Ravi elini Kili’nin alınına götürdü.

“İyi görünmüyor Madhavan Nair,” dedi ve cücenin üzerine eğilip, “neden burada dışarıda uyudun Kili?” diye sordu.

Appu Kili sırtıyordu, ama cevap vermedi.

“Kalk ayağa kanatlı dostum,” dedi Madhavan Nair, “kalk da gidelim.”

Appu Kili Madhavan Nair’in ve Ravi’nin işaret parmaklarına tutunarak yürümeye başladı. Fide evine varır varmaz Ravi Kili’yi bir battaniyeye sarıp koridordaki yatağa yatırdı ve sıcacık bir bardak kahve hazırladı. Ravi ilaç sandığının altını üstüne getiriyordu.

“Ne arıyorsun öğretmen?”

“Ateşine iyi gelecek bir ilaç. Bulamıyorum.”

“İstiyorsan hap verebilirsin, öğretmen bey. Ama ben ilaç vermeni önermem.”

Ravi termometreyi ışığa tuttu. Cıva kırkın üzerindeydi.

“Kili!” diye seslendi Ravi.

Kili gözlerini açmadı. Bitkince sırtıyordu.

Madhavan Nair Kili’yi doğrulttu ve Ravi kahveyi dudaklarına götürdü. Kili kahveyi içti ve tekrar uykuya daldı.

“İlaç vermeyeceğiz de ne yapacağız Madhavan Nair?”

“Kuttadan’ı ara. Kâhinler nefesleriyle ruhları kovabilirler.”

“İyi de ruhlar nerede?”

“Tam burada. Papağanın içinde.”

Terzinin bu duruma karşı tutumu Ravi’yi endişeye sürüklüyordu. “Durumu ciddi Madhavan Nair, ateşi kırk derece.”

Madhavan Nair uyuyan cücenin yanına oturdu.

“Kozhanasseri’de bir doktor vardı sanırım,” dedi Ravi, “bırak oraya gideyim, ilaç getireyim.”

“Yerinde olsam yapmazdım öğretmen.”

“Bu büyük bir sorumluluk. En azından yakınlarına söyleylim.”

“Yakınları mı? Papağanın artık yakını yok.”

Okuldan sonra Ravi, Aliyar’ın bisikletini alıp Kozhanasseri’ye giden tehlikeli yollarda pedal çevirmeye başladı. İlaçlarla döndüğünde akşam olmuştu. Tuhaf bir tablo bekliyordu onu. Okulun bahçesi bir ayın için hazırlanmıştı ve kandillerle aydınlatılmıştı. Appu Kili yerde bağdaş kurmuş oturuyordu, yanında Madhavan Nair, sabit bir ritimle eski bir davulu çalıyordu. Tüm bunların arasında tanrıçasının elbisesi olan kırmızı sariye bürünmüş Kuttadan vardı. Ritim sıklaştı, kreşendosuna

ulaşırken Kuttadan tüm gücüyle kâhinin kavisli kılıcıyla kafasına vurdu. Devi onu ele geçirmişti, tanrıça onun sesiyle konuştu, “zlme artık Neeli Ana! Terk et buraları!”

Ravi bisikleti duvara yasladı, yaklaşp Madhavan Nair’in yakınına oturdu. Kuttadan’ın kılıcındaki kan pıhtılaştı, tanrıça konuşmasına devam ediyordu, “Ağlama artık, Neeli Ana! Bu zekâ zrl yavrucak bizim de ocuğumuz. Onu a komayacağız. İçin rahat olsun, huzur içinde g!” Ve son ruhani emir de geldi, “Git, git!”

Appu Kili, sırtının üstüne kapaklandı. Kuttadan kılıcını yere bırakp dans etmeye başladı, mistik adımlarında bir neşe havası vardı. Sonra dans etmeyi bıraktı, kılıcını yerden aldı ve evine gitti. Köylüler de dağıldı. Ravi ve Madhavan Nair, Appu Kili’yi koridora taşdılar. Ravi elini çocuğın altına koydu, ateşi düşmüştü. İlaçları cam kenarına koydu.

“Oduncularla karılarına haber verdin mi?” diye sordu Ravi, Madhavan Nair’e.

“Verdim.”

“Ayine hiçbiri gelmedi mi?”

“Hiçbiri gelmedi, hiçbiri...”

Terzinin aklı bir sürü şeyle meşguldü, “Zavallı Neeli zekâ zrl çocuğuna çok üzülüyordu. Aralarındaki bağın çözülmesi zor ğretmen bey. Tekrar gelecek.”

Dışarıda, gecenin alılıklarında, kederi dinmemiş Neeli yolculuğuna ara verdi. Döndü, arkasına baktı. Appu Kili’nin kolu seğirdi, uykusunda konuştu.

Kuttappu ve Neeli’nin vefatlarından sonra aile dağılmaya başladı. Kali, Pachi’nin kocasıyla katı. Hayvan tüccarı Ramachar kaçak ifti Tamil’in sınırında bir köyde gördüğünü söyledi. Pachi utançla ve yalnız başına Khasak’ta kalmak istemedi. Taş ocaklarında iş aramaya baraj alanına gitti. Günler sonra Nachi, kız kardeşinin peşinden gitmeye karar verdi. Khasak’ın

onlardan son haber alış da buydu. Bir taş patlatması sırasında öldüklerine dair bir söylenti vardı. Daha ilgi çekici başka bir söylentiye iki kardeşin sahtekâr bir güneyli tarafından kandırılıp doğuya kaçtıklarıydı. Kochi bir rahim hastalığıyla yataklara düştü, Palghat kasabasındaki büyük hastanede kan kaybından can verdi. Kulübeyi dolduran koca aileden geriye aniden sadece iki oduncu kaldı. Karıları ortada olmayınca birbirlerine yabancı olan iki oduncu birbirleriyle kavga edip olay çıkarmaya başladılar. Reddedilmiş papağan bir süre onları izler, sonra yürür giderdi. Çok geçmeden, tıpkı cansız bir bedenden kopup giden son elementler gibi, iki oduncu uzaklardaki köylerine döndü. Appu Kili, Khasak'ta başıboş dolaşıyordu. Köylüler onu beslemekten memnundu. Köy meydanını çevreleyen küçük dükkânlara gidip ihtiyacı olan şeyleri alıyordu; bakkaldan bir avuç palmiye şekeri, Aliyar'ın çay ocağından bir murukku. Bir tek sigara istediğinde Maimoona kovalıyordu onu, "Domuz!" diyordu, "git izmaritleri iç!"

Böyle terslendiğinde ağlardı... Appu Kili, ara sıra terk edilmiş kulübeye gidiyor, amaçsızca etrafında dolaşıyordu. Canı istediği zamanlar içine girip bir süre orada kalıyordu. Bir gece çürümüş çatı çöktü ve çamur duvarlar yıkıldı. Ertesi sabah Appu Kili, Madhavan Nair'in dükkânına gidip kesilmiş kumaş parçalarının arasına oturdu.

"Evini mi kaybettin, küçüğüm?" diye teselli etti Madhavan Nair papağanı, "gel benimle kal." Kili dilenci veya misafir olarak gelmemiştir ona nasılsa. Kili eski bir çarşafı alıp hemen Madhavan abisinden ona bir beşik bağlamasını istedi. Madhavan Nair çarşafın uçlarına düğüm atıp bir demirhindi ağacı dalına bağladı. Bir öküzün içine sığabileceği büyüklükteydi beşik; çocuk adam ayağını dışarı sarkıtarak içine uzandı. Kendisini sallayarak uykuya daldı.

Madhavan Nair dikiş makinesinin tepesine oturdu ve abes manzarayı izledi. Amcası Sivaraman Nair'in onu reddetmesinden çok uzun zaman önce yaşadığı çocukluğu geldi aklına— o

ve kuzeni Kalyanikkutty “anne ve babacılık” oynarlardı demir-hindi ağacının altında, kumaş parçalarından beşikleri, çakıl taşlarından çocukları vardı. Uzaklarda, çok çok uzaklardaki hayali çocuklar. Bir gece eski çarşaf yırtıldı. Madhavan Nair uyandığında Appu Kili’yi bir gün öncesine kadar sallanan evi olan kumaş yığınının yanında çömelirken buldu.

“Ey kuş!” dedi terzi, “nasıl oldu bu?”

Sabah dükkânını temizleyen Aliyar meydanın karşısından bağırdı, “Papağan dün gece çok fazla vada yedi, beşik ağırlığı kaldıramamış belli ki.”

“Müslüman efendi, deme öyle kötü şeyler. Dün gece deprem olmuş olmalı. Depremden aşağısı bu kumaşı yırtamazdı.”

“Tabii,” diye güldü Aliyar, “o daha mantıklı. Khasak uzun, uzun süredir deprem görmedi.”

O çarşaf elindeki son uzun kumaştı. Madhavan Nair endişe içinde oturdu.

“Papağan,” dedi, “sana bir tünek bulsam olur mu?”

Appu Kili, gülümseyip başını olur anlamında salladı.

O gece Madhavan Nair yanında Appu Kili’yle okula gitti. Bahçe kapısından bağırdı, “Öğretmen bey! Bize tünecek bir yer verir misin?”

“Ne oldu Madhavan Nair?”

“Deprem...”

“Deprem mi?”

“Evet deprem. Beşiği yerinden söktü.”

Madhavan Nair’in dükkânında ancak bir kişiye yetecek kadar yer vardı, bir kişiyi daha alamazdı, bu yüzden kanatlı çocuk burada kalabilir miydi?

“Geceleri onunla baş başa,” dedi Ravi, “beni gagalamaya kalkışırsa...”

“Korkma öğretmen bey! Zararsızdır benim papağanım”

Madhavan Nair, Kili’yi Ravi’nin yanına bırakıp dükkânına döndü. Tünekte işler yolunda gidiyor mu diye okula geldi ertesi gece.

“Harika bir ev arkadaşım var artık,” dedi Ravi, “tamamıyla harflere düşkün bir ev arkadaşı hem de. Bak...”

Tahtada, duvarların üzerinde, veranda boyunca, üzerine bir şeyler çizilebilecek her yerde Malayalam ünsüzü “Tht-ha”nın yuvarlak “O” şeklinde yazılmış hali, büyüleyici bir şekilde tekrarlanıyordu. Madhavan Nair hayretleri içerisinde bakakaldı.

“Papağanım!” diye seslendi Madhavan Nair.

Appu Kili zıplayarak fide evinin arkasından geldi, elleri kömür ve tebeşir doluydu.

“Ey asil kuş,” dedi Madhavan Nair, “ülkemizi gururlandırdın... Bak şimdi öğretmen bey, kim demiş benim papağanım zeki değil diye? Ona bu harfi neredeyse on yıl önce öğrettim...”

“İnanılmaz!”

Appu Kili duvar resimlerinin yanına döndü. Madhavan Nair gevşeyerek rahat, deri sandalyeye oturdu, Ravi’ye minderlere yaslanıp basamaklara oturdu. “Bazen sadece bir harf öğrensek yeter diye düşünüyorum...” dedi Madhavan Nair.

“Doğru.”

“Laf olsun diye söylemiyorum bunu, öğretmen bey.”

Madhavan Nair’in aklına gurusu gelmişti. Mannoor köyünde okuması yazması olmayan bir bıçakçı kör olmuştu. Oturur, çırağı bıçağa şekil verirken bileme taşının gıcirtısını dinlerdi. Kör adam muazzam karanlığı dinlerdi; insanlar gruplar halinde gelip dertlerini anlatırlardı. Hiç görmediği metinlerden konuşurdu, müritlerine evlerine gidip görme

yanılığının ötesindekileri görmelerini söylediler... Madhavan Nair, daldığı hatıralarından çıkmıştı, yine de kendilerinden geçmiş bir şekilde oturmaya devam ettiler. Khasak'ın pal-miyelerine alacakaranlık çöktü.

“Bak!” dedi Ravi.

Appu Kili bahçe kapısının orada durmuş, dalgalar halin-de evlerine dönen papağanları izliyordu.

“Bu küçük için zaman gün batımına saplanıp kalmış. Uçup gidecek bir yuvası da yok,” dedi Madhavan Nair.

“Kimin var ki?”

“Doğru dedin öğretmen. Aslında kimsenin yok.”

Zekâ özürlü çocuk, ölümlerin ve doğumların alacaka-ranlığı içinde bir başına durdu. Son papağan sürüsü ufukta gözden kayboldu.

Teftiş

Bir yıl geçti. Okul yaz tatilinden sonra açıldı, mevcudu aşağı yukarı yirmiydi. Ravi, tatillerini Khasak'ta geçiriyordu. Madvahan Nair'le tepelerde gezintilere çıkıyor veya gece geç saatlere kadar Appu Kili'ye masallar anlatıyordu.

Şimdiyse okulu yıllık teftişe hazırlıyordu. Normalden daha erken yapılıyordu bu seneki teftiş. Müfettiş yeniydi. "Nasıl biri acaba?" diye merak ediyordu Madhavan Nair. "Katı mı yoksa hoşgörülü mü?"

"Bana soracak olursan," dedi Ravi, "kapatın burayı, yeteri kadar çocuk yok bu okulda diyebilir."

"Kayıt defterlerini şişiriyor ücretli okullar. Biz de bir düzine sahte isim yazamaz mıyız oraya?"

"Müfettiş özellikle kayıt defterlerinde sahte isimlerin olmadığından emin olmak için geliyor. Ben de ona ücretli okulların yaptığı gibi rüşvet veremem."

Okul müfettişinin gelişi herkesin kulağına gitmişti. Civaradaki dokunulmazların varoşlarında, onu korkunç aşıcıyla karıştırdılar. Dışlanmışların çocukları, ot yığınlarının arkasına saklandılar. Fakat Khasak'ta bir festival havası vardı, kulübelerin meydandaki evlerin ön bahçeleri silinip süpürülmüştü, kadınlar en güzel kıyafetlerini giymişlerdi.

Bu karnavala çelimsiz bir yaşlı adam geldi. Pörsümüş yanaklarındaki siyah beyaz kirli sakal birkaç günlüktü, geleneksel ceketi yıpranmıştı ve beceriksizce dikilmişti. Kaba buffalo derisinden yapılmış ayakkabılar giyiyordu, her adımını ürkekçe, neredeyse özür dilercesine atıyordu. Bu hükümetin kötü bir temsiliydi. Khasak halkı hayal kırıklığına uğramıştı.

Gösteriyi kurtaran, müfettişe eşlik eden emir eri oldu. Uçları püsküllü kırmızı kanvas kemer takıyordu, kemere kocaman sarı bir madalyon iğnelenmişti. Madalyonda hükümetin

amblemi vardı ve üzerinde şu yazıyordu: *Asker*. Asker, hizmetkâr, silahsız piyade...

“Şu kırmızılı adam,” diye inceledi Aliyar, “kesin müfettişten daha güçlüdür.”

“Şüphesiz,” dedi safrana bürünmüş dilenci Muthu Pandaram. “Madalyonun parıltısına baksana bir hele!”

“Müfettiş diye bir şey yok, gerçek degiller,” diye yorumda bulundu Kuppu Acchan dinlenme yerinden.

“Gerçek değilse ne?” diye sordu çay ocağının içinden biri.

“Salamandra gibi düşün. Çalı kertenkelesi yaşlandığında ve sokak çocukları onu yakalamadığında salamandraya dönüşür. Öğretmen de öyledir. Yaşlandığında, çok yaşlandığında bu çeşit bir müfettişe dönüşür.”

“Doğrudur,” dedi Allah Pitcha çekildiği köşesinden, “salamandranın hikâyesi budur.”

Çay içenler aniden molların varlığından haberdar oldular. Mutthu Pandaram “Molla baba, müfettişi karşılamayacak mısın?” diye sordu.

“Hayır!” dedi molla. Okulun kadrosundan olduğu doğruydu, aylık maaş da alıyordu. Ama okulların savaşının, savaşın silinmez anıları molların aklına geldiğinde “Hayır!” diye tekrarladı Khasak’ın imamı.

Müfettiş oturup ayaklarının tabanını silkeledi, köylülerin yaptığı gibi birbirlerine sürttü.

Kafasını kaldırıp Ravi’ye bakarak, “başım ağrıyor,” dedi.

“Aspirin ister misiniz efendim?”

“Hayır teşekkürler! Uzun yolculuk, üstüne güneş, işte...” Müfettiş oturduğu sandalyede dönüp arkasındaki pencereyi ardına kadar açtı. “Esinti çok hoş,” dedi, “aa, dışarıda neyiniz varmış sizin böyle...”

“Nilüferler,” dedi Ravi.

Müfettiş gülümsedi. Ravi kayıtları ve belgeleri yetiştirmek için günlerce çalışmıştı, belgeleri müfettişin önüne koydu.

“Nasıl da öyle ya da böyle hepsini imzalayacağım,” dedi müfettiş. “Çocukları bırak, evlerine gitsinler.”

Ravi sınıfı saldı ve çocuklara ertesi günün de her teftiştin sonra olduğu gibi tatil olduğunu söyledi. Çocuklar bir süre bahçede oyalandılar, sonra yavaş yavaş dağılıp kayboldular.

“Oturun öğretmen bey!”

Oturup havadan sudan, ücretli okullardan konuştular.

“Nerelisin öğretmen bey?”

Ravi cevap vermedi. *Nereliyim, şu an neredeyim*, diye sordu kendisine. *Gördüğüm bu yüzler kime ait, bu siyah beyaz sakal kimin?*

“Yastıkları daya oğlum,” diyen sevgili sesi duydu Ravi.

“Bana yaslan baba.”

Ağır eklemler, gönülsüz sinirler.

“Rahat mısın baba?”

“Evet oğlum.”

Ravi babasının saklamaya çalıştığı acıyı hissedebiliyordu. Sakalı geçen iki günde uzamıştı.

“Tıraş edeyim mi seni baba?”

“Hemşire eder.”

“Kerala’nın neresinden?” Tekrar yaşlı müfettişin sesi.

“Ha, şey,” dedi Ravi, “ailem Pattambi’li, çok uzakta değil.”

Ravi koridora gidip elinde bir tepsi dolusu portakalla geri geldi.

“Hararetinizi alır efendim.”

Müfettiş bir portakalı yedikten sonra sohbete devam etti, “Öğretmen okuluna gittin mi?”

“Hiç düşünmedim gitmeyi...”

“Eğitimli öğretmenler şu günlerde epey makul maaşlar alıyorlar.”

“Doğrudur.”

Müfettiş kayıt defterini öylesine bir açıp karıştırdı. “Belki de üniversiteye gitmeyi planlıyorsundur,” dedi. “Gerçi pahalı olmaya başladı...”

“Bir bakıma üniversiteyi bitirdim sayılır...”

“Üniversiteyi bitirdin mi? O zaman burada ne diye öğretmenlik yapıyorsun?”

“Sınavlarımı vermedim. Yüksek notlarımla alındım.”

“Nereye gittin üniversite için? Palghat’a mı?”

“Tambaram’a.”

“Hristiyan üniversitesine mi?”

Üniversitenin alışılmadık güzellikte bir kampüsü vardı, geniş alanları kaplayan çalılıkları ve içinde tavşanların ve kirpilerin yaşadığı bir ormanı vardı. Öğretim ve konaklama binaları baskın yeşilin arasında mücevher kırmızısından adalar gibiydi. Çimenlerle örtülü açık alanlar vardı, çimenler paha biçilemez kaşmirlerden halılardı adeta.

“Ne okuyordun?”

“Astrofizik.”

Laboratuvarın ışıkları, uzaklara, çok çok uzaklara bakan lensler ve her gediğin içinden onlara doğru bakan boşluk geldi Ravi’nin aklına.

“Annenle baban hayatta mı?”

“Annemi genç yaşta kaybettim. Babam bir çiftlikte doktorluk yapıyordu eskiden. Birkaç senedir hasta. Üvey annem ve iki üvey kız kardeşim var, yurtdışında okuyorlar...”

Üvey kız kardeşleri Suma ve Rama aile fotoğraf albümünden ona yabancı gözlerle bakıyorlardı. O albümü nereye bırakmıştı,

huzursuz aklının hangi boş köşesinde unutmuştu kız kardeşlerini?

“Benim de bir kızım vardı öğretmen bey...” dedi müfettiş.

İki avare gezgin bu kervansarayda karşılaşmış, birbirlerine acıklı hayat öykülerini anlatıyorlardı. Yaşlı adam Ravi'ye kızını anlattı, ilk çocuğu olan kızı yetenekliydi, zekiydi, onun bu yeteneği uğruna diğer çocuklarını okutmamıştı. Maddi durumu yalnızca bir çocuğu üniversiteye yollamaya el veriyordu. Final sınavlarına daha haftalar varken bile Dhatri kitaplarını düşürmezdi elinden. Gece yarılarında, bazen şafak vaktine kadar kitap okurdu. Sınavlardan bir hafta önce artık dayanacak gücü kalmamıştı, yazıların karşısında uyuyakalıyordu. Kendisini sallayıp uyanıyor, meşakkatli gecelerinde onunla birlikte uyumayıp ona eşlik eden babasını neşelendirmek için gülümsüyordu. Bir gece Dhatri, suların topraktan kaplarda saklandığı bahçeye çıktı. Babası suyun dökülme sesini duyup dışarı baktı. “Başını mı yıkıyorsun?” dedi, şaşırmıştı. Kız, “Gözlerimi açamıyorum baba,” dedi.

Adam kızının buklelerini gece kurutmanın ne kadar zor olacağını düşündü.

“Saçını kurutayım mı yavrum?”

“Ha, yok baba. Sen git uyu biraz.”

“Saçını iyice kurut e mi?”

Kızının cevaben güldüğünü duydu, yorgun, bitkin bir kahkaha. Küçük çalışma odalarına döndüğünde Dhatri'yi masanın üzerine çökmüş derin derin uyurken buldu. Ertesi gece göğsündeki bir acıdan şikâyet etti. Acı arttı, iltihap ciğerlerinde dörtnele koştı. Dhatri öldü.

“Babanın hasta olduğunu söylemiştin değil mi öğretmen bey?”

“Evet efendim. Romatizma benzeri bir hastalığı var. Vücudunun yarısı felçli.”

“Acı ve bağımlılık...”

“Herkesin varacağı yer orası.”

Müfettiş tekrar gülümsedi. Barındırdıkları yığınlar halinde saçma bilgiyi teyit etmek için kayıt defterlerine doğru çevirdi kafasını.

“Baban Pattambi’de mi kalıyor?”

“Hayır efendim. Ooty’de tepeliklerde bir evimiz var, babamın çiftlik günlerinde yaptırdığı...”

Evin etrafındaki arsa oldukça genişti, tepe yamacının tamamı onlara aitti. Sade bir yol giriş kapısına çıkıyordu. Evin içinde ahşap oymalar, halılarla kaplı zeminler, elle kesilmiş kristaller ve senelerdir çalınmayan büyük bir piyano vardı. Üvey annesiyle bu evde günah işlemişti. O zamanlar üniversiteydi, eve tatillerde geliyordu. On sene önceydi bunlar.

“Öğretmen bey,” dedi müfettiş, “senin gibi zeki bir gencin sınavlara girmemesini aklım almıyor. Lisansın öylece biri gelsin de beni alsın diye bekliyor! Seni cübbeler içinde, elinde diplomanı tutarken görmek isterim.”

Ravi’nin aklına üniversitesini ziyaret eden Princeton’lı profesör geldi. Profesör onu günün birinde konuk evine çağırmıştı.

“Makaleni profesörün bana gösterdi...” dedi ziyaretçi. Kalın sesi ve geniş çenesine yayılan sırıtışı sıcakkanlıydı.

“Çok ilginçti,” diye devam etti ziyaretçi, “ancak bununla birlikte temel fiziğin tamamen yanlış.”

“Hiçbir zaman sağlam dayanaklarım olmadı efendim.”

“Fakat yalnızca Hindu bilgeliğini Batı biliminin karşısına koymakla kalmadığının farkında mısınız? Çok daha küstahça bir şey yapıyorsunuz. Kendi bilgeliğini kullanıyorsunuz bunun için.”

Gizemli konulardan konulara atlayarak konuştular uzun bir süre, sanki Ganga¹³ karşılarına sel olup, zaman olup akmıştı. Ganga’nın gizemli derinliklerinde gerçek gizliydi.

¹³ Ganga: Hinduizm’de bir tanrıça, denizle ilişkilendirilir. (ç.n.)

Kampüsteki gözde çimenliklerde bir gece Padma, Ravi'ye "Princeton'dan gelen adam evimize geldi, babamla çoğu zaman senin hakkında konuştular. Seni Galilei sonrası bilime karşı tek kişilik bir baş kaldırı olarak görüyor."

Padma'nın babası Ravi'nin profesörüydü. Ravi'nin ümitsizliği, çıkmazı tekrar başlamıştı: Kaderimde bilmek yok, ama yine de üzerimde bu lanet var: Gerçeğin var olduğunun ve bu bilginin insanoğluna yasaklanmış olduğunun bilgisi. Acı ve keder içerisinde çocukluğuna döndü ve öğle güneşi onu alevli altınına sardı. Arayış yoktu, gökyüzü tekrar açıldı ve sevgi doluydu, sevgi Kalpaka kabukları ve taçlı yılanlar şekline girmişti.

"Amerikalı bana ne yapmak istiyor, Padma?"

"Seni besleyip şişmanlatmak istiyor sanırım."

"Padma, bu sınava girmezsem ne olur?"

Kız sinirlenmişti.

"Sana gelmiş iyi haberler veriyorum, sense kalkmış bunun karşılığında benimle alay ediyorsun."

"Padma..." diye başladı çaresizlik içerisinde. İçinden konuştu, *evreni tarayarak ve küçük prizmalardan çıkan yıldızların ışıklarından kopan renk şeritlerini okuyarak ne yi bulacağım ki? Benim günahım içimde değil mi?*

Sınavlar ve yaklaşımlarından doğan telaş. Yurt sakinleri uyuyamıyordu. Ravi, uzanıp gökyüzündeki oyukları seyretti.

Günler geçti.

"Benim karamsar sevgilim," dedi Padma, "gel seni yarın dışarı çıkarayım. Deniz esintisi sana iyi gelir."

"Marina'ya mı?"

"Daha ileriye, Luz'un yakınlarına. Oralar çok kalabalık olmuyor. Yaşlılar dışarıda yemek yiyorlar."

Ertesi gün, kumlarda...

Ravi bir mektup çıkarıp Padma'ya verdi: Çok hasta değilim oğlum, fakat başımın döndüğü zamanlar oluyor. Günler geçip gidiyor, her biri diğerinin aynısı. Üvey annen beni gün batımını seyretmem için verandaya çıkarıyor. Hastalığımдан çok, güneşin gidişini izlerken daha başka, ağır bir hüzün çöküyor üstüme. Neden mi üzülüyorum? Alacakaranlık hüzündür...

Alacakaranlık daha da karardı ve soğudu. Yükseklerde uçan bir gece kuşu sürüsü şehrin ışığını emdiler ve sönük meteorlar gibi parladılar...

Ravi ve müfettiş Koomankavu'ya vardıklarında öğlendi. Palghat kasabasına gidecek olan son otobüs bekliyordu. Kendilerine, konuşkan satıcı tarafından karıştırılan şerbet aldılar birkaç bardak.

"Senin bu unutulmuş köyde olman," dedi müfettiş, "kaderin bir cilvesi Ravi."

Cilveydi gerçekten de, ayak basılmamış yollar hipnoz edici bir güçle onu çağırıyordu. Sınavdan önceki gece gizlice yurttan çıktı. Yolculuğu başlamıştı.

Uçsuz bucaksız, huzursuz evreneydi yolculuk, tren yolu kompartımanlarındaki hoşgörölü ve meraksız yüzler onu izliyordu. Ravi geceleri bavul raflarına kıvrılıp rayların hafif çarpma sesleri eşliğinde uyuyordu. Tren yolu istasyonlarının isimleri değişti. Sonra yüksek sıra dağların üzerindeki, keskin dönemeçlerden sonraki yolda kokulu otobüsler. Yoldaki tozun rengi değişti, gündeğümü ve günbatımı yer değiştirdi, hücum eden sonsuzlukta yön duygusu kayboldu. Yolculuk onu iç karartıcı varoşlara, sefil ticaretlerin döndüğü yerlere, köylere ve dışlanmışların kasabalarına ve şehvetli rahiplerin uzanıp Nirvana'yı bekledikleri safran yataklarının olduğu aşramlara götürdü. Ve en sonunda da onu bu dinlenme yerine, Khasak'taki bu hana getirdi...

“Tekrar görüşelim mutlaka,” dedi müfettiş.

Ravi yaşlı adamın elini sıktı, acı çeken, boğumlu avuç içlerini hissetti.

“Mutlaka efendim.”

“Bu yılın ortasında emekli olacağım.”

“Hâlâ Palghat’ta olacaksınız. Uzak değil buraya.”

“İnsan ne olacağını bilemez öğretmen bey. Yakınlarda yaşayanlar bazen ulaşılması en güç olanlardır. Kim bilir, belki bu son görüşmemiz olur!”

Güldüler. Müfettiş ve asker bekleyen otobüse bindiler.

“Baş ağrın nasıl, geçti mi?”

“Rüzgârlar şifa oldu ağrıma.”

“Hoşça kal öğretmen bey!”

Otobüs hareket etti. Ravi tozun dağılmasını bekledi. Bir demet palmye meşalesi alıp Khasak’a olan uzun dönüş yürüyüşüne başladı. Çok geçmeden hava karardı. Ravi bir meşaleyi yakıp rüzgârda salladı. Meşaleyi parlak bir alev aldı.

Ravi döndüğünde dere hâlâ sıcaktı. Soyunup hızlı akıntının içine oturdu bir süre, sonra kalkıp fide evine giden patikadan yürümeye başladı... Yatağa giderken, sessiz gecede bir bağırış duyuldu.

Allahu Ekber!

Allahu Ekber!

Müezzinin yatsı ezanıydı duyduğu. Tanrım, dedi Ravi sedasız bir ilahiyle. Artık o kelime kulağına sert veya uzak gelmiyordu. Bir bardak su almak için kalktı, yatağına döndü, sessizdi. Müezzinin ezanı ruhundaki çalkantıyı noktalamıştı.

Gece, enginliğinden sarhoş olmuştu. Rüzgâr Khasak’ın palmyelerinde esiyordu. Köyün tepelerinin ötesinde yolcular

meşalelerini salladılar, dalga dalga alev ve kor saçıldı geceye. Akkor antenlerinden yardım çağrısı yollayan kaza geçirmiş gemiler gibi ıssız yolculuklarına devam ettiler.

Yusufçuklar

Sivaraman Nair, müfettişi karşılamaya gelmedi. Okula olan ilgisi azalmıştı. En ufak şeyler bile onu rahatsız etmeye, sinirini bozmaya yetiyordu. Sebebinin bulamadığı kırılğan öfkelerle dolanıyordu. Her şey için suçlayacak birine ihtiyacı vardı. Müslümanları seçti. Ama onu dinleyen birini bulamadı. Ne Hindular ne de Müslümanlar kavga etmeye meyilli değillerdi, zira iki din de aynı şefkatli saçmalıklarla doluydu. Khasak'ın tarihi, sözle aktarılmış büyük bir efsaneydi, bu efsane ve sefaletti Khasak'ı bir arada tutan. Okulun gelişiyse Sivaraman Nair neşelenmişti, nihayet öfkeli kurgularının bir merkezi, bir sembolü olmuştu. Molla, okula karşıydı ama okul ona rağmen ayakta kalmıştı. Ravi'nin bu gizli mücadeleden haberi yoktu. Genç öğretmen mollayla bir anlaşma bile yapmıştı, Müslüman çocuklara medresede Kuran derslerine girdikten sonra okula gelmeleri için vakit sağlamıştı bu anlaşma. Okulun Sivaraman Nair'in üzerinde yarattığı büyü, Ravi'nin bir terzi, bir esnaf olarak ailenin itibarını zedeleyen dik başlı yeğeni Madhavan Nair'le arkadaşlık ettiğini öğrenince iyice bozuldu. Sivaraman Nair, okulu daha seyrek ziyaret etmeye başladı.

Bu sebepten dolayı Ravi, toprak ağasını bambu bahçe kapısını büyük itinayla açıp kaparken görünce şaşırıp sevindi. Adamdan gelen bir bakışla Ravi ortada bir sorun olduğunu anladı. Yaşlı yüz anlaşılmaz bir hüznle sarkmıştı. Sivaraman Nair Ravi'nin ona çektiği sandalyeyi reddetti ve onun yerine hem karşı çıkmış olmak hem de gün batımının ısıttığı basamakların tadını çıkarmak için basamaklara oturdu. Ravi gelip yanına oturdu.

“Pek iyi gözük müyorsun Sivaraman Nair,” dedi Ravi.

“Nasıl iyi olayım?” diye esrarengiz bir havayla çıkıştı.

Sivaraman Nair hızlı hızlı soluk almaya ve terlemeye başladı, damarlarındaki kan kaynıyordu. Orta yaşlı Müslüman

bir kadın kuyudan Ravi'nin az önce istediği banyosu ve mut-fak için su çekiyordu.

“Kim o öğretmen bey?”

“Chand Umma, hizmetçim.”

Sivaraman Nair hafızasını taramak için bir süre duraksadı. Acı ve sözsüz geçen birkaç saniye sonra Ravi'ye dönüp, “Eh, yine bir Müslüman kadın yani...” dedi.

“Evet. Ve bu benim suçum da değil. Gerçi bu bir suç da değil ya neyse. Benim Müslümanlarla bir derdim yok. Sana bir hizmetçi istediğimi söylemişim, birini bulamayan sendin.”

Sivaraman Nair hatalının kendisi olduğunun farkına vardı. Utanarak sohbetin konusunu değiştirdi. “Bazen senin şu Bölgesel Heyet battı mı diye merak ediyorum. Makul bir maaşla bir hademe alamıyorlar mı işe?”

“Heyettekiler düpedüz aptallar. Okula kuş kadar bağış yapıyorlar, onunla da benim okulun her işine bakacak bir hademe tutmamı bekliyorlar...”

“O para nerede peki?”

“Nerede olduğunu biliyorsun Sivaraman Nair. Hadememiz molla... Kâğıt üzerinde.”

“Ve sen de ona bağışla ödeme yapıp bu hizmetçinin maaşını cebinden ödüyorsun...”

İş giderek daha da mantıksız bir hâl alıyordu.

Konuşma tekrar durma noktasına geldi. Sonra Ravi sabırsızca, “Sivaraman Nair, neyden konuşuyoruz biz?”

“Kâfirlerden, Yavanalardan¹⁴, Müslümanlardan ve senin yeni aileden.”

Ravi rahatlayarak güldü.

“Gülme öğretmen bey. O parayı bana ver, sana günahlarını alıp götürmesi için yılan tanrılarının yağını alıp süreyim.”

¹⁴ Yavana: Hint mitolojisinde bir topluluk.

Kadın günlük işini bitirmişti. Sivaraman Nair kadının gi-dişini izledi deli bakışlarla. Çok geçmeden o da gitmek için ayağa kalktı. Kendi vücudunun ağırlığı altında tökezleyerek bahçeden geçti. Öfkesi artık okuldan veya hizmetçiden de-ğildi, öfkesi bilinmeyen ve anlamsız savaşların kalıntılarındandı.

Kadını fide evine gönderen Madhavan Nair'di. Chand Umma, solgun ve acınacak halde bir kadındı, yanaklarında ve gözlerinin etrafında aç gezenin alameti olan siyah lekeler vardı. Ravi'nin karşısında durdu.

"Umma, bana yemek pişirmede yardımcı olabilir misin?" diye sordu Ravi.

"Olabilirim öğretmen."

"Burada yiyebilirsin yemeğini istersen."

Kadın bu teklifi beklemiyordu. Şaşakalmıştı, arkasına sak-lanan oğlunun bakımsız, dağınık saçlarını okşamayı kesti.

"İlk çocuğum öğretmen bey," dedi kadın çekinerek.

"Adın nedir genç adam," diye sordu Ravi.

"Adını söylesene öğretmene," diye cesaretlendirdi ço-cuğunu kadın. Çocuk kafasını uzatıp cevap verdi, "Kunhu Nooru."

"Aferin," dedi Ravi, "niye okulda değilsin? Kaç yaşındasın?"

"Sekiz," diye cevapladı annesi.

Ravi çocuğun üstünde bir gömleğinin olmadığını fark etti, üzerinde sadece beline doladığı eski püskü bir kumaş parçası vardı. Ravi, cebinden bir miktar para çıkarıp Chand Umma'ya verdi.

"Bu parayla gömlekle şort al çocuğa," dedi. "Madhavan Nair'e git en kısa zamanda hazır olmalarını istediğimi söyle. Nooru'yu da hemen şimdi okula kaydediyorum."

Öğretmen, anne ve çocuğu bir süre için sessizleştiler. Sonra Chand Umma titrek sesle konuştu, “Biz lanetlendik öğretmen bey.”

“Lanet mi?” Ravi güldü. “Merak etme, lanet Nooru’yu okula kadar takip etmesin diye dikkat ederim.”

“Allah korusun!” dedi kadın.

Ertesi gece Kunhu Nooru yeni gömleği ve şortuyla çıktı Ravi’nin karşısına. Peşinden dört yaşındaki kız kardeşi Chandu Mutthu geliyordu, üzerinde kıyafet yoktu.

“Özür dilerim küçük kız,” dedi Ravi, “seni unutmuşum. Madhavan Nair’e sana elbise dikmesini söylerim.”

“İstemiyom,” dedi Chandu Mutthu peltekçe.

“Elbiseyi istemiyor musun?”

“Oğlana ver.”

“Üzerinde çiçekler olan bir elbise istemez misin?”

“Oğlan hemencecik büyüsün, ona ver.”

Chand Umma, kızı izleyerek ve dinleyerek bekledi. Tiz bir kahkaha attı, sonra gözyaşlarını sildi. “Doğası böyle,” dedi.

Çoğu zaman ince pirinç lapasıyla idare ettikleri evlerinde Chandu Mutthu elini toprak kâseye daldırdı, dipte kalan küçük pirinç tanelerini alıp Kunhu Nooru’nun kâsesine koydu.

“Anne, oğlan hemencecik büyüsün anne,” derdi annesine kız.

“İnşallah miniğim,” derdi Chand Ana, “büyüyünce kederimiz sona erecek.”

“Oğlan ne zaman büyüyüp kocaman olacak anne?”

“Önümüzdeki Ramazan Bayramı’nda yavrum.”

“Önümüzdeki Ramazan Bayramı ne zaman anne?”

“Dört ay sonra bir tanem.”

Böylece ana kız oğlanın büyümesini beklediler...

Çok geçmeden Kunhu Nooru yazı tahtası ve kaleme sahip oldu. Lambanın fitilinin yanına oturup ödevini yapıyordu. Chand Ana lambanın yarattığı küçük gölgelerin içinde oturup ilk çocuğunun çerçevesi tahtaya bir şeyler yazmasını, silip tekrar kadının hiçbirini anlamadığı harfler, sayılar yazmasını izledi. Uzun süre, böylesine harika şeylerin evlerinde vuku bulmasını izledi. Kunhu Nooru, kadının hayran bakışlarını teninde ve saçında hissetti, huzursuzlaştı.

“Bir şey mi oldu anne?”

“Yok bir şey bir tanem.”

Ravi okul dağılınca rahat sandalyesine yaslandı. Chandu Mutthu, basamaklara kıvrılmış annesinin kuyuya kasvetli gidip gelişini izliyordu.

“Anne...”

“Söyle yavrum.”

“Yoruldun mu anne?”

“Yorulmadım miniğim.”

Chandu Mutthu annesi dolu ibrikle her döndüğünde bir soru soruyordu.

“Anne...”

“Söyle canım.”

“Oğlan büyüdüğünde su taşımak zorunda kalmayacak-sın artık değil mi anne?”

“İnşallah bir tanem.”

“Ne zaman büyüyecek anne?”

“Önümüzdeki Ramazan Bayramında...”

Ravi rahat sandalyesinde oturmuş onları dinliyordu. Bu içerisinde umut ve büyümlü ay takvimini barındıran konuşmaya aşınaydı artık.

Ravi, bir keresinde bir hafta sonunda küçük Kozhanas-
seri kasabasından çikolata aldı. Abiye ve kız kardeşine dör-
der parça verdi. Ravi “Chandu Mutthu, oğlana kendi payını
vermeyecek misin?” diye takıldı kıza.

Chandu Mutthu tereddüt etti, uzun süre düşündükten
sonra bir parçasını koparıp Kunhu Nooru’ya uzattı.

“Minik kız, payın sende kalsın,” dedi Kunhu Nooru.

Kız rahatlayarak çikolatayı geri aldı. Ravi güldü. Chand
Umma tam küçük çocuğun tereddüdüne şahit olacağı anda
içeriyi süpürmek için kapıdan girdi. Gözlerine ince bir
hüzün perdesi düştü. Kadın, “ikolataya alıştıрма onları
öğretmen. Sen buradan taşınıncı çocuklarım hasret kalıp
üzülecekler,” dedi.

Günler geçti, Chand Umma’nın yanaklarındaki lekeler
geçmeye başladı, çok geçmeden de tamamen yok oldu. Cildi
derinden temizlenmişti.

Sivaraman Nair, sinirli ziyaretinden bir ay sonra tekrar
okula uğradı.

“Buranın yolunu unuttun sanmıştım,” diyerek sohbet aç-
maya çalıştı Ravi, ama Sivaraman Nair şaka çekecek havada
değildi.

Lafı dolandırmadan sordu, “O kadın hâlâ burada mı?”

“Hangi kadın?”

“Müslüman olan.”

“Evet,” dedi Ravi meydan okuyan bir tavırdı.

“Öğretmen bey,” diye başladı toprak ağası uğursuz lafla-
rına, “Sana bir şey söylemeye geldim beni ilgilendirmediği
halde. Neden bu Müslüman kadınla yaşıyorsun?”

Ravi şaşakalmıştı. “Kim yayıyor bu iğrenç yalanı?”

“Onunla yaşamıyor musun?”

“Kim söyledi bu yalanı sana?”

“Kim söylediyse söyledi. Onu bu fide evinden okula almadın mı? Neden kabullenmiyorsun yaptığını?”

“Neyi kabullenecekmişim?”

“Neyse ne,” Sivaraman Nair bunaklık sığınağına sığıştı tekrar. Gitmek için ayağa kalktı fakat bir an kısacık kesilmiş saçında ve ensesinde beliren terleri silmek için duraksadı.

“Ulu Mahamaya! Ne iğrenç günahlara tanık olmak varmış kaderimde!” diye mırıldandı.

Ravi bir an Sivaraman Nair’i çağırmayı düşündü— bu dermanı kalmamış aile reisiyle konuşup derdini anlatabilirdi. Sonra bunun boşuna bir çaba olacağının farkına varıp gidişini izlemeye karar verdi.

Ertesi gün tatildi. Chand Umma öğlenden biraz önce yemek pişirmeye geldi. Ravi, kadını hem mutfağı hem yatak odası olan koridora kadar takip etti. Koltuğa oturdu. Chand Umma sobanın üzerine eğildi. Kadın gergindi, onun yüzüne bakmıyordu.

“Ana!” Ravi dikkatini çekmeye çalıştı kadının. Nedense kadın sanki bunu bekliyormuş gibi hiç itiraz etmeden hemen Ravi’nin karşısına gidip durdu.

“Otur.”

Yere oturmayı tercih etti kadın.

“Hakkımızda duyduğum bu yalan da neyin nesi?” diye sordu Ravi, “Sivaraman Nair’e kim metresim olduğunu söyledi?”

“Kuppu Acchan,” dedi kadın alçak, boğuk bir fısıltıyla.

“Kuppu Acchan’ın benimle derdi neymiş?”

“Onun doğasında var bu.”

Soba söndü.

“İzin verin, gideyim de sobayı yakayım,” dedi kadın.

“Otur!”

Güneş çatıdaki tek cam kiremitten içeriyi aydınlatıyordu. Işık, ışın halinde kadının lekelerin yerini saf şeffaflığa bıraktığı yanağına vuruyordu.

“Kocanı kaybedeli kaç yıl oldu?”

“Dört. Ölümünün üzerinden fazla vakit geçmeden Chandu Mutthu’yu doğurdum.”

Bunu söylerken yüzünde büyük bir hüznün vardı, silik lanetin tülü...

Kadın, lanetinin hikâyesini anlatmaya başladı.

Khasak’ın kayıp zamanlarında yaşanmıştı, ancak kuluçkaya yatmış, intikam arayan bir keder olarak varlığını sürdürdü. Batalık mezarlığının ucundaki yüce demirhindi ağacı o kedere tanıklık etmişti. Hesaplanamayacak kadar yaşlı olan ağacın ancak bir şekilde borcu ödendiğinde ölebileceğine inanılır Khasak’ta. O yitlik zamanlarda yaşlı, dul bir astrolog ve kızı kulübelerini bu ağacın altına inşa etmişler. Bir beyaz süvari birliği develerine su bulmak için oraya gitmişler. Yaşlı astrologu öldürüp kızına tecavüz etmişler. Kızı bataklıkta ölümüne terk edip dağlara doğru yol almışlar, ancak tepenin yamacına yaklaşırlarken akrepler zırhlarına tırmanmış, kara kobralar develerini ısırılmışlar. Develer ve binicileri ormanda çürüyüp gitmişler, dağın bereketli toprakları kemiklerinin üzerlerini örtmüş. Ölü kız bataklıkta yattığı yerden kalkıp demirhindi ağacının yanına gitmiş, ağacı evi yapmış. Bir Devi olarak tapılan kız namus bekçisiymiş. Demirhindi ağacı büyüyüp kocaman olmuş, yaşına rağmen bolca meyve veriyormuş. Komankavu’dan ve başka yerlerden gelen gezgin demirhindi

tüccarları, tırmanıcıları ve satıcıları varmış. Ağaçtaki hasat verimli olmasına rağmen çok azı tırmanmaya cesaret edebilmiş. Zira ağacın gövdesi kaygan yosunlarla kaplıymış, kabuğu zehirli karıncalarla doluymuş. Ama eğer tırmanan kişinin karısı namusluysa Devi yosunu sağlam basamaklara dönüştürürmüş ve karıncalar geçmesine izin verirmiş. Erkekler test edilmeyi göze alamamışlar, bu yüzden her mevsim tatlı ve ekşi meyveler ya bataklığa düşer ya da yarasa sürüleri tarafından yenirmiş... Dört sene önce Chand Umma'nın kocası ağacın dibinde durup yukarı bakmış. Gözleri kamaşmış, önünde toplanacak bir servet duruyormuş. Tırmanmaya başlamış. Köylüler ertesi gün onu bataklığın ucunda yerde yatarken bulmuşlar, parçalara ayrılmış kafasından hâlâ kan akıyormuş. Pembe ve mavi renkte parlayan karıncalar gözlerini ve cinsel organlarını topluyorlarmış. Chand Umma'nın babası o gün gezgin fakir olmak için Khasak'ı terk etmiş.

Ona ceza olarak verilen dulluk beraberinde dışlanma ve dayanılmaz bir yalnızlık getirdi. Köylülerin birbirlerine çatılarını tamir etmede yardım etmesi adettendi, ama kimse onun çatısını tamir etmeye gelmedi. Çürüyen çatısı muson rüzgârlarında sallanıyor, şimşekler evini buz mavisi alevlerle dolduruyordu. Bu kulübede ana kız, oğlanın büyümesi için dua ediyorlardı...

Ravi, Chand Umma'ya hikâyeyi tekrarlattı. Güneş ışığını yok olmuştu. Kadının hikâyesi tekrar bittiğinde Ravi, "Umma, Devi'nin seni cezalandırdığını mı düşünüyorsun?" diye sordu.

Kadın adamın bakışlarına katı, suçlayan gözlerle karşılık verdi. Sonra cesaret yerini utanca bıraktı ve Chand Umma ağlama krizine girdi. Ravi kadını çenesinden kaldırdı, kendisini bir anda kadının yanaklarından ve gözlerinden göz yaşlarını silerken buldu. Kadını omuzlarından tutup koltuğa

oturtmaya çalıştı. Chand Umma, kendisini kurtarıp duvara yaslandı, göğsü şişip iniyordu. Ravi, bu tablonun ne kadar sürdüğünü hesaplayamadı. Kadın gelip yanına oturdu.

Ravi, elini nazikçe kadının omzuna koydu.

“Bilmiyorsun öğretmen...” diye başladı kadın.

“Neyi bilmiyorum?”

“Küçük çocukların hüzünlerini.”

Ravi'nin eli kadının omzundan aşağı kaydı. Sakin bir öğlen vaktiydi, öğle vaktinin harikulade sakinliğinden oyun oynayan çocukların sesleri, göçmen bir kuşum garip şakıması, yağlanmamış bir araba tekerleğinin gıcirtısı geliyordu. Kadın keyifsizce biraz daha yakınına sokuldu.

“Anne!”

Seslenen Kunhu Nooru'ydu, koridorun girişinde duruyordu. Chand Umma koltuktan kalktı. Sönmüş sobaya baktı.

“Gidiyorum öğretmen...”

O gün yemek pişirmedi.

Ravi Aliyar'ın çay ocağına gitti. Aappamlar¹⁵ batırıldıkları hurma ağacı özü kokuyorlardı. Kuppu Acchan dinlenme yerinde güneşin tadını çıkarıyordu.

“Gel birlikte çay içelim,” diye davet etti Ravi.

“Aman aman!” dedi dedikoduların taşıyıcısı, “ben almayayım.”

“Hadi, nazlanma!”

“Eh, eğer ısrar ediyorsan... Aliyar, birkaç tane aappam da getir.”

“Al bakalım aç hayalet.” Çay ocağı sahibi aappamları ve çayı dinlenme yerine koydu. Kuppu Acchan açgözlülükle yemeğe ve çaya daldı, yerken yüzü buruştu. Çay ocağının

¹⁵ Aappam: Pankek benzeri bir Hint yemeği.

içindeki Ravi'ye seslendi, "Hava ılık, dereler de dopdolu. Balık tutmaya gidelim mi?"

"Hayır, sağ ol Kuppu Acchan" diye cevapladı Ravi.

"Büyük balıklar bu zamanlarda güneşi görmek için yüze çıkıyorlar."

"İstemiyorum, Kuppu Acchan."

Ravi çay ocağından çıktı. Khasak'ın çelimsiz gıybetçisine daha yakından bakmak için bir an duraksadı.

"Rastgele, Kuppu Acchan!"

Ravi çeltik tarlalarına doğru yürüdü. Appu Kili pandanusların arasında yusufçuk avlıyordu.

"Yuşçuk istiyon mu abi?" diye sordu Kili kesif peltekliğiyle.

"Şimdi değil papağanım," dedi Ravi zekâ özürlü çocuğun koca kafasını okşayarak. "Eve uyumaya geldiğinde getir bir tane bana."

Ravi yürürken o gün olanları düşündü tekrar. Arzu, kayıtsızlık, memnuniyet ve baskın merak hissi. Neredeydi o, bu hayat girdabında, bu ölüm barındıran hadiselerdeki rolü neydi?

Ravi tepede yürüyordu; üstünde bir milyon yusufçuk soluk güneşe doğru uçuyordu. Ölülerin anılarıydı onlar, günahlarının mucizevi bir şekilde affedilmesini yanıp tutuşarak isteyen ölülerin... Ravi küçük kanatlardan oluşan kubbenin altında yürüdü. Etrafında Khasak halkı yatmış rüya görüyordu. O an, Chand Umma'nın laneti sona ersin diye dua etti. Tepe önünde sonsuzluğa uzanıyor, tekerrürleri ve vücut bulmaları kapsıyordu.

Kalıntılar

Kimse Kuppu Acchan'ın geçmişte hurma özcüsü olduğu zamanları hatırlamıyordu; yusufluklar da yaşayanların anılarını taşımıyordu.. Kuppu Acchan'ın kendisi bile geçmişini hatırlamayı külfetli buluyordu...

On beş sene önce bir öğle vakti, Kuppu'nun hurma özü dükkânı. İşler kesattı, Kuppu endişe içerisindeydi. Oturup uzaktaki sararan çeltikleri izlerken tepeden inerek Khasak'a doğru gelen postacı Kelu Menon'u gördü.

Postacı bir bardak hurma özü içmek ve kızarmış et için dükkâna girdi.

"Bütün yorgunluğumu alıyor burası," dedi Kelu Menon neşeyle, "ama ne kadar daha açık tutacaksınız bu dükkânı?"

Kuppu'nun karısı Kallu arka kısımdaki oturma odasından kafasını uzattı. "Burayı kapatmayacağız," dedi.

Kuppu bir şey söylemedi.

"Yeni kanun bu," dedi postacı, artık hükümetin bir parçası olarak konuşuyordu. "Kanunun çiğnenmesine izin veremeyiz."

Bu konuşmadan günler sonra Kuppu gün batımında palmyelerin altında yürüyordu. Palmyelere gövdelerinden tepedeki tomurcuklarına kadar dokunup özünün nereye aktığını kestirdi. Özü toplayıp kaynatıp tatlı ekşi hurma içkisi yaptı. Bu içkiyi dükkânında sattı. Dürüst bir ticaretle geçimini dertsiz tasasız sağlıyordu; ne kadar düşünürse düşünsün neden insanların bu işini yapmasını imkânsız hâle getirdiğini anlamıyordu. Hüzünle ihtişamlı palmyelerin hücumu geçmiş alacakaranlıkta silüetlere dönüşmesini izledi.

Kuppu dükkânını kapatmadı. Kimse oraya bir şeyler içmeye gelmiyordu artık. Kuppu palmye korularında dolaşıyordu, günde yirmi palmyeye tırmanıp özünü toplayabiliyordu. Ellerinde ve göğsünde özcülerin güç belirten işaretini taşıyordu, altın rengine çalan nasırlar...

Köylüler ona akıl vermeye cesaret edemiyorlardı, ona lafını geçirebilecek tek kişi Madhavan Nair'di, ondan birkaç yaş daha küçüktü. Birbirlerine hünerli işçiler, özgür insanlar olarak saygı gösteriyorlardı. O gece Madhavan Nair Kuppu'yu palmiyelerin arasında gördü. O an palmiye tırmanıcısının işkencesine, tutku oyununa tanık olduğunu fark etti.

"Hayatımda çok kötülük yaptım," diye başladı Kuppu.

"Kim yapmıyor ki?" diye çıkıştı Madhavan Nair.

"Kötülük yaptım, ama hiçbir cana kıymadım. Dün gece az kalsın kıyıyordum. Mayandi ne yapmamı tavsiye etti tahmin bile edemezsin."

Terzi tepki vermeden durdu, dinliyordu.

"Mayandi artıklardan ve zehirlerden sahte bir hurma içkisi yapmamı söyledi..." dedi Kuppu büyük bir öfkeyle.

Kuppu bir ağaca yaslandı. Madhavan Nair adamın heybetine, bu ekmegini taştan çıkaran adamın gururuna hayran kaldı. Palmiye rüzgârları Kuppu'yu sessizleştirdi.

Gece soğuktu, birlikte yürüyorlardı. Terzi onunla konuşup akıl vermeye çalıştı.

"Ne yapmalıyım?" diye sordu Kuppu tekrar.

"Kapat gitsin," dedi Madhavan Nair yumuşak bir şekilde.

Ve böylece hurma özcüsünün destanı da sona ermiş oldu. Bu destan başka zamanlara aitti. O zamanlarda yılanlar palmiye ağaçlarının tepelerinde dinlenirlermiş esrarengiz yolculukları esnasında. Özcüler o zamanlar bu ziyaretçileri memnun etmek için tatlı hurma içkisi sunarlarmış onlara. Palmiyelerin diplerine ailelerinin esenliği için çiçekler bırakırlarmış. O zamanlar özcüler tırmanmak zorunda değilmiş, palmiye onlar için eğilirmiş. Bir özcünün karısı masumiyetini kaybettiği zaman palmiyeler eğilmemeye başlamışlar...

Kuppu'nun karısı Kallu, Khasak'a birkaç mil uzaklıkta-ki Yakkara Köyü'ndendi. Zengin bir kiracı çiftçinin kızıydı,

yedi kız kardeşten en küçüğüydü. Kiracı çiftçi kızlarından altısını evlendirmişti, sıra Kallu'ya geldiğinde ailenin servetinden geriye çok az altın ve para kalmıştı.

Khasak'a, bir kiracı çiftçiden daha az itibarı olan öz-cülerin birinin karısı olarak gelmesi böyle oldu. On dört yaşında gelin olup ailesinin büyük çiftlik evini, etrafındaki bahçeleri, içlerinde onu görünce burunlarından şiddetle soluyan bufalo sürülerinin olduğu ahırları bırakıp gelmişti. Kocasının yalnız bir tip olduğunu gördü geldiğinde, eviyse toz, ağ, yosun ve çöp içerisindeydi. Ağlama dürtüsünü bastırdı ve erkeğini başarılı bir iş girişimine sokmaya yemin etti. Evliliklerinin ilk haftalarında Kallu kocasına "Gel arazi kiralayalım," dedi. Kuppu, kiracılığın beraberinde getirdiği utançtan nefret etse de çocuk gelininin her isteğine önem veriyordu. Karısı uğruna istediğini yerine getirdi, ancak ilk hasatta toprak sahibi onunla kaba konuşunca bıraktı. Kallu'nun buna rağmen pes etmeye niyeti yoktu.

"Hurma içkisi dükkânı var burada, uzun süre önce kapanmış. Gel bir teklif sunup alalım orayı," dedi kocasına bir gece yatakta.

Kuppu karısını karşı konulmaz buluyordu, ancak rüzgârlı palmyelerin gecede yankılanan çağrısı da eşit derecede çekici geliyordu.

"Onları bırakamam," dedi, "beni seviyorlar."

Kallu muazzam gücünü şefkate çeviren kocasını daha iyi görebilmek için geri çekildi. Sonra kocasını yanına çekip kıkırdedi, "kıskanıyorum ama!"

Kallu palmyeleri kafasında bukleleri rüzgârda sallanan büyük kara dev kadınlar olarak canlandırıyordu.

"Öz toplayacağım," dedi.

"İkisini de yaparız," dedi karısı, "sen palmyelere tırmanırken ben dükkâna bakarım."

Karısı için hurma içkisi dükkânı varlığın göstergesiydi. Çiftçi olmak daha varlıklı gösterirdi tabii ama hurma içkisi satarak zengin olan adamların olduğunu duymuştu. Bu sonu gelmeyen hayallerinde zengin oluyordu, zenginler gibi giyiniyordu; başından aşağıya parlayan mücevherlerle babasının çiftliğine Yakkara'ya, onu güzel anılarla hatırladıklarını burunlarıyla gösteren sürülerin yanına gidiyordu... Dükkân, ender uğrayan müşterilerle yıllarca kıt kanaat geçindi, Kallu o mücevherli yolculuğa hiç çıkamadı.

Dükkân kapandıktan sonra Kuppu bir sabah palmiye korusuna doğru yolculuğa çıktı. Üzerinde özcü kıyafetleri vardı— göğsünde bufalo derisinden bir zırh, arkasında kuşağına asılı kınında büyük bir bıçak. Tarlalarda sabah yürüyüşüne çıkmış olan molla karşısında bu silahlı adamı görünce irkildi.

“Nereye gidiyorsun Kuppu?” diye sordu tereddütle.

Kuppu gerçeklik dünyasından gelen bu soruyla sarsıldı.

“Şey, yaprak kesmeye...” dedi.

Çatıları tamir etme mevsiminde değillerdi ama molla onu daha fazla sorgulamadı. Dönüp özcünün gidişini izledi ve bu gururlu adamın sanrılara dalışından kurtulması için bir dua okudu. Kuppu koruda en sevdiği palmiyeye tırmandı, kara metreslerinin arasında kraliçeydi bu palmiye. Bir yaprağın sapına bacaklarını açarak oturup hiçliği düşündü. Rüzgâr dağın sislerini alıp etrafına sardı, toprak fersah fersah uzakta gibi geliyordu ona... Aşağıdaki evde Kallu, büyük topraktan kapların tozunu alıyordu. Kaplar bir zamanlar uğraşlarının ve hayallerinin içkisini saklıyordu içlerinde. Şimdiyse İçki Yasağı Kanunu ve içki kaçakçıları tarafından yok edilmişti umutları. Uzun süre önce kurumuş olan kaplar hâlâ hurma içkisi kokuyordu, belki de ruhani kopyasıydı bu kokan. Kadının hüznünlendi. Arka bahçeye gidip uzakları izledi. Yakkara'daki küçük köprüyü,

babasının çiftliğinin kapısını, çitlerin yanında sıralanan meyve ağaçlarını, dilsiz hısmına ev sahipliği yapan ahırları görebildiğini hayal etti. Dönüp evinin içine, evin katı yalnızlığının içine girdi. Kocasının delilik büyüğünden kurtulana kadar palmiyenin tepesinden inmeyecekti. Ergen oğlu tepedeki köyde bir çay tarlasında çalışıyordu. Çok geçmeden kaplardaki ruhani koku da yok oldu. Evlendiğinde getirdiği az sayıda mücevher de ya borçları kapatmak için verilmiş, ya da satılmıştı. Üstünden bir yük kalkmış gibi hissediyordu şimdi. Elinde sadece gümüş halhalleri kalmıştı. Halhalleri küçük betel sepetine tıktı. Ön bahçeye baktı pencereden; kaygan yosunlar tutmuştu bahçede yine. Kallu bu eve ön kapıdan girmişti. Arka kapıdan çıktı. Kallu, rehin bırakılmış mücevherler gibi anılarını geride bırakıp Khasak'ı terk etti.

Palghat'ın kırsal kesimleri içki yasağıyla mücadele ediyordu. İlkel simyacılar çok geçmeden sarhoşluk ticaretine el attılar. İçki yapımına pastanelerde kullanılan malzemelerden böceklerle ve haşerelere kadar rastgele maddelerle başladılar. Kırsal okullarda çocukların okula devamı düşmeye başladı, bir öğretmen belli bir öğrencinin neden gelmediğini sorduğunda çocuklardan aldıkları cevap "Kırkayak avlamaya gitti öğretmenim!" oluyordu.

En popüler içki devletin cömertçe gübre olarak dağıttığı amonyum sülfatla hazırlanan bir karışımdı. Doğal hurma içkisine en yakın tat onda vardı. Fakat sülfat içkisinin utanç verici bir tehlikesi vardı. Kimyasal fazla alındığında hemen midenin bozulmasına sebebiyet veriyordu.

Kuppu bu hilekârlık karmaşasında bir başınyadı, İçki Yasası Kanunu'na anarşiyi doğurduğu için küfürler etti. Üzerindeki uzun süren sanrı büyüğü sona ermişti. Kulübesine çekildi. Göğüs zırhını ve özcü bıçağını duvara astı. Onlara bir daha elini sürmedi. Büyük, tüylü örümcekler kısa sürede

işlem görmemiş kürkün arkasına yuvaladılar. Bir zamanlar evleri ve hurma içkisi dükkânları olan kulübede Kuppu, toz ve çöp içerisinde bazen günlerce aralıksız uzanıyordu, bazen günlerce ağzından içeri tek bir lokma geçmediği oluyordu. Sonra Khasak'ta dolanmaya başladı, köyde her görünüşü öncekinden daha zayıf, daha kuru oluyordu. Kimse fark etmedi bu değişimi, yusufçuklar yaşayanların anılarını taşımıyordu zira. Bazen eğer rüzgâr onu ittirirse Chetali'ye çıkıyordu. Geri döndü ve kendisini yıllarca kafasındaki tek kurduğu hayal olacak olan bu hayalin görüntülerine bıraktı: Hayalinde Kallu'nun anne ve babası ölmüştü, arkalarında romatizma hastası bir büyük anne bırakmışlardı. Kuppu, kendisini olayları kendi istediği gibi gördüğü bir bunalıma sokmuştu. Kallu'yu Yakkara'nın deresinde yıkanırken gördü, şimdi taşlara uzanmış güneşte kurulanıyordu, göğüsleri açıktaydı, küçük bir havluyu beline dolamıştı, tıpkı Narayani¹⁶ gibi. Yakınlardaki kiremit fabrikasında çalışan oğlanlar derenin etrafında dolanıyor, Kallu'yu kesip ıslık çalıyorlardı. Geceleri de gelip romatizmalı büyük annenin evinin etrafında ıslık çalıyorlardı. Deredeki Kallu'nun görüntüsü Kuppu'nun aklından çıkmıyordu. Görüntü çürüyüp aklından sızarak onu sarıp sarmaladı. Kuppu kıvrılarak on beş senelik çürüme uykusunu uyudu...

Kimse tam olarak ne zaman Aliyar'ın çay ocağının önündeki dinlenme yerinde belirverdiğini bilmiyordu. Sanki hep oradaymış gibiydi. Kahverengi saçından bir bukle alına düşüyordu, yanakları dişsiz ağzının mağarasına göçmüştü, başı dizlerinin arasındaydı, çok yaşlıydı. Yoldan geçenlere veya çay ocağının içindekilere dadanıp müstehcen hikâyeler anlatmaya başlardı.

"Duydun mu," diye başlardı lafına, "Pangelan'ın karısı hamileymiş, dokuzuncu ayında. Zavallı Pangelan da o kadar

¹⁶ Narayani: Hinduizm'de bir tanrıça. (ç.n.)

çok çalışıyor ki Tamil köyünde neredeyse iki yıldır orada. Tabii beni ilgilendirmez bunlar...”

Kuppu Acchan yarattığı skandalların neredeyse rüzgârda uçup çiçek açtığını, çoğaldığını görebiliyordu. Aliyar zaman zaman bir çaydanlık acı çayı ve bir kapta ekmek kırıntılarını alıp dışarı koyar ve ellerini çırpardı. “Gel de ye yemini bakalım yaşlı karga,” derdi Aliyar, şefkatle kargaların sahip olduğu mistik gücü köyün dedikoducusuna bağışlardı. Kargalara da ataları yatıştırma törenlerinde bu yüzden yemek verilirdi, güçlerinin kaynağı buydu.

Sivaraman Nair Ravi’yi hizmetçisiyle birlikte yaşamakla suçlamasından bir gün sonra, Madhavan Nair dinlenme yerine gidip tünekteki adama sataştı: “Eh, kendini afilli bir yalan söylemekten alı koyamıyorsun demek öyle mi?”

“O ne demek Madhavan! Kendi kendime konuşuyordum ben.”

“Sen sadece dinlenme tüneğinde dur, yumruğunu da sımsıkı kapa, başka da bir şey yapma.”

“Başka ne yapabilir ki zaten?” dedi Aliyar semaverin arkasından. “Yumruğunu açacak olursa ruhu uçar gider!”

“Peki öyleyse,” dedi Madhavan Nair, “çay iç benden. Aliyar, bana yaz çayı.”

“Vay vay! Murukku da alsana bana, çayın yanına iyi gider.”

“Sen de başımıza başka bir Appu Kili mi olacaksın?”

Khasak halkı için Kuppu Acchan’a takılmak adettendi neredeyse. Alay edildiğinde gaga şeklindeki burnunun altındaki sakalına çirkin bir sırtış yayılırdı çok kısa bir anlığına, deli bir rüzgârla harlanan köz gibi, kısa bir an. Çay ocağının içindeki Madhavan Nair palmiye korusunun anılarıyla, mesleğinin onurunu sinirli bir bekçi gibi savunan ihtişamlı özcünün hatırasıyla duyulandı.

Terzi, dinlenme yerinde oturup bütün köyün acımasız alaylarına maruz kalan yaşlı adama sataşmak istememişti aslında.

Çay ocağının içindeki sohbet göçebe balıklara döndü. Balıklar dereye girip, akıntının tersine yüzüp, çamurları tırmanıp arap sarnıcında çiftleşmeye gidiyordu.

“Tek yapman gereken,” diye anlatmaya başladı Aliyar Madhavan Nair’e, “bir çuval alıp onları toplamak. Gece gidip onları ışıkla çekersen sürüler halinde gelirler sana.”

“Güzel,” dedi dinlenme yerinden gelen çökmüş ses, “ben hazırım!”

Aliyar dinlenme yerine bakmak için kafasını dükkânından dışarı sarkıttı. “Sana soran olmadı,” dedi.

“Öyle olsun, Aliyar...”

Kuppu Acchan nadir de olsa gerçekten de bir başına balık tutmaya gidiyordu ara sıra. Dedikodunun yapışkanlığından, gülünç tüneğinden sıkıldığında, dinlenme yerinden inip derenin yanında yürür, güneşin altında akıntının tersine doğru gider ve turnalar gibi bileğine gelen suda dururdu. Yanından geçen balıklardan küçük ve meraklı olanları bacağına kemiirirlerdi. Kuppu Acchan, balık tuzağı omzunda, hareket etmeden olduğu yerde dururdu. Gördüklerinden hem korkar hem de sevinç duyardı. Balıklar genç ve zeki her varlık gibi yanından yüzer giderdi; yine de Kuppu suya yansıyan gökyüzünü izlerken tekrar gökyüzünün binicisi olurdu. Ve yanından yüzüp gidenler balıklar küçük bulut sürülerine dönüşürlerdi.

Kuppu Acchan, Aliyar’ın Madhavan Nair’le göçmen balıklar hakkındaki konuşmasına kulak misafiri oldu. Dinlenme yerinden inip zayıf güneşin altında yürüdü. Gece fide evine gidip birdenbire konuştu, “Öğretmen bey, bu akşam yemeğini benimle yiyeceksin.”

“Yemeğimi pişirdim bile.”

“Hay Allah! Bu akşam benim küçük evimde balık pişecek. Senin yemeğin de boşa gitmesin diye taşırım benim eve.”

“İsrar mı ediyorsun Kuppu Acchan?”

Kuppu Acchan çoktan gidip yemeği paketlemişti. Ravi’nin gitmekten başka bir seçeneği kalmamıştı.

Oraya vardığında akşam olmuştu. Ravi dar verandaya serilmiş bir hasıra oturdu. Kuppu Acchan, verandaya çıkan odaya doğru dönüp seslendi, “Kızım, bak kim gelmiş yemeğe.”

Kadın dışarı doğru baktı, sonra da gündelik kıyafetlerle dışarı çıktı, kısa bir mundu ve sutyen vardı üzerinde.

“Kesi, gelinim,” diye tanıttı Kuppu Acchan kadını. Kadın misafirin elini ve ayaklarını yıkaması için tunç bir ibrik getirdi.

“Evladım,” diye hitap etti Kuppu Acchan, Ravi’ye, “bir şeyler içmek ister misin. Yasemin içkisine ne dersin?”

Pastacıların tatlandırmada kullandığı bir maddeden yapılmıştı bu içki, Ravi tereddütte kaldı.

“Korkacak bir şey yok,” dedi Kuppu Acchan.

“Zararlı bir içki değil,” diye güvence verdi Kesi.

Kadın üç kâse getirdi. Ravi bekledi.

“Aklımdan çıkmış tamamen, unutmuşum,” dedi Kuppu Acchan açıkça sırtarak.

“Neyi unutmuşsun?”

“İçkiyi... İçkiyi almayı unutmuşum.”

“İçmemiz şart değil, Kuppu Acchan. Ziyarı yok.”

“Olmaz öyle şey!” dedi Kuppu Acchan ayağa kalkarak. “Misafirime ayıp olur. On rupi versene bana öğretmen evladım.”

Ravi şaşmış bir halde parayı ona verdi ve onu ağırlayan ev sahibinin karanlığa doğru topallamasını izledi. Yaşlı adam gittiğinde Kesi yaklaşp Ravi'nin hasırına oturdu.

“Senden çok bahsediyor,” dedi kadın, “uzun zamandır seni yemeğe davet etmek istiyordu.”

Ravi resmi bir teşekkür mırıldandı. Konuşma konudan konuya dolaşmaya başladı. Ravi ona, “Kocan ne zaman dönecek?” diye sordu.

“Dağlardaki Tamil Köyü'nde, çay yaprağı topluyor. Kimse ne zaman döneceğini bilmiyor. Hem burada kalmıyordu zaten. Annesinin yakınlarında bir köyde yaşıyor. Yaşlı adam yalnızdı burada, o da beni bir süre önce buraya getirdi yanında durayım diye.”

Kuppu Acchan, elinde öldüren içkinin şişesiyle döndü.

“Bir yudum almak ister misin kızım?” diye sordu Kesi'ye. Kadın o esnada sutyenini mümkün olduğunca düzeltmeye çalışarak bir çözüp bir bağlıyordu.

“Bak bak! Appa beni şımartmıyor mu?” diye kikir dedi kadın.

“Eğer içkici fazla vernik kullandıysa ya hepimiz ölürüz ya da kör kalırız,” dedi Kuppu Acchan. “O yüzden şöyle güzel, küçük bir yudum al evladım!”

Kana kana içtiler. Ravi içkinin kötü ününü boş vererek tadını çıkardı. “Tadı çok güzel, Kuppu Acchan! Ne kör olduk, ne öldük,” dedi

Kuppu Acchan tekrar aniden ayağa kalkdı. “Unutmuşum...”

“Neyi?” diye sordu Ravi.

“Balıkları,” dedi Kuppu Acchan. Bambu balık tuzağını askıdan alıp uzaklaştı tekrar... Çay ocağına vardı, içerisi terk edilmişti. Aliyar, dükkânda oturmuş günün hasılatını hesaplıyordu. Semaver sönmüştü.

“Ey Müslüman, benim biricik Nair'im nerede?” diye sordu.

“Terzinin canı balık tutmak istemiyormuş. Ben de hiç balık havamda değilim.”

“Beni bu işe siz soktunuz...”

“Öyle bir şey olmadı.”

“Kuppu Acchan kapı eşiğine oturup Aliyar'ın başını ütölemeye başladı. Aliyar hesaplamaları bitince dönüp işkencecisine baktı. Sonra sözlü işkencenin alçak, monoton gürültüsüne dayanamayarak pes etti.

İkili Arap sarnıcına doğru yola çıktı.

“İhtiyar, nereye gittiğimizi biliyor musun? Arap sarnıcına gidiyoruz. Orası hayalet kaynıyor,” dedi Aliyar.

“Biliyorum, biliyorum Ey Şeyh Seyid Mian'ın soyu, korkutma beni bu gece.”

Müslümanların mezarlığına yaklaşmışlardı.

“Ey kazınmış kafalı Müslüman...” diye başladı Kuppu Acchan dırdırına.

“Ne var? Kelim hakkında konuşmayı da kes. Dinime dokunuyor ucu, seni öldürmeye karar verebilirim bu hakaretin yüzünden.”

“Konuşmam öyleyse, yuvarlak kafalı. Ama gece soğuma-ya başladı.”

“Gece bu, doğal, soğur.”

“Kemiklerime işliyor soğukluk.”

“Nereden geldim ben buraya.”

“Bekle burada, yuvarlak kafa! Bir koşu eve gidip battaniyemi alıp geleyim!”

“Saçmalık bu!”

Sis çöküyordu, Kuppu Acchan titriyordu, dişleri takırdamaya başlamıştı. Kollarıyla göğsünü sarmış, omuzlarını tutuyordu, Aliyar'ın arkasından yürüyordu. Kuppu kendisini Kesi'nin

ve Ravi'nin fantezileriyle ayakta tutuyordu, tıpkı uzun yıllar deredeki Kallu'nun hayaliyle yaptığı gibi. Fantezinin fesatlığı ve müstehcenliği soğuşun ve karanlığın kırbaçlarıyla karışıyordu. Kuppu Acchan, sendeleyerek ve küfrederek yürümeye devam etti.

“Yuvarlak kafa, kazınmış saç, iyi Müslüman...”

Tam o sırada bataklıktaki mezarlıktan dünyevi olmayan bir ses geldi:

“Durun!”

İhtarı gırtlaktan gelen bir ilahi takip etti.

“Kim var orada?” diye sordu Aliyar.

“Benim...”

“Ha, Kadı?”

“Evet.”

Gaz lambasının zayıf ışığında Kadı'nın belirmeye başlayan vücudunu gördüler. Kadı elini ihtiyatla kaldırıp konuştu, “Şışt! Bir cin var burada.”

Kuppu Acchan donup kaldı.

“Korkmayın, sadece olduğunuz yerden kıpırdamayın ve tükürüğünüzü yutmayın,” diye içlerini rahatlatmaya çalıştı Kadı.

Kuppu Acchan tam da yapmaması gereken şeyi yapıp tükürüğünü yuttu. Bütün hayatı emildi içinden. Bir süre sonra Kadı, “Yüce varlık göçtü buradan,” dedi.

Aliyar ve Kadı selamlaşıp birbirlerinin halini hatırlarını sordular. Kuppu Acchan cenazedeymiş gibi baş sallamalarla ve homurtularla cevap verdi. Yollarına devam etmeye başladılar, biraz mesafe aldıktan sonra Kuppu Acchan tekrar şikâyet etmeye başladı.

“Allah'ım!” diye bağırdı Aliyar, “yine ne var?”

“İzin ver evime gideyim et yiyen yuvarlak kafa. Eve gidip battaniyemi alayım.”

“Sen gidip gelene kadar balıklar uyumuş olur. Onları uyandırmak zorunda kalırız.”

“Hemen dönerim...”

“Git git, uyuyan içkicinin evinden de bir içki kapıp gel.”

Kuppu Acchan eve yürüdü... Kesi'nin kapısı kapalıydı ama kapıda geniş çatlaklar vardı. Küçük bir lamba odayı loş-ça aydınlatıyordu. Kuppu Acchan içeriyi dikizledi, acı gözlerle uzun uzun içeriyi süzdü. Ravi'nin meşalesi ve ayakkabıları verandadaydı. Kuppu Acchan dönüp içinde hâlâ hatırı sayılır bir miktarda içki bulunan şişenin yanına geldi. Büyük yudumlarla içip bitirdi şişeyi, sonra eski battaniyesine sarılıp Arap sarnıcına doğru yola çıktı, sarhoşlukla ve dehşetle alev almış yanıyordu... Aliyar bıraktığı yerde değildi. Aliyar Arap sarnıcına tek başına gitti herhalde, diye akıl yürüttü.

Kuppu Acchan sarnıca vardığında Aliyar'ın onu cinlere ve ibislere terk edip yüzüstü bırakarak gittiğini fark etti. İhanetti bu yaptığı. Kuppu Acchan gecenin karanlığına doğru seslendi, “Ey Aliyar! Neredesin?” Saat gecenin uğursuz saatlerini göstermek üzereydi; kabandhalar yakında eğlenmek için sarnıca gelirlerdi.

“Aliyaaaaar, huuuuuu!”

Rüzgâr sanki cevap veriyormuş gibi mezarlardan ona doğru esti.

“Hain! Günahkâr!” Kuppu Acchan ağlamaya başladı; oradan kaçıp gitmek istiyordu ama kaçmaya kalkışsa iblisler çok geçmeden peşine düşerlerdi. Sonra oyun oynamakta olan balıkların çıkardığı baloncuk seslerini duydu. Balık kızartmasıyla ilgili bir şeyler hatırlar gibi oldu.

Kuppu Acchan yavaş yavaş sarnıca doğru ilerledi. Sarnıca yaklaştığında durup parıltılı suyu seyretti. Sessizce balıklara seslendi, balıklar da onu duydu. Sarnıcın büyük başlı yaşlı

bir sakini yüzeye çıkıp ona doğru yüzmeye başladı. Kuppu Acchan balık tuzağıyla öne doğru eğildi. Üzerinde durduğu tümsek sağlam değildi. Ağırlığa dayanamayıp yıkıldı.

Gökyüzü yarılmış gibi geldi Kuppu Acchan'a. Battaniye suyu emip demir gibi sertleşti. Nefes almak ve dengesini sağlamak için uzun süre debelendi. En sonunda güvenli bir yere tırmandı. Islak battaniyeye sarılmış ve yosuna bulanmış halde bir kabandha gibi taşta oturdu ve dövünerek haykırmaya başladı.

“Biri bana yardım etsin! Ölüyorum!”

Doğuya Giden Patika

Khasak yerlileri seyahate düşkün değillerdi, ancak bu duruma Pandaramlar istisnaydı. Göçebe bir topluluk olan Pandaramlar asırlar önce Palghat geçidinden gelmişlerdi, dilencililiğe ve münzevi göçebeliğe ant içmişlerdi. Zamanla bu âdetlerine olan bağlılıkları zayıfladı, Pandaramlar yıllık hac ayinlerini yapmak için geldikleri geçitten geri gitmeye başladılar sadece. Safrana bürünen Pandaramlar gittikleri yerlerde konukseverlikle ve saygıyla karşılanıyor, yerlilerden cömertçe yardımlar, sadakalar alıyorlardı.

Pandaramlar tarihlerine ait birkaç simgeyi korumuşlardı: Kafalarının arkasında bıraktıkları bir tutam saç ve gittikleri yerlerdeki dille karışıp komik garipliklere sebep olan Tamil dili.

Bu haclara çıktıklarında giydikleri safran gibi yeni isimler verdiler kendilerine –mitlerden ve efsanelerden alınan isimler– ve unutulmuş tanrılar gibi davrandılar. Tanrı yürüyüşü yarım sene sürüyordu ve yürüyüşün sonunda Pandaramlar evlerine, yani Khasak’a hatırı sayılır miktarda kazançla dönüyorlardı.

Kutsal dilencilikleriyle örtüşmeyen bir hünerleri vardı. Kuş kapancılığı. Khasak’ta bu onlarda utanca sebep olmuyordu. Khasak etrafındaki çorak yerlerde bildircın ve keklik kaynıyordu ve kutsal dilenciler yılın ikinci yarısını kuş eti yiyip yasadışı hurma içkisi içerek geçiriyorlardı.

Pandaramlar göçebe kafa yapılarından dolayı büyük hikâyecilerdi. Likör dükkânında bildircının ateşte kızarmasını beklerlerken Tamil diyarları hakkında sonu gelmez masallar anlatırlardı. Bu masallarda yolcu bir kahraman insafsız güneşin altında bitmek bilmeyen kireç taşlarından yolları kat ederdi, ama yolculuğunun sonunda mutlaka bir köy, bir kadın veya

bir tanrı olurdu. Kuppu Acchan dinleyicilerin arasında olurdu bazen, bazen molla bile dinlerdi bu masalları kâfir merakını köreltmek için.

Köy astroloğu ve alfabe öğretmeni Gopalu Panikker'in likör dükkânına aykırı bir görüntüsü vardı, aykırılığı cahil dilenciye dinlerken daha da belirginleşiyordu. Gopalu'nun bu günlerde fazla boş zamanı vardı, zira her geçen gün astroloğun öğretmenliğini tercih edenlerin sayısı azalıyordu. Öğretim metodları eski zamanlara aitti, çocuklar harfleri kuma yazıyor ve ağıt ilahileri şeklinde okuyorlardı. Harfleri işaret parmaklarıyla yazıyorlardı, parmaklarına da koruma için kurumuş kabak geçiriyorlardı. Bu ağırdan alınan öğretim işiyle geçen sekiz uzun sene sonra bu bilim adamı ancak kellesi kesilirse bu öğretme şeklinden vaz geçebilirdi. Ama Bölgesel Heyet'in yeni okulu bir çocuğa birkaç ay içinde okuma yazma öğretiyordu. Gopalu yakındı, "Ne biçim öğrenmeymiş bu böyle? Ülkemiz mahvolacak!" diye kara bir kehanette bulundu.

Ülkeden kastı eski zamanlarda efsanevi başkentinden yalın ayaklı kralların tahta geçip yirmi millik çaptaki her yere hükmettiği Palghat'tı. Bir zamanlar hükümdarların yönettiği ülke şimdi alfabeyi meşakkatle geçen sekiz yıl yerine altı ayda öğrenmeyi tercih ediyordu; Gopalu için medeniyetin sonu gelmiş gibiydi. Dükkânda oturup onun felaket tellâlığını dinleyenler –Kuppu Acchan, molla ve bizzat içkici Mayandi'nin kendisi– ülkeye ve onun yozlaşmış vilayeti Khasak'a acıyorlardı. Fakat Mayilvahana Pandaram boş yere endişelenmiyordu. O bir gezgindi, eğer Khasak'ın sonu geldiyse dönebileceği, atalarının geldiği toprakları vardı.

Gopalu'nun soracak soruları vardı, sorular içinde kıpır kıpırdı, hepsini telaffuz edemiyordu soruların, zira bunu yapmak aile loncasının çöküşünü itiraf etmek olurdu. Esmerleşen ete açgözlü bakışlar atan vejetaryen âlim Gopalu en sonunda sorusunu sordu, "Ey dilenci, yolculuklarının aslı, amacı nedir?"

Asıl olan, sonu gelmeyen bir gösteriyle gözler önüne serildi; kocaman, sade kayalıklara tezat olarak parlak renklere boyanmış, terakota tanrıların bekçilik ettiği köyler. Bu tanrılar Doğu Rüzgârına binerek gelip Khasak'ın dilencisini dürterek uyandırdılar.

“Ey astrolog,” diye sonlandırdı gösteriyi Pandaram, “karşı konulması zor bir çağrı bu bizim iş.”

Çoğu geceler Gopalu rüzgârı dinlerdi; yalnızca palmiye yapraklarının derin hırıltısını duyardı, perişan astrolog için rüzgâra binmezdi hiçbir tanrı...

En sonunda bir meslektaşını ziyaret etmeye ve onunla birlikte sekiz yıl süren öğretim metodunu eski ihtişamına kavuşturmanın bir yolunu aramak için Palghat kasabasına gitti. Bir hafta kaldı orada. Eve döndüğünde köyde yokken uğursuz bir şeylerin olduğu hissine kapıldı.

“Oğlumuz Ramankutty nerede?” diye sordu.

Karısı Lakshmi onu soğuk bir sessizlikle karşıladı.

“Heyet'in okuluna mı yazıldı?” diye üsteledi, “kim yazdırdı onu oraya?”

Lakshmi tek kelime etmedi. Gopalu evde yokken yaptığından pişmanlık falan duymuyordu. Geri dönüşü olmayan bir adım atmıştı, çocuğunun parmağındaki yıpranmış korumayı çıkarıp bir hışımla okula dalmıştı. “Öğretmen bey,” demişti Ravi'ye, “oğluma İngilizce öğret. Okut, büyük adam olsun.”

Kafasındaki büyük adam imajını umutsuz bir sır olarak saklıyordu zihninin ve anılarının derinliklerinde. Kasabada yaşayan kuzeni Raghu Nandan devlet dairesinde yazmandı. Ramankutty'nin bir varoş okuluna yazılıp sık kuzeni gibi bir yazman olmasını istiyordu. Eve, gözünde çerçevesiz gözlük, dudaklarının arasında koklu sigara, Raleigh marka bisiklet sürerek gelmesini istiyordu.

Sezgilerden sır saklanmaz; Gopalu Panikker karısıyla yüzleşti, “Söyle bana kim verdi bu akli sana, Raghu Nandan mı?”

Lakshmi ağlamaya başladı. Sessiz olma sırası Gopalu'daydı artık.

Adam çocuğun kaydını almadı okuldan. Ailedeki sessizlik dört gün sürdü. Beşinci günde karısına veda etmek için sessizliği bozdu, "Lakshmi, yakında döneceğim."

Şafaktan önce yola koyuldu, kişisel eşyalarını bir sırt çantasına koymuştu, yolunu palmiye meşalesiyle aydınlatıyordu. Lakshmi yolcu ve meşalesi gün doğumunda gözden kaybolana kadar bahçe kapısının ardında durdu uzun bir süre. "Ulu demirhindi tanrıçam, onun yanında ol," diye dua etti kocasının arkasından Lakshmi.

Kimse Gopalu'nun nereye kaybolduğunu bilmiyordu. Lakshmi soranlara kimsenin inanmadığı üstünlükü cevaplar veriyordu.

"Gopalu'nun dönmek için acele edeceğini hiç sanmıyorum," diye konuştu Kuppu Acchan dinlenme yerinden. "Gerçi beni ilgilendirmez..."

Aliyar bu ihtimalin kelimelere dökülüşünü duydu ve unuttu, ama sonra bu ihtimal ona astroloğun sonunda hep bir daha dönmek üzere ortadan kaybolduğu felaket senaryolarıyla döndü. Gopalu'nun çay ocağına birkaç rupilik borcu vardı, bu para eğer bu senaryolar gerçekleşirse buhar olup uçacaktı. Bu yüzden bir gece kurnazca Lakshmi'ye patikada davet edilmeden eşlik etti. "Ey astroloğun karısı," dedi, "Astroloğun bana..."

Lakshmi, Aliyar'ın söyleyeceğini önceden tahmin edip önce davrandı, "Bir tek sana değil, birçok kişiye dağ gibi borcu var. Param olsaydı herkese öderdim borcunu ey Aliyar."

Molla bunu öğrendiğinde Aliyar'ı azarladı.

"Yapmamam gerekirdi Molla baba," diye itiraf etti Aliyar.

"Adamın borcunu Allah'a yaz."

Üç ay sonra Gopalu gecenin karanlığında döndü. Gece yarısında Khasak'a hoş bir koku bulutu sindi. Lakshmi'nin

mutfağından yükseliyordu bulut. İki hafta sonra Gopalu tekrar kayboldu. Lakshmi, ağzı sıkı biri olduğundan köyün diğer sakinleri Kuppu Acchan'ın isimsiz kaynaklarından edindiği bilgilerden yaptığı alıntıların çekiciliğine karşı koyamadılar. Kaynaklarına göre astrolog mesleklerin en aşağılık olanlarından birini yapıyordu: kasaplık. Lakshmi bu gereksiz haset dolu dedikoduları duymazdan geliyor, Khasak'ta altın gerdanlığı ve sahte yakuttan kolyesiyle yürüyüp gösteriş yapıyordu.

Simsar Ramacchar Khasak'ın hareketsizliğine başka bir istisnaydı. Her ay bir kere ünlü hayvan panayırında simsarlık yapmak için Tamil kasabası Pollachi'ye gidiyordu. Otobüsle gidiyordu. Otobüse ve yemeğe harcadığı parayı ancak geri kazanabiliyordu. Pazara kargaşa hâkimdi, sayısız hayvanlar alınıp satılıyordu. Gübre, toz ve gürültü içerisinde dolandırıcı simsarlar ya kandırıp ya korkutarak sahtekârlık yapıyorlar ve alakası olmadıkları anlaşmalardan komisyon alıyolardı.

Ramacchar dürüst bir simsardı; o gün batırdığı anlaşmalar yüzünden o yabancı kasabada beş parasız kalmıştı. Açtı. Tam o anda kendisini safrana bürünmüş bilgeyle yüz yüze buldu.

“Astrolog!”

“A, Ramacchar, hemşerim!”

Gopalu Panikker, Ramacchar'a sarıldı ve onu bir çay ocağına götürüp Tamil mutfağından lezzetleri tattırdı, çay ve mevsimsel değişikliklerle kanat çıkaran karıncalar olan *pattaların* kızartmasını ısmarladı ona. Ramacchar, Gopalu'nun hikâyesini dinledi.

“Burada şifa büyülerimden dolayı büyük saygı görüyorum,” dedi astrolog.

“Şu Khasak'ta tutmayan büyülerin mi?” diye sordu Ramacchar muzır bir gülümsemeyle.

“Doğru, onlar,” dedi Gopalu başarının beraberinde gelen kanaatkârlığın verdiği tevazuyla. “Gel kaldığım yere gidelim. Buradan üç mil uzaklıkta, yürüyebilir misin?”

Ramacchar geğirdi.

“Astrolog efendi, kızarmış güvelerin kanat çıkardı bende.”

Pazar yerinden üç mil uzaktaki bir yerleşim yerinde bir çiftçi Gopalu’ya danışma ve büyü işleri için malikânesinin yarısını vermişti... Gopalu pazarda işini kısa kesip Ramacchar’la birlikte evin yolunu tuttu. Yolda simsarı uyardı, “Rama, müşterilerimin karşısında tanışıklığımızı belli edecek bir şey yapma. Tedbiri elden bırakma...”

Ramacchar safrana bürünmüş adamın arkasında yürürken yaltakça eğildi... Gopalu çiftlik evine mantralar okuyarak girdi. Ramacchar’ı ev sahibiyle tanıştırdı, “Benim eski öğrencim, Ramananda...” Çiftçi, ellerini birleştirerek ve saygı dolu hoş geldin sözcükleri söyleyerek karşıladı onları.

“Efendinin bize çok yardımı dokundu,” dedi çiftçi. “Bu köyü kötü ruhlardan kurtardı.”

Ramacchar, ya da şimdiki adıyla Ramananda eğilip “Büyüleri kudretlidir. Daha kovacak bir sürü ruh var sanıyorum?” dedi.

“Hakikaten de var, kutsal efendi.”

Astrolog ve simsar akşam olunca yataklarına uzandılar, ama ikisi de uyumadı. Gece yarısına kadar muhabbet ettiler. Gopalu, bu muhabbet esnasında kızının hastalığından haberdar oldu.

“Tifo oldu astrolog efendi. Merak etme, güzelce iyileşti.”

“Çok acı çekti mi, Ramacchar?”

“Üzgünüm, ama çekti.”

Ramacchar, Gopalu’ya nasıl da önce kâhin Kuttadan’ın büyüleriyle sonra da molların Müslüman büyüleriyle Rukmini’yi iyileştirmeye çalıştıklarını, ancak buna rağmen ateşinin inmediğini anlattı. Sonra Ravi ta Kozhanasseri kasabasına kadar gidip o renkli kapsüllerden getirmişti...”

“Ravi kim?” diye sordu Gopalu, “öğretmen mi?”

“Evet.”

Ah ne kadar dolaşmışlardı, ne kadar yorulmuşlardı! Lambanın fitilinden çıkan ışık inceldi. Gopalu çocukları, kadınları ve solgun ihtiyarları düşündü; Khasak gecenin uzak köşelerinde, uyuyordu.

“Astrolog, uyudun mu?”

“Hayır Ramacchar.”

O an Ramacchar içinden bir iyilik dalgasının yükselip astroloğun kederine eriştiğini hissetti.

“Bittim ben,” deyip yıkıldı astroloğun karşısında Ramacchar. “Bugün bir tane bile anlaşma yapamadım, son paramı da harcadım. Kurtar beni astrolog!”

Ve böylece simsar Ramacchar, Gopalu’nun büyücü ortağı oldu. Malikânedeki ilk gününde Ramacchar erken kalkıp yıkandı ve üzerine kutsal kül sürerek insanları huzuruna alacağı odaya geçti.

Biraz daha sonra kalkan Gopalu hayrete düşmüştü. Ramacchar etrafı fetişlerle süslemişti; balık kılıcı, kaplumbağa kabuğu, betel yaprakları, kırmızı hibiskus çiçekleri çeşit çeşit tahıllar...

“Kim öğretti bunları sana?” diye sordu Gopalu fısıldayarak.

“Siz öğrettiniz astrolog hazretleri!”

Müşteri beklediler. Bir düzine kadar insan havadan sudan konularda fal baktırmaya geldi, az bir miktar para kazanmışlardı. Öğleden sonra bir Tamilli kadın güç bir istekle geldi. Kocasını onu metresi için terk etmişti, Khasak’ın yüce büyücüsü ona kocasını geri getirecek bir aşk iksiri yapabilir miydi? Gopalu, kadının ayağının dibine koyduğu düzenli kâğıt tomarlarına dudak bükerek baktı. Geleceği görmek için deniz kabuklarını saçtı önüne, bulunduğu ânın çaresizliği içinde

yardımcı büyücüsünün mantralar uydurup bir tahmin ayini oluşturmasını dinledi.

Gopalu deniz kabuklarını geri koydu ve kadına “Bir çıkış yolu görüyoruz. Üç gün doğumu sonra tekrar yanımıza gel,” dedi. Kadın gitti. Gopalu endişeli bir şekilde oturuyordu, dönüp yanında duran parodi yazarına baktı. “Aşk ilacı istiyor,” dedi Gopalu, “ne vereyim ona? Tekerlek yağı olur mu?”

İnanca yapılan parodi hakaretinin peşinden bir dua geldi; Gopalu kepçe dolusu balı bir bakır kaba boşalttı. Ellerini kaptan ayırmadı ve başka tanrılara değil, nefesiyle insanlara şifa dağıtan Khasak tanrısına dua etti; o sessiz ve kelimesiz duada Gopalu, küçük Rukmini’yi gördü, yüzü hâlâ solgundu. İksiri şefkat ve hüznün tılsımıyla kutsadı.

Kadın aşk iksirini almaya geldiğinde hüznü ve şefkatle hazırladığı iksiri verecekti.

Kavuşamayan Harfler

Tanrıça Nallamma'nın kâhini Kuttadan, derenin kenarında oturmuş güneşin tadını çıkarıyordu. Gopalu Panikker'in oğlu Ramankutty'i çalıların arasında şüpheli bir şekilde yürürken gördü. Çocuğun yanına gidip sohbet açtı, "Baban Tamil topraklarından döndü mü?"

"Evet," diye cevapladı Ramankutty.

Kuttadan çocuğun ketumluğunu sezebiliyordu.

"Pooja¹⁷ mı yapacaksın?"

"Şey, hayır..."

"Niye kertenkele avlıyorsun öyleyse? Buraya onun için geldin değil mi?"

Bir büyücünün oğlu bile olsa sekiz yaşındaki bir çocuk bir sırrı uzun süre saklayamaz. Bu yüzden Ramankutty, Gopalu'nun köylülerin kulaklarına hemen gitmesini istemediği hikâyeyi anlattı.

"O hayaletlerden biri," diye başladı Ramankutty.

"Ee..."

"Adamın tekinin içine girmiş. Zengin bir adamın."

"Tamil topraklarından bir adamın mı?"

"Evet. Adamın pirinç değirmeni ve arabası var."

Kâhinin içinde bir şeyler yükseldi, kokuşmuş palmiye içkisi gibi sıvı, öfkeli ve elle tutulur bir şeydi, donuk anıların içinde patladı, yok oldu. Kuttadan bu hissi aşırıp konuştu, "Ha, iyi öyleyse, güzel haberler bunlar. O zaman gel kocaman bir tane bulalım. Bak orada..."

Nesli tükenmiş kertenkelelerin torunu şişman bir kertenkele, tüm güzelliğiyle bir ağaç çotuğunda oturuyordu.

¹⁷ Pooja: Hinduizm'de ruhani bir ayin. (ç.n.)

“Gel yakalayalım onu Ramankutty!”

“Kaçma, şişman kafalı!”

“Hücum!”

Saldırı iki taraftan gelince kertenkele taraklı kafasını sallayıp çotuktan dışarı tırmanmaya başladı. Kuttadan, üstündeki elbiseyi ağ gibi yapıp yavaş hareket eden yaratığı yakaladı. Hayvanı Ramankutty’nin kumaş çantasına iyice sokuşturup, “Babana benden bir hediye olduğunu söyle,” dedi.

“Kocaman bir tane yakaladık,” dedi Ramankutty minnetle, “timsah kadar.”

Büyücünün oğlu eve gitti. Kuttadan da banyo yapmak için derenin kenarından dereye girdi. Su insanın içini ısıtıyordu. Banyodan sonra Kuttadan, tanrıçasının çamur duvarlı tapınağına gidip tanrıçanın grotesk figürünün karşısına oturdu. Tanrıçasına taparak geçirdiği on senenin her gününü namus orucuyla geçirmişti... O gün tanrıçanın karşısına oturduğunda aklında tek bir düşünce dönüp duruyordu: İnsanlar uzaklardan kalkıp Gopalu Panikker’i görmeye geliyorlar.

Kuttadan, ölü öğretmeni Rama Panikker’in sesini duydu...

“Oku şunu *mankafa!*”

Kuttadan, harfleri okuyabiliyordu, ama onları asla birleştirip kelime yapamıyordu. Rama Panikker sopasını eksik etmiyordu sağolsun, ancak o da sadece Kuttadan’ın sersemliğini arttırmaya yarıyordu.

Bir öğle vakti Kuttadan, kafasından çıkmayan parçalara ayrılmış sıska harflerle, Rama Panikker’in evinin yanından geçiyordu. Sabahları bu evin bahçesinde öğretiliyordu harfler. Öğretmenin kızı Lakshmi bahçe kapısında, banyo sonrası güneşte kurulanıyordu. Ergenlikte olduğu için küçük olan çıplak göğüslerine mis kokulu sandal ağacı macunu sürmüştü. Kuttadan’a gülümsedi.

“Ben öğreteyim mi sana?” diye sordu kız.

Cevaben söyleyecek bir şey bulmak için kelimelerle ne kadar boğuşursa onlar da o kadar kaba saba, saçma bir hâl alıyorlardı, “İkimiz mi? Başbaşa mı?”

“Evet,” dedi Lakshmi, gülüşü hâlâ huzur vericiydi. “Evde kimse yok.”

Çürümüş palmiye yaprağından kitaplar gibi kokan bir odaya girdi kızın peşinden. Kız onu yanına oturtup harfleri yazdı. Karanlık kasvet perdesi düştü tekrar üzerine, harfleri kelime olarak idrak etmeyi başaramadı. Lakshmi onu cezalandırmaya karar verdi. Çevikçe çocuğun mundusunu aralayıp parmaklarını çocuğun kalçasına saldı. Sonra çimdiklemeye başladı. Acıyordu, yine de kızın çimdiklemeye devam etmesini istiyordu.

“Kızdın mı?” diye sordu kız.

“Hayır.”

“Nerede o? Bakalım...”

Tekrar çocuğun mundusunu araladı. İştahla derisindeki kızıl hilalleri buldu, onları elledi, oyun oynarcasına saydı.

“Kimseye bundan bahsedecek misin?” diye sordu Lakshmi.

“Hayır.”

Kelimelerden ve harflerden tamamen vaz geçip yazıdan gizemli, hudutsuz sese, cahil benliğinin içinde gürleyen tanrıçasının sesine verdi kendisini. O günden beri o bahçe kapısının yanından defalarca geçti. Lakshmi hep güneşleniyor oluyordu, ama onu gördüğüne dair bir işaret göstermiyordu. Ona söylemek istediği bir şey vardı, ama kelimeler şekil alırken bile heceler elinden kayıp gidiyordu...

Lakshmi, Gopalu'nun karısı oldu... Uzaklardan zengin bir değirmenci Gopalu'ya ruh çıkartmaya geliyordu...

Gopalu Panikker, Tamil'li değirmenciyi, “Hoş geldiniz, buyurun!” diye hoşladı rahatlatmak için. Tamil topraklarından

gelen yağız dev adam içindeki kötü ruh tarafından yıldırılmış gibi duruyordu. Gopalu, adamı avutup hasıra oturttu. Gecenin karanlık vaktiydi, ayın doğuşundan hemen önceydi. Ağustos böcekleri ve çeşit çeşit böcekler geceyi sessiz bir kargaşaya sürüklüyordu.

Değirmenci ve astrolog yemeğe oturdular. Değirmenci Lakshmi tabaklara pirinç ve sos koyarken bileğine ve avcuna aç gözlerle bakıyordu: Palghat kadınları zengin Tamil’li erkekler tarafından açık ten renkleri ve fizikleri için satın alınıyorlardı. Değirmenci bu kadınları duymuştu, aynı zamanda Khasak’ın büyülerini de duymuştu. Büyüleri hem iyi, hem kötü olabiliyordu.

Gece yarısı. Chetali’nin yamacında kontrol edilemeyen bir yangın hayat buldu.

“Ateş hayra alamettir,” dedi Ramananda.

“*Shambho Mahatman*,” diye fısıltıyla başladı büyüüne Gopalu, “Şeyh Seyid Mian!”

Gopalu, Ramananda ve değirmenci bataklıktaki mezarlığın yolunu tuttular. Gopalu’dan gelen bir işaretle Ramananda küçük tanrılara ve iyi huylu ibislere seslenmeye başladı. Değirmencinin içine giren ruha yapılan korkunç tehditlerle birlikte delice yakarmaya başladı. Gopalu göğüse gelen mezarlık bitkilerinin arasına daldı. Bitkilerin ötesinde kemiklerle özveriyle süslenmiş, ataların külleriyle sıvanmış bir alan vardı.

Ramananda değirmenciyi likörden içirttiği bol yudumlarla yumuşatmış ve tutsüyle kör edip nefesini kesmişti. Ramananda bataklığın kurumuş deresinin kenarından daha ileriye yürüdü ve yüce büyücünün son emrini beklemek üzere durdu.

“Git!” dedi Gopalu.

Ramananda, yere eğilip adamın içine zorla girmiş olan ruhu sürgüne yolladı. Tam o anda değirmenci bataklığın kenarında küçük bir ateşin yandığını gördü. Değirmenci içinden çıkarılan ruhun kaçarken yanmasını hayretle izledi.

Büyücüler ve değirmenci orayı terk ettiler, kâhin Kuttadan saklandığı yerden ayağa kalktı. O sabah yakaladığı kertenkeleyi aldı ve alazlanmış kuyruğundan yarısı yanmış olan kumaşı usulca çıkardı. Kâhin kertenkelenin gözlerine, gözlerinin içindeki kadim bilmecelere dikkatle baktı. Bir aldanma anı içerisinde gördüğünün kertenkele değil de göçmen bir ruh olduğunu sandı. Yaşamasını istemedi, boğdu.

Kuttadan, elinde ölü kertenkele, uzun süre ölüm bataklığında durdu. Sonra içinde tekrar açıklanamayan bir coşku hissetti. Vahşice, değirmenciyi yakalayıp ölü kertenkeleyi ona göstererek yüzleşme arzusu uyandı içinde. Ancak hemen sonra coşku ay ışığına ve sise dönüştü. Güzel tülbendi ve kırmızı hibiskusu gördü. Tırnakların kalçasındaki küçük, kırmızı hilallerin üzerinde gezinmesini hissetti tekrar.

“Acıdı mı? Kimseye anlatacak mısın?”

Bir araya gelemeyen harflerin gizlilik mührü!

Kuttadan, küçük cesedi gecenin karanlığına doğru fırlattı. Milyonlarca ölümün, bataklığının ve küfün arasına düştü.

Festival

Kertenkelenin yandığı geceden sonra Kuttadan kendisini tapınağa kilitledi. Çiçek hastalığı tanrıçası Nallamma'nın karşısına oturup derin ve tutkulu meditasyonlar yaptı. Bu kefaretinin haberi Khasak'a ve çok geçmeden çeltik tarlalarının ötesindeki köylere yayıldı. Kefaretinin yedinci gününde Kuttadan, tapınağın kapısını ardına kadar açıp anlaşılmaz kehanetler bağırarak Khasak'a fırladı. Kafasını tanrıçanın kavisli kılıcıyla kesmeye başladı. Kâhinler kendilerinden geçme veya kendilerine ceza verme anlarında kafalarını keserlerdi, ancak kesikler nadiren derin olurdu. Khasak halkının şu an şahit olduğu şey yalnızca bir ayin değildi; kılıç kafa derisi boyunca geniş ve derin yaralar bırakmıştı ve kan kâhinin keçe saçında pıhtılaşmıştı... Kuttadan bu olayı takip eden günlerde bedenini cezalandırmayı bırakmadı. Bir köz yatağının üzerinden yürüdü.

"Şeyh onu kutsamış belli ki," dedi bu olaylara tanıklık edenler. "Şimdi onu ele geçiren Devi'nin konuşmasını duyacağız."

Kuttadan yatıştı, fakat kılıcın ucu gibi acı veren, alevden yatak gibi iç yakan, aklından çıkmayan bir anı onu kovalıyor, diğer anıları yok ediyordu. Kafasını karıştıran hecelerin sonsuzluğunun arasında banyosunu yapmış kız duruyordu. Belinde munda sarılıydı, kırmızı iç çamaşırları şeffaf sargının içinden gülhatmi gibiydi. Kefaretinin verdiği delilikle munduyu tanrıçasının beline sardı. Kırmızı gülhatmi, tanrıçasının granit göbeğinde açana kadar dua etti.

Kuttadan'ın küçük tapınağı artık terk edilmiş bir yer değildi, bir trans ve kehanet evine dönüşmüştü. Tanrıça kâhini aracılığıyla haftada iki, bazense daha sık konuşmaya başlamıştı...

Bir pazar günü kahvaltıdan sonraydı. Ravi sandalyesine yaslanmış oturuyordu. Huzur içindeydi. Sonra ânin dinginliği

uzaklardan gelen bir sesle dağıldı. Kılıç bedeni keserken çıkan acı, coşku sesiydi gelen. Gümüş ayak bileziklerinin ritmik şıkırtısı kâhinin haykırılarıyla karışıyordu. Ravi mest olmuştu, dikkatini vererek dinliyordu. O dinledikçe haykırımlar gittikçe daha da uzaktan geliyordu, sanki kâhinin kılıcı onu bilinmeyen bir kıra arınmaya ve vaftiz olmaya çağırıyordu.

O gece Madhavan Nair'e, "Gel seninle Kuttadan'ın tapınağına gidelim. Bu pazar uygun mu sana?" diye teklifte bulundu.

"Kâhini dinlemeye mi?"

"Şey, evet."

Madhavan Nair gülümsedi, meraklanmıştı.

"Ama neden öğretmen?"

Neden tapınağa gidiyorum, diye sordu Ravi kendisine, neden içinde o tuhaf putun olduğu o küçük deliğe gidiyorum? Ravi, içinde büyük bir sevginin kabardığını hissetti. *Devi*, diye yakardı Ravi çaresizlik içerisinde, *neden böyle mütevazı bir şekilde vücut buldun?* Kendisinin mükemmel kozmik benliğinden Khasak'ın rahmine mi sığınmıştı tanrıça? Aynı karnı paylaştıklarını düşündü Ravi, ikizliklerini de bu gizli tapınakta keşfedecekti. Sonra her kuşağın kederini, ana rahmindeki kederlerini onunla paylaşacaktı; bunu düşünürken keder taşıp karmanın kederi oldu, günahkârın yarasıydı bu, öksüzün özlemiydi, bilgiye aç olanın ümitsizliği idi...

Ravi, tapınağa olan o kutsal yolculuğa hiç çıkmadı.

"Fakir Kuttadan'ın eli en sonunda para gördü," diye gözlemde bulundu Madhavan Nair, Ravi'yle birlikte kırlarda çıktığı gezintilerin birinde.

"Öyleyse tanrıçası gerçek olmalı," dedi Ravi.

Çok geçmeden tapınağa dışardan gelenlerin sayısı Khasak'tan gelenlerin sayısını geçti. Kaydı tutulacak bağışlar,

yapılacak hesaplar vardı. Bu yüzden Kuttadan bir yardımcı tuttu. Adı Theinagan'dı, bir zamanlar dağlardaki kereste hırsızlarıyla çalışmıştı...

Bir gün, göçmen su yolu çalışanlarından bir kalabalık tapınağı ziyarete gelip para bağışlayıp gittikten sonra, Kuttadan tapınakta bağdaş kurup oturdu ve kafasında dönüp duran bir sürü şey hakkında düşünmeye başladı.

"Artık küçük bir tapınak değiliz," dedi Theinagan'a büyük bir ciddiyetle.

"Doğrudur, yüce kâhin."

"Artık büyüdük. Yıllık festivalimiz olmalı."

"Olmalı, yüce kâhin."

Festivalin merkezinde bambu platformların üzerinde taşınan, kocaman süslü taçlar takan, Kathakali kostümleri içerisinde, maskeli dansçı adamlar vardı. Bambu platformların üzerinde durup yüzlerini buruşturur, bağırırdı bu dansçılar. Üflemeli ve vurmali çalgılar da olacaktı festivalde, gece de havai fişekler patlatılacaktı. Gün ortasında tavuk katliamı yapılacaktı ve kehanetler haykırdığı, kendinden geçtiği bir gösterisi olacaktı kâhinin.

Festival günü geldi çattı. Kralın Camisi ve Maimoona'nın dükkânının önü kurdelelerle, Madhavan Nair'in Singer marka dikiş makinesinin üzeri şeritlerle süslendi. Öğle vaktine doğru çevre köylerden gelen aylak insanlardan ve tabii ki minnettar su yolu çalışanlarının oluşturduğu bir kalabalık köyün merkezindeki meydanda toplandı. Seyyar satıcılar kalabalığın arasında dolanıyordu; köylü oyuncakçılar, ucuz ve yıpratıcı kozmetik ürünleri satanlar, incik boncuk satan kadınlar... Hem molla hem Kadı tapınağa gelip bütün çubuklar yaktılar. Festival başlamaya, tanrıça da kâhinine Khasak'ın merkezine doğru önderlik etmeye hazırды.

Kuttadan tapınakta savaşçı tanrıçasının kızıl sarisine büründü. Tanrıça her an gökten yere inip onun içine girebilirdi.

Böyle bir zamanda ibadetçilerin hiç biri tapınağa fazla yaklaştırmazdı, ama Madhavan Nair yine de kâhinle konuşmak istiyordu.

“Saygıdeğer terzi Nair, Bhagavati’nin lütfunu almak için gelmiş,” diye fısıldadı Theinagan Madhavan, Nair’in isteğini aktararak.

“Sıkıntısı neymiş?” diye sordu tanrıça.

“Dışarıda bekliyor.”

“İçeri girmesini söyle.”

Madhavan Nair içeri girip başıyla selam verdi.

“Derdin nedir, saygıdeğer Nair?” diye sordu tanrıça.

“Öğretmen bey için geldim ey yüce tanrıça.”

“Bunu duymaktan hoşnutuz,” dedi tanrıça, tüm varlığıyla Kuttadan’ın fani bedenindeydi artık, “öğretmen gelebilir.”

“Coşku zirveye vardığında getiririm onu.”

“Evet, öylesi daha iyi olur. Böylece dünya büyük adamların Bhagavati’nin korumasına talip olduğunu görmüş olur.”

Madhavan Nair gitti. Theinagan kafasını tekrar içeri sokup, “Yüce tanrıça, kasabalılar burada. Coşku haliniz çarpıcı olmalı, olmalı ki başka öğretmenler de sunağınıza gelsin.”

“Elbette gelecekler.”

Theinagan iki arada bir derede kalmıştı.

“Dün,” diye başladı, “kâhinin fani bedeni baş ağrısına tutuldu. Bugün tekrarlanmayacağından emin olmalıyız. Size bu yasadışı içkiden sunuyorum tanrıçam, Chatthelan’ın çok özel üretimlerinden biri.”

“Bhagavati’nin böyle uyarıcı maddelere ihtiyacı yok.”

“Elbette, yüce Ana.”

Tanrıça düşüncelere daldı. “Ya sülfat?” sorgusu geldi öteki dünyadan. “İhtiyar günahkârın karışıma fazla gübre katmadığını farz ediyoruz?”

“Tam kıvamında karışım, yüce tanrıça.”

Theinagan içleri ferahlatan kimyasalla dolu olan çanakları getirdi.

“Köşeye koy, dansçılarla dans platformlarını taşıyanlara da paylaştır,” diye emir geldi tanrıçadan.

Kuttadan’ın kendisi kana kana içti, içkiyi güzel buldu.

Dansçılar şık kıyafetlerin içerisinde, kafalarına zambak ve sargılarla sıkıca sabitlenmiş taçlarla ortaya çıktılar. Bir bir tapınağa girdiler, çabucak içkilerini içip çıktılar. Kâhinin fani bedeni bağdaş kurmuş tahta bir iskemlede oturuyordu. Fani beyni muhakeme yapmaya başladı; intizamsız heceler, şeffaf mundu, hilal izleri, esrarengiz kertenkele... Fanilik ânı çok geçmeden son buldu. Dışarıda büyük bir fişek patladı ve tanrıça anlaşılmasa da bir kükremeye karşılık verdi, “Aaaaaaahh!”

Parya dansçılar platformlarının üzerinden cevaben, “Hooyyah!” diye bağıldılar.

Festival başladı. Theinagan, tekrar içeri bir baktı ve sesiyle davulların sesini bastırarak ve konuşmasındaki ciddi tonu somurtarak destekleyerek konuştu, “Öğretmen geliyor.”

Kâhinin fani bedeni ayağıyla yere sertçe vurdu, gümüş ayak bilezikleri çingırdadı, kâhinin haykırışı tekrar tapınakta yankılandı. Kalabalık nefesini tutmuş bekliyordu. Fakat ön görülemeyen bir şey oluyordu. Ortaya çıkan tanrıça tekrar haykırırken aynı zamanda gizemli bir şekilde varlığını fanilerin bağırsaklarında da hissettiriyordu. Kuttadan kılıcına yaslanmıştı, bacakları hamilelik sancısı çeken bir kadın gibi hareket etmekte güçlük çekiyordu. Theinagan, kâhinin bir şeyler demeye çalıştığını görebiliyordu, ama heceleri acı girdabına sürüklenip kayboluyorlardı. Sülfatın mucizevi yarattığı olan yapış yapış bir yılan bağırsaklarından akıp gidiyordu. Delicesine çıkardığı hecelerle Theinagan’a topluluğa iletmesini istediği mesajı verdi, “Tezahür olmayacak– Bhagavati... Öfkeli... Söyle onlara...”

Theinagan bu kıymetli kelimelerle dışarı fırladı: “Festival olmayacak, tanrıça çok öfkeli!”

Kalabalıkta gürültülü bir kargaşa baş gösterdi, bütün platformlar yere indirilmişti, dansçılar platformlarda ölü gibi çömelmişler, kendilerini çaresizce kendi pisliklerine ve kokularına bırakmışlardı. Kimse Theinagan’ın kıymetli kelimelerini duymadı. Köpekler tarafından kovalanan üç taçlı dansçı tarlalara doğru hızla koşuyorlardı. *Ey yüce tanrıça*, diye dövündü Theinagan, *neden bizi mahvettin?* Bağırsaklarından sanki cevap verir gibi bir ses geldi: Gazabını gösteren tanrıçanın çağrısı. Ellerini sertçe karnına bastırdı, ama kozmik tufanı hiçbir şey durduramazdı, boşunaydı. Theinagan da dansçıların peşinden tarlalara doğru koştu.

Kalabalık ve köpekler dağılmıştı. Ravi, Appu Kili’nin yusufçuklarını avladığı çalılıklara doğru baktı. Dansçılar çalılıkların arkasına çömelmişlerdi, güneşte parlayan süslü taçları gözüküyordu sadece.

Çiçeğin Kokusu

Ertesi sabah Ravi yatakta uzanıyordu. Festivalin korkunç komedisinin anıları dalgalar halinde geldi aklına. Kakalarını yapmak için sığ çalıların arkasında çömelen erkeklerin utan-
cı, çalıların üzerinde parlayan süslü taçları... Çok geçmeden bu komik görüntülerin anıları ona hüzün vermeye başladı. O gece, her zaman yaptıkları yürüyüşte Madhavan Nair, Ravi'ye, "Olayın aslını bilmiyorsun öğretmen bey," dedi, "iş Kuppu Acchan'ın başının altından çıktı. Chatthelan'a bağır-
sakların kaldırılabileceğinden daha fazla sülfat koydurdu. Za-
vallı içkici bir şeyden haberi olmadan onu dinledi, içkinin ani
müshil etkisi yaratacağının farkında değildi."

"Tanrım!" dedi Ravi, "Kuppu Acchan neden yapmış bunu peki?"

"Onun şaka anlayışı böyle."

Ravi, terzinin yanında sessizlik içerisinde yürüdü. Se-
mavi bir savaşa, tanrıçanın helakına tanık olmuştu.

"Kâhini ziyaret etmek istiyorum bu pazar," diye konuştu
Ravi sessizliği bozarak.

"Tüm bu olanlardan sonra mı öğretmen bey?"

"Evet."

Ne garip huyları var bu genç adamın, diye düşündü Ma-
dhavan Nair... Pazara üç gün vardı. Ravi o günleri kendisine
ayırdı. Gün batımlarında tek başına yürüdü, Khasak'ın tan-
rılarını gördü alacakaranlıkta. Tanrılar insanoğlunun diva-
neliğine bekçilik ediyorlardı. Tanrıları, mağara gibi olan ca-
mide, çürüyen ölülerin nurani nefeslerinde, yüce demirhindi
ağacının üzerinde, yılan heykelciklerinin içerisinde, ıssız yol-
ların yanlarında gördü. Korudukları gizem neydi? Sonsuz-
luğa uzanan palmiye korusunun, ne gün doğumunun ne de
gün batımının dağıtamadığı alacakaranlığın gizemi neydi?

Belki de bu onun günahı ve ilahliliğiydi, tanrılar ve tanrıçalar da buna şahit oluyorlardı.

Pazar günü. Ravi ve Madhavan Nair okuldan çıkarlarken Appu Kili onları izlemeye başladı.

“Neden gelmek istiyorsun ki Kili?” diye vazgeçirmeye çalıştı vesayetindeki çocuğu Madhavan Nair.

“Gidip yusufçuk yakalasana Kili?” dedi Ravi daha yumuşakça.

Appu Kili her zaman yaptığıının aksine bu sefer gülümsemiyordu. Üzgün bir ifadeyle Kuttadan’ın tapınağının olduğu yöne doğru bakıyordu.

“Peki, tamam,” diye pes etti Ravi, “bizimle gelebilirsin Kili.”

Tapınak terk edilmişti. Kuttadan, coşku vakti olmasına rağmen görünürlerde yoktu. Kırmızı ibikli bir horoz bahçedeki yığılmış çöplerin arasında kasıla kasıla yürüyordu. Tapınağın kapısı aralıktı. Ravi, Kuttadan’ın evine doğru döndü. Çatıya yeni çakılmış palmiye yaprakları verandanın büyük bir bölümünü kaplıyordu. Ravi yaprakların altından eğilip içeri baktı. Kuttadan’ın yaşlı annesi çamurdan zeminde oturuyordu.

“Kâhin nerede?” diye sordu Ravi. Madhavan Nair biraz daha yüksek bir sesle soruyu tekrarladı.

Kadın yavaşça kör bakışlarını onlara çevirdi, kataraktın odak noktalarından kırıxıklıklar yayılıyordu. Appu Kili huzursuzlandı. “Ağabey, gidelim buladan” dedi.

“Şşt!” diye susturdu onu Madhavan Nair. Appu Kili homurdandı.

“Bakın, orada!” diye bağırdı terzi. Bunca zamandır evin arkasındaki bir çukurda saklanan kâhin olduğu yerden sıçrayıp bahçe boyunca koşmaya başladı. Elinde kavisli ayin kılıcını taşıyordu. Ravi ve Madhavan Nair kenara çekildiler. Kuttadan, “Haaaaaaaarçççç!” diye anlaşılmaz bir şekilde haykırıyordu.

İbikli horoz panikleyerek kanat çırpı. Çatıya çıkıp öttü. Kuttadan kafasını kesmeye başladı, mikrop sürülerinin kra-
liçesi Nallamma puttan dışarı sızıp kâhinini ele geçirmişti.

“Eşşek şakası!” diye kudurdu Kuttadan, “Eşşek şakası!”

Kâhin tapınaktan bir avuç kül alıp Ravi’ye fırlattı. Ravi aniden soğuk soğuk terlemeye başladı. Coşku ânı sona erdi, Kuttadan tapınağa girip kapıyı sürgüledi.

Fide evine geri döndüler. Ravi kalbinin daha hızlı attığını hissediyordu. Madhavan Nair onun rahat sandalyesine oturmasına yardım etti ve endişeyle yanında bekledi.

“Daha iyi mi?” diye sordu terzi.

Ravi gülümsedi.

“Arada vuran nöbetlerden biri,” dedi.

Ravi dinlendi ve çok geçmeden iyileşti.

“Suya ve havaya hasret kaldım. Dışarıda biraz yürümem lazım.”

“Kendini yürüyecek kadar iyi hissediyor musun?”

“İyiyim, iyiyim.”

İkili nilüfer göletinin yanından geçtiler, tepeyi aşip doğuya giden trenin raylarını geçtiler. Rayların ötesinde baykuşların yaşlı mango dallarının üzerinde rüya görüp kafalarını salladıkları bir koru vardı; daha da aşağıda tik ağacı ormanları vardı. Bir maymun sürüsü tik ağacı fidanlarını ezip kırmızı bir macun elde ediyor ve bu macunu yüzlerine sürüyorlardı... Ravi bir yükseklikten aşağıya baktı. Dağ eteklerine tablodan fırlamış gibi duran bir köy kurulmuştu.

“Burası neresi Madhavan Nair?”

“Burada bir köyün olmasını beklemiyordun hiç değil mi öğretmen bey?”

“Bu tepeler sürprizlerle çıkıyor karşıma.”

Renkli vadiye doğru indiler.

“Bu köyün adı yok öğretmen. Kaçakların mekânı burası.”

Yerleşkenin girişinde harap olmuş bir tapınak vardı. Madhavan Nair tapınağın kapısı şöyle bir itti, ittiği gibi demir bir plaka yere düştü.

“Benim zavallı, sevgili tanrım,” dedi, “haşereler sarmış üstünü!”

Kulübenin birinin ön bahçesindeki ateşten duman yükseliyordu. Ateşin üzerinde büyük bir kazanın içerisinde ko-kuşmuş içki fokurduyordu. Orta yaşlarında yapılı bir kadın ateşi besliyordu. Madhavan Nair bambu bahçe kapısından seslendi, “Dilimiz damağımız kurudu, bize içecek bir şeyler verebilir misin?”

“İçeri buyurmaz mısın saygıdeğer Nair?”

Ravi ve Madhavan Nair küçük hasırlara kuruldular.

“Hemen geliyorum,” dedi kadın ve kazanı son bir kez karıştırdı. Kazanı ateşten kaldırıp soğuması için yere koydu. Çıplak göğüslerinin üzerindeki parlayan ter damlacıkları çatalından aşağıya doğru akıyordu. Hızla yürüyerek kulübesinin arkasına doğru gitti ve ellerinde bir şişe arak ve çatlak iki bardakla döndü.

“Taze, neredeyse sıcak.” dedi kadın.

“Yanına gidecek bir şeyin yok mu? Bu yanımdaki arkadaş yeni okulun öğretmeni,” dedi Madhavan Nair ve kadını Ravi’yle tanıştırdı, “Bu Kodacchi, eski inananlardan.” Kodacchi yeni misafirini özel bir gülümsemeyle hoşladı ve Madhavan Nair’e, “Kurutulmuş et sever mi?” diye sordu.

Ravi ne diyeceğini bilemeden Madhavan Nair’e baktı.

“Eti barbarlık olarak görüyor kızım,” dedi kadına ve Ravi’ye dönüp, “Seversin, öğretmen,” dedi.

Kodacchi ateşin üzerine et koyup kızarttı.”

“Leziz,” dedi Madhavan Nair bir et parçasının tadını çıkarırken.

“Kocan ne zaman dönecek Tamil topraklarından?” diye sohbeta devam etti Madhavan Nair.

İki yaşındaki bir çocuk kulübenin içinde ağlamaya başladı; biraz sonra emekleyerek dışarı çıkıp korku dolu gözlerle onlara baktı. Kodacchi, çocuğu sessiz tutmak için kucağını alıp ağzını göğsüne bastırdı.

“İki aya dönebilir,” dedi, “hatta belki bir ay içinde döner. Bu sefer satacak bir sürü siyah maldan topladı.”

“Dağı aşıyor kocası öğretmen,” dedi Madhavan Nair büyük bir hayranlıkla, “dağı aşip Tamil topraklarının yarısına uyuşturucu satıyor. Getirdiği o kadar parayla ne yapıyorsun Kodacchi?”

Kadının gözleri köylülere has cilveyle parladı, “Parayı gören kim.”

Diğer kulübelerde konuşma veya hareket emaresi yoktu...

Ravi, uyku hapi almış gibi ağır geçen uykusundan uyan-
dığında güneş batıyordu. Odaya garip bir koku çökmüştü, kesif, kötü bir kokuydu, çürümüş kasımpatı kokusu gibiydi. Hasırın ve yanında yatan kadının üzerine de çiçeğin kokusu sinmişti. Ravi kadının vücudundaki kahverengi lekelerin üzerindeki kokan terleri sildi.

“Ateşin mi var Kodacchi?”

Belki de ateşi çıkmamıştır, vücudun şehvetle uyarılmasından doğan sıcaklıktır bu. Kadının kızarmış yüzü kendi yüzüne değiyordu, kadının yüzü gökyüzünü ve tehditkâr alacakaranlığı örtüyordu... Ravi trenlerin ışıklarını, tren raylarının takırtılarını dinledi; yolculuk tekrar başlamıştı. Kulübe, kadın ve küçük oğlu, yolculuğun büyük yorgunluğunun içerisinde dağıldı. Kötü ruhlar uzak vadilerde kirli ölülerin etrafında dans ettiler. Bronz ayak bilezikleri kâhinin lanetinin ritmiyle şıngırdıyordu: Şakanız batsın! Şakanız batsın!

Tekrar uyku. Tekrar garip uyanış. Vücudunun her yanında soğuk kristaller hissediyordu. Onlara dokunmaya çalıştı ama bu çabası ona keskin bir acıyla geri döndü.

Bilezikli bir elin yüzüne uzandığını ve gözlerine rahatlatan bir sıvı döktüğünü gördü. Daha fazlasını göremedi, görüşü kafasının üstündeki karanlık yayda kayboldu. Şimdi, kadının kucağına kafasını koyup uzanmış, dinleniyordu. Kalpaka meyvelerinin gökyüzünde süzülen kabuklarını saydı.

Ravi “Anne!” diye inledi.

“Hareket etme,” dedi biri.

“Gözleri yavaş yavaş, ıslaklık ve soğukluk içinde açıldı. Ravi hasırının yanında Maimoona’nın oturduğunu gördü.

“Neredeyim ben?”

“Kralın Camisi’nde,” diye cevap verdi Maimoona.

Dışarıda biri bisiklet zili çaldı. Biri duvara bisiklet yaslıyordu. Biri odaya bir yük taşıyordu.

“Nizam geldi,” dedi Maimoona.

“Taze hindistan cevizleri getirdim,” dedi Kadı içeri girerken, “hemen yesin bir tane Maimoona.”

“Taze hindistan cevizleri mi?” diye sordu Ravi.

“Evet, bir sürü. Hemen iyileşmene yardımcı olur.”

Köyün merkezinden davul ve dua sesleri geliyordu. Çiçek hastalığı tanrıçasının coşkun bağırışlarını duydu, “Deviye, Ammae!”

Korkunç çıbanlar olan kristaller patladı. Akan iltihap tanrıçanın ayininin bir parçasıydı. Gece açan kasımpatının kokusu bu ayinden geliyordu.

Hastalık

Kasımpatılar. Khasak'ta, Koomankavu'da, Chetali Vadi-si'nde, her yerde, bulabildekleri her bedende açtılar. Rüzgâr kesif kokularını taşıyordu. Paryalar kirli ölüleri taşıyor, yaraları sızdıran cesetlerin ağırlığının altında delice bir neşeyle aksak aksak yürüyorlardı.

"Astrolog ne diyor dinleyelim—"

"Alametler hayırlı. Devi hoşnut—"

"Muhterem Kadı'yı dinleyelim—"

"Çıbanlar zararsız yerlerde çıkmış—"

"*Deviye, Ammae!*"

Ravi etrafında söylenenlerden bu parçaları duymuştu. Yarı gerçek, yarı rüya olan görüntüleri taradı. Etrafını saran yüzleri gördü: Maimoona, Madhavan Nair, Kadı, Gopalu Panikker. Başkaları da vardı ancak parçaları bir araya getiremeden perde kapandı. Şimdi yolculuğu düşünüyordu. Kaçakların köyünden sayıklayarak dönüşü... Yere temas etmeden yürüyen Devalar gibiydi yürüyüşü...

Rüzgâr, çok uzaklardaki ayın davullarının seslerini taşıdı; davullar sessizleşti, Ravi ter içinde yüzüyordu. Biri, güçlü elleriyle üzerindeki teri siliyordu. Babasıydı o! Babasının *daha iyi, ateşi düşmüş* dediğini duydu.

Tekrar uykuya daldı, şimdi çocukça babasının serçe parmağını tutuyordu, akşam yürüyüşündeydi. Gün batımının mor rengindeki yolların yanındaki kahve çalılıkları alacakaranlıkla tutuşmuşlardı.

Şuradaki küçük kuşu görüyor musun oğlum?

Evet baba.

Terzi kuşu denir ona. Küçük evini görüyor musun?

Evet baba. Dikilmiş yapraklardan evi.

Oradan uzaklaşırlarken Ravi, *Terzi kuşlarının yumurtaları benekli mi baba?* diye sordu.

Minik, mavi benekleri var oğlum.

Küçük mavi benekleri düşünüp eğlendi. Yavru kuş gibi annesinin karnına gömüldü. Annesi göz kapaklarını okşayıp konuştı; *Benim minik yıldızım, gözlerin kime çekmiş biliyor musun?*

Kime anne?

Babana.

Ya burnum?

Annene.

Kaşlarım?

Babana.

Kulaklarım?

Annene ve babana.

Annesi neşeyle sarılarak onu doğrulttu. Öğle vakti serabına doğru son uzun yolculuğuna çıkarken oğluna bu mesajı verdi: *Tüm bunlar sana annenden ve babandan kalan kıymetli varlıkların.*

Sonra ölümün arınışı ve yeniden doğumun laneti.

Chittamma, neden ağlıyorsun? dedi.

Yüzleşmem, diye cevapladı kadın.

Günahınla mı?

Ölüyorum sanki.

Ravi yumuşacık üst dudağını öptü kadının. *Pişmanlık öldürür insanı,* dedi kadına.

Orada, bak orada, dedi kadın, *dinle.*

Gösterdiği felçli babasının uyurken çıkardığı hırıltıydı.

Ravi pencereden dışarı baktı, Ay vadinin tepesindeydi, kahve bitkilerini aydınlatıyordu ışıyla. Ravi o bitkilerin arasındaki yürüyüşünü hatırladı.

Chittamma, çekil odama gireyim, dedi.

Kadın yolunu kesti. Ravi kadına sertçe, *Kıyafetlerini giy, dedi.*

Sonra edilen veda. Alnını, babasını uyandırmadan, hafifçe babasının ayağına dayadı. Ravi sessiz bir dua okudu, *Bana bu kaşı ve gözü veren babam, bu dikilmiş yapraklardan yuvadan ayrılıyorum, tekrar yolculuğa başlıyorum. Yolumu kutsa.*

“Yağmur öğretmenimizi kurtardı,” dediğini duydu Ravi birisinin, “şimdi çibanların kuruması uzun sürmez.”

“Tanrıça merhametini gösterdi!”

Ateşi düşmüştü, Ravi ilginç bir biçimde hafif hissediyordu. Hasırında dönerken küçük acılar saplandı bedenine. Çibanlarını erken patlattı... Bir yedi gün daha sonra Ravi konuşacak kadar iyileşmişti.

“Öğretmen,” diye başladı konuşmasına Madhavan Nair sabah ziyareti esnasında, “Devi’nin inayeti üzerine olmuş. Bu kadar hızlı iyileştiğine inanamıyorum.”

Ravi gülümesdi.

“Amcamın gönderdiği taze hindistan cevizlerini gördün mü?” diye sordu Madhavan Nair.

“Koca tarlayı yollamış. Özür mü dilemek istedi?”

Madhavan Nair güldü. “Alakasız yok,” dedi, “savaş bambaşka bir boyuta girdi. Seni bir caminin içinde tuttukları için Müslümanlara kızgın. Ona, başka nereye koyacaklar diye sordum. Müslümanlara kızacak yer arıyor işte.”

“Amcan deli, deli ama altın gibi bir kalbi var ihtiyarın.”

Ravi’de çibanlar çıkmaya başladığında Ravi’nin hastalığını tedirgin edici bulup onu bakılabileceği bir eve aldırان Si-varaman Nair’di. Toprak ağasını ve diğerlerini endişelendiren bir şey daha vardı; yaz tatili salgın yüzünden erken başlamıştı, çocuklar dehşet içerisinde evlerine kapanmışlardı ve eğer

Ravi fide evinde biraz daha yatacak olursa salgının hayaleti oraya yapışıp kalacak ve çocukları geri dönüşü olmayacak bir şekilde okuldan çıkaracaktı. Sivaraman Nair hasta öğretmeni ağırlayacak bir ev bulmakta zorlandığını fark etmişti; tam umutlarını kaybettikleri anda Kadı, bir hışımla çıkagelip “Öğretmen benimle, hayaletli evimde kalacak!” demişti.

Köy engin bir çiçek bahçesine dönüşmüştü. Nallama iltihap ve ölümden şeritler dizmişti köye, kasımpatıdan çardaklar yetiştirmişti; Khasak’ın erkekleri onu görüp arzulamışlardı. Hastalık, kan kaybedip ölüp gittikleri, için için yakan bir zevke dönüşmüştü. Tanrıça çocukları zehirli sütüyle emzirince, küçük çocuklar da ölmüştü.

Ravi hızla iyileşiyordu. Bir gün Maimoona gözlerine göğüs sütü damlatmak için eğilirken Ravi, “Az sonra dök Maimoona. Seni böyle samimi işler yaptırmak zorunda bıraktığımı için özür dilerim.”

“Janaki’nin göğsünün sütü bu merak etme, benim değil.”
Güldüler.

“Şaka bir yana, gerçekten bana bu kadar yaklaşımdan endişe duyuyorum. Ya hastalığa yakalanırsan?”

“Belime Nizam’ın hazırladığı bir muska sarılı.” Sesi titreyerek devam etti, “Bir de aşı oldum.”

“Başkaları da aşı oldu mu?”

“Evet, bir sürü kişi oldu. Senin olmaman yazık oldu. Ne biçim öğretmensin sen?”

“Ölümü tatmak istedim.”

“Önünde ölümü defalarca tatmak için bir sürü zamanın var. Şimdi, izin ver sütü gözüne damlatayım.”

“Bekle...”

Maimoona damlalığı çekti.

“Neye bakıyorsun?” diye sordu.

“Ellerine,” dedi Ravi, “onları yaralanmış olarak görmek istemem.”

Maimoona paçalarını gittiği yere kadar sıyırdı. Ravi işlenmiş gibi duran mavi damarlara gözünü dikti.”

“Niye dik dik bakıyorsun?” diye tersledi.

“Mavi damarlara bakıyordum.”

“Bakmamalısın. Bu hastalık sende olduğu sürece tanrıça Nallamma metresin senin. Kendisi çok kıskançtır.”

Kabuklar düşmeye başladı. Ravi ilk banyosu için hazır-
dı. Kadı dualar etti, molla sabun yerine kullanılacak tıbbi zerdeçal ve neem ağacı macununu yolladı. Yıkama işini Mad-havan Nair üstlendi.

“Şimdiye kadar sana söylemek istemedim ama,” dedi terzi, “Kuttadan...”

Nedendir bilinmez Ravi ne olduğunu biliyordu.

“Öldü mü, Madhavan Nair?”

“Evet öğretmen.”

“Tanrıça merhametini sakınmış.”

Madhavan Nair, Ravi’nin başına sıcak su dökerken duraksadı. Sonra, “Bence sakınmadı. Ona sonsuz sevgisini bahşetti.”

Madhavan Nair başlarına gelen diğer faciaları da anlattı. Kuppu Acchan iki gözünü kaybetmişti... Kurgunun ve skandalın iki gözcüsü artık kan çukurlarından, Devi’nin parçalanmış kristallerinden ibaretti. Artık dinlenme yerine tünemiş dedikodu kuşu olmayacaktı. Turna şaşkın gözlerle suya yansıyan gökyüzünü izleyemeyecekti artık.

Ravi, hastalığın son emaresi de yok olana kadar yedi kere banyo yaptı. Hâlâ hayaletli camide kalıyordu. Kadı başka bir

harabe camiye taşınmıştı. Günler bitmek bilmiyordu. Salgın geri çekiliyor, çekilirken de son kurbanlarını da peşinde sürüklüyordu...

Bir gün öğle vakti Ravi uzanmış Khasak üzerinde temiz ve özgürce esen yaz rüzgârını dinliyordu. Bir köşede saklanmış sert arak şişesini çıkardı.

“Sana da doldurayım mı biraz Maimoona?”

“İstemem istemem!” Yüzünü çevirdi.

Ravi bir yudum alırken Maimoona endişeli gözlerle izledi.

“Hasta değilim artık,” dedi Ravi.

“Ama bu içki ölümcül,” dedi Maimoona.

Bir yudum daha aldı. “Molla nasıl?”

“Seni çok görmek istiyor ama başparmağı ağrıyor, eh buralar da bataklık, kaygan...”

“Başparmağı mı? Çarığının vurduğu yer mi?”

“Evet. Nizam Kozhanasseri’ye ilaç almaya gitti.”

Likör boğazından aşağıya yavaş, ince bir ateş gibi indi.

“Maimoona,” dedi Ravi, “şu mavi damarların...”

Garipçe duraksadı. Maimoona işveyle bileklerini sıyırdı.

“Bu elbise yaz için çok dar değil mi?”

Kız cevap vermedi. Gitmek için ayaklandı.

“Gitme, kal,” dedi Ravi.

“Olmaz. Gitmem lazım!”

“Dışarısı sıcak...”

Maimoona, Arap sarnıcına indi. Ravi serin camide uzandı. Bakışlarını sarnıcın ve sarnıcın ötesindeki, köylülerin hâlâ kaçındığı lanetli çorak alanlara çevirdi. Maimoona’nın lanetli sulardaki banyosuna şahit oldu... Öğle vaktinin ölüm

sessizliğinde Maimoona camiye döndü. Kıyafetleri yıkanmıştı, ıslaklardı, vücudunda kuruyorlardı. Ravi odadaki çamaşır ipini işaret etti. Maimoona teker teker ıslak kıyafetlerini çıkarıp kurumaları için ipe astı. Hepsini çıkardığında dönüp Ravi'nin karşısında durdu. Büyük bir özenle işlenmiş mavi damarlar kolundan omzuna, belinden kalçasına yayılıyordu. Kadının muskası belindeki siyah bir iplikten sarkıyordu. Ravi muskayı parmaklarının arasına aldı.

“Bu muska belimde olduğu sürece başıma kötü bir şey gelmez,” dedi Maimoona.

Rami bir gülümsemeyle düğümü çözdü. Maimoona, Ravi muskayı çıkarırken ona karşı koymadı. İplikteki kıyafetlerine sersem sersem baktı ve “Hastalığının üzerinden henüz bir ay geçti. Acaba bir şey olur mu...” dedi.

Kalktıklarında ikindi vaktiydi. Biraz arak kalmıştı, Ravi şişeyi Maimoona'ya uzattı. Maimoona istekle ve gürültülü yudumlarla kana kana içti. Gitmek için ayağa kalktığında Ravi'ye “Kendine dikkat et,” diye hatırlatmada bulundu.

Ravi'nin üzerine huzur çöktü. Şimdi yardıma muhtaç bebek tanrıydı, pipal yaprağının üzerine uzanmış, bir selde sürükleniyordu. Yaradan ebedi kederlerine tekrar, baştan başlıyordu.

Şeyh'in Ağıtı

Chand Umma Ravi'nin iyileşmekte olduğu Kralın Camisi'ne geldi. Ravi, kadının yaralı yüzüne bakarak konuştu, "Buraya gelmemen gerekirdi. Daha dinlenmeye ihtiyacın olduğu belli."

"Allah izin vermedi," dedi kadın, "ihtiyacın olduğu zaman yanında olamadım, geledim."

İkisi de sessizleşti. Sonra Ravi, "Çocukların nasıl?" diye sordu.

Chand Umma sarsılarak ağlamaya başladı.

Ravi ayağa fırladı, kaygılanmıştı.

"Oğlum, Kunhu Nooru'm..." hıçkırıkların arasından çıkıyordu kelimeler.

"Chand Umma, ne oldu oğluna!"

"Oğlumun durumu çok kötü."

Ravi o sabah hastalığından sonraki ilk yürüyüşünü titrekçe köye, Chand Umma'nın evine doğru yaptı... Kunhu Nooru ve Chandu Mutthu yere serilmiş, yıpranmış hasırların üzerinde yatıyorlardı.

"Selam!" diye karşıladı Chandu Mutthu, Ravi'yi her zamanki gibi heyecanlı bir şekilde.

"Selam küçüğüm!"

Rüzgâr esti, çatı sallandı, kırılğan yapraklar havaya uçup yere düştüler. Ravi, Kunhu Nooru'nun yanına eğilip elini alnına götürdü. Çocuk hafif bir ateş içinde, içten içe yanıyordu. Çıbanlar vücudun içine çekilmişlerdi. Çıbanların bir zamanlar olduğu yerde şimdi mat, kırmızı, uzaklardaki yamaçlardaki çiçek bahçeleri gibi isilikler vardı. Aldatıcı ve ölümcüldüler.

Ravi, "Kunhu Nooru!" diye seslendi çocuğa. Çocuğun yüzünde zayıf bir gülümseme belirdi. Gülümsemenin ardında

saklıydı çocuk, gizemli bir kalenin içerisinde olan bitenleri uzaktan dinleyen biriydi.

Parlak mavi bir sinek vızıldayarak içeri girdi; iyiye alamet değildi varlığı. Geniş çemberler çizerek Kunhu Nooru'nun etrafında uçtu. Chand Umma bu vızıldayan elçi karşısında dehşete kapıldı. Çocuklarının kabarıkları gibi kendi içine çekildi. Ravi çocuklara portakallar aldı. Chand Umma bir portakalın kabuğunu soyarken sanki meyve ve kendi parmakları aklın almayacağı kadar uzakta gibi geldi.

Chandu Mutthu çikolatayı hatırladı.

“Bana biraz daha çikolata getirecek misin?” diye sordu kız.

“Getireceğim,” dedi Ravi.

“Gümüş kâğıda sarılı olandan mı?”

“Evet küçüğüm.”

Kunhu Nooru o gece öldü. Chand Umma Chandu Muttu'ya Ravi'nin abisini fide evine götürdüğünü söyledi.

“Anne, oğlan iyileşti mi?” diye sordu küçük kız.

“Evet bir tanem.”

“Şimdi büyüüp kocaman olacak değil mi anne?”

Chand Umma evinin arka bahçesine gitti. Alnını papaya ağacının kabuğuna vurdu, delice tekrar ve tekrar kafasını ağaca vurdu. Acı yoktu, gözyaşı yoktu. Gözleri öfkeden parlayarak tekrar eve girdi. Chandu Mutthu'nun yanına oturdu. Oturdu, bekledi.

İki gün sonra Chandu Mutthu annesine, “Bak anne, iyileştim artık değil mi?” dedi.

Chand Umma çocuğunun minik elini avcuna aldı ve uzun uzun kızının yüzünü seyretti. Çıbanlar derinin içine çekilmişti. Düzenbaz, kana susamış hastalık. Çocuğun suratında ve

boynunda, kollarında ve omzunda güçbela gözüken kızarıklıklar vardı.

“Bu portakalları kim getirdi anne?” diye sordu Chandu Mutthu zayıf bir sesle.

“Öğretmen bey getirdi.”

“Çikolata getirecek mi?”

“Getirecek minik yavrum.”

“Gümüş kâğıda sarılı olandan mı anne?”

“Gümüş kâğıda sarılı olandan getirecek yavrum.”

“Anne...”

“Söyle yavrum.”

“Bahçede anne...”

“Ne var bahçede bir tanem?”

“Oğlan geldi anne. Beni oynamaya çağırıyor.” Kız sonra gecenin karanlığına doğru bakıp “Abi, şu büyük siyah köpeği yolumdan çek de geleyim,” dedi.

Gece yarısı köylüler Şeyh’in seçilmiş delisinin ağdını duydular: “*Seni kollarıma alacağım. Seni toprağın derinliklerine bırakmayacağım!*”

Parmağının ağrısından uyuyamayan Allah Pitcha kalkıp ağdını dinledi. Thitthi Bi, “Gezgin Fakir mi bu?” dedi.

Chand Umma’nın babası Gezgin Fakir, demirhindi tarıçasının lanetinden kaçmıştı. Beline gelen süt beyazı sakalıyla, yollardan tozlanmış ve yaralanmış ayaklarıyla Khasak’ın uyuyan evlerinin ve dükkânlarının yanından geçti. Bir kayanın tepesine çıkıp lekeli kızının evine doğru baktı.

Ravi sabah insanların gürültüsüyle uyandı: Yaşlı adamlar gürültüyle Tanrı’ya yalvarıyorlar, kadınlar ise ağlıyor, inliyorlardı. Az sonra Madhavan Nair camiye geldi.

“Yürüyebilirim diyorsan benimle gel öğretmen.”

“Bu gürültü de ne Madhavan Nair?”

“Chandu Mutthu öldü.”

“Soluklan biraz Madhavan Nair,” dedi Ravi yatağına geri oturup.

Kelimeler ağzından ölüm korkusuyla dökülüyordu. Ravi, sobayı yakıp çaydanlığı sobanın üstüne koydu.

“Önce bir çay içelim Madhavan Nair.”

“Akıllı adamsın öğretmen. Ölümle yarışmanın alemi yok.”

Acele etmeden, telaşsız bir şekilde çaylarını içtiler, sonra da Chand Umma’nın evine doğru yola koyuldular.

Kalabalık dağılmıştı. Bir grup köylü savaş naraları atarak Chetali’ye doğru ilerliyordu. İhtiyar Müslümanlardan Ponthu Rawuthar Chand Umma’nın bahçe kapısında nöbet tutuyordu.

“Ponthu Rawuthar baba, neler oluyor,” diye sordu Madhavan Nair.

“Anlamıyorum Madhavan. Gerçekten anlamıyorum.”

Aliyar onların yanına gelip, “Bizimle gelin!” dedi.

Ravi ve Madhavan Nair dağa giden grubun arkada kalanlarının arasına karıştı. Kalabalığa önderlik edenler avuçlarını ağızlarının etrafında çanak gibi yapıp bağırdılar, “Cesedi ver bize Fakir! Cesedi ver!”

Uzun bir mesafeyi kat ettikten sonra Gezgin Fakir’i gördüler. Vahşi, devasa adam Chandu Mutthu’nun minik cesedini ellerine almış yüz metre kadar ileride yürüyordu.

“Ey Fakir...”

Arkasından kovalayan kalabalık yaklaştığında Fakir sapanından taşlar atmaya başladı.

“Vazgeç bu işten Fakir! Cesedi ver bize!”

Taşlar kalabalığın gözünü korkuttu. Madhavan Nair durup kenara çekildi.

“Öğretmen, kadim adam bana isabet ettirdi,” dedi.

Kan çıktı. Önce alnında süslü bir noktaydı, sonra akma-ya başladı.

Ravi mendiliyle kanı sildi.

“Tanrı bizi bu tüyler ürperten manzaradan korumalıydı öğretmen.”

Güneş, Ravi’de halüsinogen etkisi yaratmıştı.

“Madhavan Nair, tut beni!” dedi Ravi.

Ravi dengesini kaybedip etrafında döndü. Bir aralı ağacına tutundu. Gözleri karardı, öğürüp henüz öğütülmemiş çay ve safra kustu.

Madhavan Nair arkadaşının üzerine eğildi.

“Daha iyi misin öğretmen?”

“Gel dönelim.”

Ağır ağır köye doğru yürüdüler.

Uzaklardan bağırışın sesi az da olsa hâlâ geliyordu, “Ceset! Ceset!”

Fakir, onu kovalayanları üzerlerine büyü yapmakla tehdit etti. Tehdit kalabalığı yavaşlattı ve en sonunda yıldırarak dağıttı.

Fakir, Şeyh’in mezarına tırmandı. Bir tanecik torununun cesedini taştan minarelerin arasına koydu. Yanına oturup ölüm ninnisi söyledi. Yaklaşanları sapanından attığı taşlarla kovaladı. Ölüyü bekleme beş gece sürdü. Altıncı günde dağdan aşağıya gelen Appu Kili’ydi.

Köylüler dağa çıktı. Fakir gitmişti. Chandu Mutthu’nun eriyen bedeni Şeyh’in mezarının yanında yatıyordu.

O gün öğleden sonra Ravi, Madhavan Nair’le birlikte fide evine döndü. Appu Kili onlara eşlik etti.

Terzi, vesayetindeki çocuğa bakıp konuştu, “Ey Valmiki¹⁸, karınca yuvasının azizi! Dereye gidip yıkan. Üstün başın karınca olmuş.”

¹⁸ Valmiki: Sanskrit edebiyatında bir şair, âlim. (ç.n.)

Fide evine girdiğinde Ravi'ye bu sığınağına tekrar varmak için sanki birçok yaşamdan geçmiş gibi geldi. Yarı okunmuş kitap, mürekkep şişesi, tıraş takımı, çaydanlık ve bardaklar. Her şey bıraktığı yerdeydi.

Yolcunun hoş tütsüsünün kokusu sardı odayı. Hareket etmeyen ve durağan şeylerin yolculuğuydu, zamanda bir yolculuktu onunki. Tozları alıp odayı havalandırırken bu olağanüstü yolculuğu bozduğu için üzüldü.

Papağanın Dini

Yaz sona ermişti. Çiy, sabahları Khasak'ın yaprakları üzerinde parlamaya başlamıştı tekrar.

Ravi önündeki kayıt defterine göz gezdirdi. Bazı isimlerin altını yeşil kalemle çizmişti. Artık okula gelmeyecek olanların isimleriydi çizilenler: Vavar, Noorjehan, Uniparathy, Kinnari, Karuvu. İsimlerin üzerini çizmeye içi el vermediği için yalnızca altlarını çizmişti. Ravi, ölü torununun cesedini dağa götürüp mezarcıya vermeyen Fakir gibi, isimleri sakladı. Yeşil çizgiler, tapınağının küçük pencereleri oldular, pencerelerden içeriye izledi dikkatsizce. Dışarıda, tekerrür ve yeniden doğuş, ebedi oluş içerisinde, ağaç ve çiy, çimen ve palmiyeler... Kedersiz ve arzusuz...

Ravi, kayıt defterinden başını kaldırıp ölü çocukların eskiden oturduğu sıralara baktı. O gün yoklama almadı.

Salgın esnasında Appu Kili dağlara gitmişti. Saçları uzamış ve matlaşmıştı. Okula saç örgülerinin içinde çoğalan bitlerle döndü. Bitler saçında otluyor ve zaman zaman sürüler dolusu bit başka kafalar aramak için sürünerek kafasından çıkıyorlardı.

Ravi tarih dersi verirken bu örneğin işe yarayacağını düşündü.

"Aryanlar da tam olarak bu şekilde geldiler," dedi çocuklara. "Sığır sürüleriyle birlikte taze otlaklıklar aramak için geldiler."

Bit mevzusu tarih dersinde sonlanmadı. O gece Kunhamina'nın annesi Cholayumma, kızına banyo yaptırdıktan sonra saçına kokulu yağlar sürüp örerken bir bit sıçradı saçından.

"Bu bit de nereden geldi?" diye sordu Cholayumma.

"O Appu Kili'nin biti anne," dedi Kunhamina, "Aryanlar gibi benim saçıma gelmiş olmalı."

"Ne saçmalıyorsun çocuk?"

Kunhamina Cholayuumma'ya Aryanların hikâyesini anlattı. Hikâye kadının hoşuna gitmedi. Ertesi gün Ravi'ye şikâyetle bulundu. Appu'nun saçları tıraş edilmeliydi, bittten kurtulmanın tek yolu buydu. Ravi'nin içinden papağanı gücendirmek gelmiyordu. Bu yüzden Madhavan Nair'e bu öneriyi mümkün olduğunca yumuşakça ona anlatmasını söyledi. Papağan şaşırtıcı bir şekilde bu fikri karşı çıkmadan kabul etti.

Appu Kili berber dükkânına vardığında dilencilerden biri saçını tıraş ettiriyordu. Yalnızca kafalarının arkasında bir püskül bıraktırırdı dilenciler.

"Sana da böyle bir püskül bırakalım mı papağan?" diye sordu berber laf arasında.

"Bak benimkine," diye teşvik etmeye çalıştı dilenci. "Biliyor musun, eğer saçını böyle yaparsan insanlar sana kızlarını verirler."

Papağanın ebedi sırtışı belirdi yüzünde, "Kız mı veliyo-lar?" diye sordu berbere, "Ben de püskül istiyom."

Papağan kafasının arkasında salınan püskül haricinde kel kafasıyla dükkândan çıkarken berber ona bu tavsiyeyi verdi: "Eğer ağaçtan düşecek olursan kendini püskülünden yukarı çek."

Appu Kili Madhavan Nair'in karşısına dikildi, hâlâ sırtı-tıyordu.

"Nasılım Madhavan ağbi!"

Madhavan Nair önce sinirlendi, insanların papağan'la dalga geçmesinden haz etmiyordu, ancak durumun sevimli abesliğine çok dayanamadı. Kaderin cilvesi, dedi kendi kendine.

"Amanın! Papağanıma bak!" dedi, "tanıyamadım seni yahu!"

Ertesi gün okulda kargaşa baş gösterdi. Appu Kili'nin püskülünü çiçekler, böğürtlen ve gümüş kâğıtlarla süslemek istiyordu çocuklar. Ravi çocukları güçbela zapt edebiliyordu. Bir

tek Kunhamina yanaşmıyordu püsküle, annesinin ve bitlerin Kili'nin başına bunları açtıkları için üzgündü.

Ravi tahtaya bir işlem yazdı. Arkasını döndüğünde Kunhamina'yı dikkati dağılmış bir halde buldu.

“Şimdi neyin var küçüğüm?”

Kız cevap vermedi.

“Anlat bana,” dedi Ravi tekrar.

Çekinerek başladı kız, “Şey, öğretmenim—”

Ravi bekledi. Kunhamina en sonunda doğru kelimeleri buldu, “Bitlerin ruhu var mı öğretmenim?”

Ravi bir an duraksadıktan sonra “Eğer bizim ruhumuz varsa—” dedi.

“Var, öğretmenim.”

“Eh, öyleyse bitlerin de vardır sanırım.”

Ramankutty lafa karıştı, “Bitlerin ruhu var öğretmenim.” Bu meseleye nokta koydu zira o büyücünün oğluydu.

Fakat Kunhamina daha fazlasını merak ediyordu. “Ap-pu'nun saçındaki bitler sonraki hayatlarında ne olacaklar?”

Tekrar bit olarak mı doğacaklar? Yoksa insan veya fil veya balina veya küçük mikroplar olarak mı? Ravi'nin aklı aniden sessizce ve gizlice babasının yanından çekip gittiği yasemin kokulu geceye gitti. *Sen, babam, sen eğer kefareтини ödeyecek günahların varsa bana başka bir doğumda geri dönecek misin? Hem kim günah işlemez ki? Bana en tiksindiğim yaratık olarak mı döneceksin?* İşte duvardaydı, sekiz bacağını germiş duruyordu, ona kristal gözlerle sevgiyle ve anlaşılmaz ke-derle bakıyordu. Ravi kâğıttan bir top yapıp örümceğe attı. Örümcek delice daireler çizmeye başladı, sonra tekrar duvardaki akılsız transına döndü. Ravi örümceği ayakkabısıyla ezdi. Kırılmış bacaklar, salgı ve tüy yığını olarak duvarda kaldı. Ravi uzun süre düşüncelere dalmış bir şekilde oturdu. İçi minnet duygusuyla doldu, hayat verilmiş nesillerin

minneti. Titredi ve ayakkabı elinden düştü. Ölü atalara nasıl da bir adaktı, nasıl da bir sraddhaydı¹⁹ bu yaptığı ama!

Ve şimdi Kunhamina'nın sorusuna döndü. "Açıkça söylemek gerekirse küçüğüm, cevabı bilmiyorum."

Ama çocuklar cevabı biliyorlardı. Gidenlerin geri dönmek zorunda olduğunu biliyorlardı. Vavar, Noorjehan, Uniparathy, Kinnar ve Karuvu şirin bebekler olacaktı tekrar. Ravi'ye uzak, boş mekânlardan dönenlerin, demirhindi ağacındaki tanrıçanın, doğum döngüleri sona eren ve torunlarından adaklar alan Khasak'ın atalarının, Khasak'ın efsanelerini anlattılar. Sonra, Vikrama'nın tahtında Kral'ın şiirlerini okuyan heykelcikler gibi her çocuk sırayla kalkıp Ravi'ye bir hikâye anlattı:

Kunjuvella, özcü Nagan'ın ve Thayamma'nın kızıymış. Beş yaşındayken Koomankavu'daki akrabalarını ziyarete gitmişler. Oradayken Kunjuvella ölmüş. Aynı yıl içinde, Koomankavu'da Ayyavu'nun karısı Kannamma bir kız çocuğu doğurmuş. Ona Devaki ismini vermişler. Devaki küçük bir çocukken bile saatlerce boş boş bakıp gerçek ve ne olduğu anlaşılmayan şeyleri hatırlıyormuş. Kannamma çocuğu kucağına koyup sormuş bir gün, "Neyin var yavrum, niye böyle surat asıp oturuyorsun?" Çocuk da, "Düşünüyorum anne," diye cevap vermiş. Kız, beşinci doğum gününde Kannamma'ya, "Anne, benim başka bir annem daha var," demiş. Kannamma kızın bu söylediğini pek umursamamış. Beş yaşındaki çocukların hayal güçlerinin sınırları yokmuş nasılsa. Ama Devaki bu konuda ısrar edip ağlamaya devam etmiş. Öteki annesini görmek istiyormuş. En sonunda kız onları Nagan ve Thayamma'nın evine götürmüş. "Burası benim evim," diye bağırarak Devaki bahçe kapısından. Her kuytu köşeyi tanımış. Bodrumda saklanmış bir sapanı bulup eski oyuncağını

¹⁹ Sraddha: Hinduizm'de kişinin ölmüş atalarına saygılarını sundukları bir ayin. (ç.n.)

bulduğu için sevinmiş. Thyamma'ya "Anne, babam nerede?" diye sormuş.

Thayamma ağlamış. Çocuğunu tutmak için muazzam boşluktan elini uzatmış. "Baban öldü," demiş kadın, "palmiye ağacından düştü." Konuşmayı izleyen kadınlar gözyaşlarını tutamamışlar; Devaki olanları anlamıyordu, bu onun evine kavuşması değil miydi sadece?"

Kannamma'ya, "Anne, göletteki o günü hatırlamıyor musun?" diye sormuş.

Kannamma, "Hangi gün?" diye sormuş.

"O gün o gün, hani çok çok günler önce sen yıkanıyor-dun da tıpır tıpır koşarak yanına gelmiştim?"

Anılar Kannamma'ya geri döndü. Gün batımında gölette yıkanışını hatırladı, göletin yanından bir cenaze alayı geçiyordu. Bu olay beş yıl on ay önce yaşanmıştı... Devaki büyüdükçe bu anıları zayıflamaya başladı, çok geçmeden dünyevi ve kirli dalgalar arasında tamamen yok olup gittiler...

Appu Kili'nin tıraşından iki gün sonra bir Müslüman festivali yapıldı. Kafaları kazınmış ve kokular sürülmüş Müslüman çocukları caminin karşısında neşeli ve renkli kalabalıklar halinde belirdiler festival alanında. Appu Kili asla bir festivali kaçırmazdı.

"Selam papağan!" diye karşıladılar Müslümanlar onu, "kafanın arkasındaki bu tutacak da neyin nesi?"

"Kız buljam," diye sırtıttı papağan.

"Allah Allah! Hindular ne yapmış senin kafana?" dedi Müslüman çocuklar. "Kesin dilencilerin parmağı var bu işte. Öyle bir püskülle anca dilenci olursun, püskül bırakarak da kolay kolay kız bulamazsın."

Papağan denilenlere şaşırdı, fakat yine de sırtıyordu.

"Kestir gitsin," dedi Müslümanlar, "kafanı kazıt."

“Kız bulu muyum?”

“Ne diyoruz sana sabahtan beri? Şu püskülü kestir sonra git Maimoona’ya evlenme teklif et.”

Papağanın ağız kulaklarına vardı. Müslüman çocuklar elini tutup Müslüman berberine götürdüler onu. Püskül ke-sildiğinde biri, “İş şimdi buraya geldiğine ve Maimoona’yla evleneceğine göre neden onu Müslüman yapmıyoruz? Ne diyorsunuz?”

“Elbette, neden olmasın,” diye hem fikir oldu Müslüman berberi.

En sonunda pagan bağlantılarından kurtulan papağan sırtarak dükkândan çıktı. Biri eski püskü bir fes getirip Appu Kili’nin kafasına taktı.

Ravi, gece tam lambayı yakıp kitap okumak için yatağa girmişti ki Maimoona bir hışımla odaya daldı.

“Öğretmen de, öğrencileri de huzur kaçırmaya başladı,” dedi.

“Ne oldu?”

“Şu deliye sahip çık.”

“Hangi deli?”

“Şu papağanına!”

Ravi kitabını kapatıp ayağa kalktı. Fitili yakarken Maimoona cazibesini öfkesinin altına saklayarak, “Bir daha seninle konuşmayacağım,” dedi.

Maimoona çıkarken Madhavan Nair girdi içeriye.

“Huri buraya niye gelmiş öğretmen?”

“Papağanla ilgili bir mesele için. Yarın öğreniriz işin aslını.”

Madhavan Nair yatağın dibine oturdu.

“Haberin yok mu öğretmen? Papağan din değiştirmiş.”

“Yapma! Ne olmuş?”

“Sormana gerek var mı? Dördüncü Yol, İslam.”

Papağan, kafasında fesle camdan içeri atladı...

Ertesi gün Sivaraman Nair Khasak boyunca içinde büyük bir çalkantıyla yürüdü. “Kâfirler bu kadar ileri gitti demek.” Öksürerek ve sendeleyerek yürüyüp okulun yanına geldi. İçeriye seslendi, “Öğretmen, hiç hoş değil bu olanlar. Hindu uygarlığı denen bir şey var hâlâ. Ondan öyle tıraş edip kurtulamazsın.”

“Ama Sivaraman Nair, benim suçum mu bu?” diye yatıştırmaya çalıştı onu Ravi.

“Bu kesinlikle hoş değil. O Madhavan’ın seni yolundan şaşırtmasına izin vermemelisin. Aileyi rezil etti o. Komünistin teki o.”

Khasak meydanındaki büyük banyan ağacının dibinde insanlar neşeyle papağanın din tercihini tartışıyorlardı. Ayağına yağ ile masaj yapan molla bir kere din değiştirildi mi ne insanın ne de papağanın caymaya hakkı vardır diye öne sürdü düşüncesini. Kadı, “Çoğunluğa göre karar vereceğiz,” diye ilan etti.

Çoğunluk hâlâ bir karar almamıştı. Appu Kili kafasında fesle sınıfta ön sırada oturuyordu. Bir Müslüman olduğu için ona yeni bir isim vermişlerdi: Appu Rawuthar. Ravi yoklama alırken Appu’nun ismini okumadı. Çoğunluğun hükmünü beklemeye karar vermişti.

Sivaraman Nair okul müfettişine uzun bir dilekçe yazdı: Ravi, Khasak’ta dini ihtilaf yaratıyor, küçüklerin aklını bulandırıyor. Mektubunu eski bir dilekçeden seçtiği rastgele kelimelerle bitirdi: *Bu durum için iyi niyet göstergesi olarak sürekli dua etmem benim zorunlu görevimdir.*

Birkaç gün içerisinde köylüler kararını verdi. Papağana iki dine de mensup olma özgürlüğü tanınacaktı. Haftanın

belli günlerinde Müslüman, geri kalan günlerinde de Hindu olabilirdi. Eğer gerekirse aynı anda Hindu, Müslüman ve papağan olabilirdi.

Aylar geçtikçe Appu'nun fesi aşındı, saçı uzayıp matlaştı ve saçlarının içinde tekrar bitler doğdu. Küçük bacaklarıyla koşuşturarak geldiler. Vavar, Noorjehan, Uniparathy, Kinnari, Karuvu ve diğer herkeste onlar. Babaları ve anneleri onları tanımıyordu. Karma saç örgülerinin arasına oturup matem içerisinde beklediler.

Ravi uyumak için uzandı. Gökyüzünün parlaklığı pencereden içeriye aydınlatıyordu. Ah tanrım, bu ilimden kurtulsam, uyuyabilsem. Kafamı yastığa koysam, doğumdan doğuma dinlensem, orman olarak, gölge olarak, toprak olarak, gökyüzü olarak.. Bilgili gözler ağırlaştı, kapaklar kapanmaya başladı. Yıldızlar gökyüzünü terk edip Khasak'ın ateş böcekleri olmak için çamlara indiler. Bu sonsuzlukların içinden çıkan bir merhamet serpintisi uykusuna düşüp onu vaftiz etti.

Müezzinin Ezanı

Kadı o sabah erkenden fide evine geldi. Ravi uyanmış ya-takta uzanıyordu.

“Öğretmen!”

“Buyur gel Kadı.”

“Acil bir mesele,” dedi Kadı içeri girmeden. “Bana birkaç rupi verebilir misin?”

“Elbette.”

Ravi kalkıp parayı aldı. Parayı ne için istediğini sormadı, Kadı bu bilgiyi kendisi verdi, “Molla babayı Palghat’a götürüyoruz. Hastaneye.”

Ravi iki gün önce mollayı kırlarda görüşünü hatırladı. Hatırlayınca da utandı. İmam çalılıkların arkasına çömelmiş işini görüyordu. Yardıma muhtaç bir hali vardı, gözleri eski bir porselen gibi donuktu... Ravi Kadı’ya, “ Çarığın vurduğu yerdeki şişlik mi?” diye sordu.

“Ta kendisi öğretmen. Geçmiyor.”

“Otur dostum. Ben de seninle geleceğim. Ama önce bir çay demleyeyim.”

“Onun yerine Aliyar’ın çay ocağına gidersek vakit kazanırız.”

Gidip çay ocağında alelacele bir kahvaltı ettiler.

“Sivaraman Nair kağnısını verdi,” diye bilgilendirdi onları Aliyar, “gitmeye hazırız.”

Ravi ve Kadı çok geçmeden molların evine doğru yola koyuldular.

“Sana kim yemek pişiriyor şimdi?” diye sordu Kadı Ravi’ye, Ravi’nin çay demleme teklifini hatırlayarak.

“Kendim pişiriyorum,” dedi Ravi.

“Zavallı Chand Umma! Ne illet lanetmiş üstündeki!

“Laneti muhakkak bir gün sona ermeli.”

“Tanrılar genelde insanoğlundan daha mantıksızdır, belli olmaz o işler öğretmen.”

Sivaram Nair’in kağnısı molların bahçesinde bekliyordu.

Kadı öküzleri inceleyip, “En iyilerini göndermiş,” dedi.

Ravi daha önce de molların evine gelmişti, fakat ancak şimdi evin çürüklüğünün ne kadar belirgin olduğunu fark ediyordu... Molla bir hasırın üzerinde yatıyordu, başparmağı yağa batırılmış elbise parçalarıyla sarılmıştı. Ravi yanına oturup alnını okşadı.

“Hemen iyileşmen için dua edeceğiz molla baba,” dedi Ravi.

İmamın yüzünde bir gülümseme belirdi.

Thitthi Bi, aralıklı kapının arkasından konuştu, “Bak o eski çarık neler açtı başına.”

“Doğru, yalnızca ayakkabı vurması. Endişe edecek bir şey yok,” diye rahatlattı kadını Ravi.

Bu kelimeleri telaffuz ederken bile Ravi parmağın aylardır şişik olduğunun farkındaydı. Kadı ilkel bandajı çözdü, Ravi, gümüş rupi büyüklüğündeki kansız ve uyuşmuş şişliği gördü.

“Acıyor mu?” diye sordu Ravi Kadı’ya.

“Hayır.”

“Çarığın yapıldığı derinin zehri,” dedi Thitthi Bi kendi söylediklerine inanmak isteyerek. Molla inledi.

“Ana, eğer yapabileceğim bir şey olursa sakın çekinme–” dedi Ravi.

Thitthi Bi’nin boğazı tıkanıp kaldı. “Çok cömertsin öğretmen. Sürekli senden bahsediyor molla.”

Kadı duvardaki raftan bir şişe ilaç aldı. Molla büyük gayretler göstererek Kadı'ya yaslanarak oturdu ve hasta bir çocuk gibi acı şurubu içti. Dönüp bir anlığına minnet dolu gözlerle Kadı'ya baktı...

Kağrı, kavrulmuş tarlaların üzerinden geçip gün batımında köye döndü, meydana geldi. Aliyar'ın çay ocağının önünde küçük bir kalabalık vardı: Madhavan Nair, Gopalu Panikker, Ponthu Rawuthar ve başkaları. Madhavan Nair elini sallayarak kağına durmasını işaret etti, Sivaraman Nair'in hızlı öküzleri kafalarını kaldırıp hızlı hızlı soludular.

"Molla nerede?" diye sordu terzi.

Kağından inen Kadı cevap verdi, "Hastaneye yatırdık."

"Doktor ne dedi?" diye sordu Aliyar.

"İlaç verip gözlemleyecek, sonra ne olduğunu söyleyecek bize."

"Lanet ayakkabı!" dedi parya Malli öfkeyle.

"Doğru dedin, lanetli. Kral kobra gibi dişlerini geçirmiş."

"Yılan çarıklarımızda ve kemerlerimizde yaşıyor."

"Tırnaklarımız bile yılanın zehirli dişlerine dönüşebilir."

"Doğru dedin."

Molla on gündür hastanedeydi. Thitthi Bi, Palghat'a gitti, hastane koğuşunun verandasında çömelip gece gündüz nöbet tutanların, bir damla uyku için ince sütunlara yaslananların arasına katıldı.

Pazar günü. Ravi ve Madhavan Nair Palghat kasabasına gittiler. Mollayı daha iyi gördüler. Oturabiliyor, biraz konuşabiliyordu. Ravi ellerini tuttu, molla gülümsedi.

"Molla baba, portakal getirdim sana," dedi Ravi.

Molla tekrar, bir yabancı gibi gülümsedi.

"Canım istemiyor evladım," dedi.

Dezenfektanların çiçeğimsi kokusu koğuğu kubbelemişti. Kubbenin altında bilinmeze yolculuk eden yorgun yolcular bekliyorlardı. Birbirlerini tanımıyorlardı, birbirlerine yabancıların silik vedalarını ediyorlardı.

“Bir haftaya ayağı kalkarım,” dedi molla.

“Kalkarsın elbet,” diye cesaretlendirdi Madhavan Nair mollaı. “Nasıl sağ alt tarafı ayağı olmayan bir çarığın marifeti bu.”

Yanından ayrılırlarken molla onlara bir süre daha kalmasını söyledi, konuşacakları vardı. “Okulu kim silip süpürüyor?” Ravi adamın içini rahatlatmaya çalıştı ama molla konuşmaya devam etti, her hece acı getiriyordu beraberinde. Maaşları alıp çalışmamıştı, ama bunu telafi edecekti, iki hafta içinde dönecekti. Dönene kadar Ravi, Ponthu Rawut-har’ın kızı Rokkamma’ya gelip okulu silip süpürmesini istemeliydi. Mollanın öyle istediğini söylemeliydi kıza. İmam yorularak geri gömüldü. Yabancınn maskesini tekrar takmıştı, yüzü büyüğü uzaklara doğru çekildi. Bu boşlukta süzölen maaşlar karma borcu oldu.

Madhavan Nair ve Ravi koğuşun dışında doktorla konuştu. Doktor Ravi’nin şüphelendiğı şeyi doğruladı. Doktor onlara bir doku örneğinin Vellore’deki büyük hastaneye patolojik tetkik için yollandığını ve sonuçlar gelene kadar kesin bir şey söylenemeyeceğini ama büyük ihtimalle kanser olduğunu söyledi.

Ravi ve Madhavan Nair Koomankavu’da otobüsten inip eve yürümeye başladılar... Khasak’tan çok uzaklarda tıp adamları her şeyi gören tarayıcılarını mollanın bir hücresi üzerinde gezdiriyorlardı. Hücre bir varlıktı, küçük evrende bir gezegendı, kendi ebedi zamanı vardı ve yaşam topraklarında ve denizlerinde hayat buluyordu. Kanserdi, kendi halindeki dokulara yapılan gereksiz bir saldırıydı. İkisi dönemeçli patıkada, palmiye korusunun içinde yürürken ve

dereleri geçerlerken bile toprak-hücre saldırıya karşı koyuyordu. Kozmik parmak, aldatıcı, acısız kanserden seyiriyordu.

Khasak'a yaklaşıyorlardı.

"Öğretmen, bu hastalık neyin nesi?" diye sordu Madhavan Nair.

"Varoluş, medeniyet..."

"Şaka yapmıyorsun herhalde?"

"Hayır."

"Çaresi nedir?"

Eşhedü en lâ ilahe illallah

Eşhedü en lâ ilahe illallah

Eşhedü enne Muhammeden Resûlüllah

Eşhedü enne Muhammeden Resûlüllah

Müezzinin ezanı!

"Ezanı kim okuyor Madhavan Nair?"

"Kadı."

Hayye alassalâh

Hayye alassalâh

Hayye alel felâh

Hayye alel felâh

Allahu Ekber

Allahu Ekber

Lâ ilâhe illallah

Nizam Ali aralarındaki yedi yıllık uzaklaşmadan sonra Allah Pitcha için ezan okuyordu.

Yabancınnın Maskesi

Müezzinin ezanı yavaş yavaş Ravi'nin dhyanası²⁰ içinde azaldı, son cümleler kulağının içinde yankılandı:

Allah'tan başka ilah yoktur

Haydi namaza

Haydi kurtuluşa

Ravi, çatı katını yarasalar ve haşaratlar sarmış, üzgün, düşünceli bir görüntüsü olan Khasak'ın ibadet evini ve korkunç bir hastalık tarafından dili tutulmuş mollasını düşündü. Nesiller boyu ezan okuyan imamların okudukları ezanlar yankılandı Ravi'nin zihninde. Mezar taşları çetele tutmuyorlardı, küfe ve bataklığa dönüşen adamların üzerinde yumuşayıp ufanıyorlardı. Ravi uyuyamıyordu, bitkince doğruldu. Dışarı baktı: donuk bir Ay sisi aydınlatıyordu, kayıkların sonuncusu gecenin içinden geçip gidiyordu.

Ravi ayağa kalkıp uyuyan köye gitti. Terzinin kapısını tıklattı. Madhavan Nair kapıyı açtı ve sendeleye sendeleye yatağına döndü.

"Kalk!" dedi Ravi.

Madhavan Nair gözlerini ovuşturdu. Esneyip gülümsedi.

"Sen miydin öğretmen? Saat kaç?" diye sordu.

"Daha on bir. Susadım."

"Bende bir şey kalmadı."

"O zaman içkiciye gidelim."

Madhavan Nair köşede duran toprak küpü eğip gözlerini ve alnını yıkadı.

"Gitmemiz şart mı öğretmen?"

"Evet, hadi çıkalım."

²⁰ Dhyan: Hinduizmde bir meditasyon türü. (ç.n.)

“İçkiciye mi gidiyoruz?”

“Hemen değil. Önce amcanın yanına gideceğiz.”

“Amcama mı?”

“Ha evet, senin şu kuzeninle yatağa girmek istiyorum da, ondan önce bir oraya uğrayalım dedim. Hani senin şu olmayan kuzeninle.”

Madhavan Nair güldü, kısa, acı bir gülüştü. “Kuzenim senindir,” dedi.

“Özür dilerim, kardeşim.”

El ele tutuşup çocuklar gibi Chathelan’ın hem içki imalathanesi hem de evi olan kulübeye doğru yürüdüler. Aşağı yukarı üç metre öteden derin nefes alma sesi geliyordu. Ravi aklında birbirine sokulmuş, terleyen bedenleri canlandırdı, günah görüntüleri içinde boğuldu zihni.

“Chathelan!” diye seslendi Madhavan Nair. Bedenler birbirinden ayrıldılar, dalgalanan nefesler daha yumuşak bir ritim tutturdu.

“Kim o?” diye sordu Chathelan’ın karısı.

Bir gaz lambası verandayı aydınlatıp derin nefes gizeminin sisini dağıttı ve hemen sonra Chathelan kulübeden çıktı.

“Rahatsız ettik Chathelan, öğretmenimizin canı içki çekmiş.”

Chathelan yan çizmeye başladı— bir şişe taze damıtılmış arakı vardı sadece, o da köyün muhtarı içindi.

Madhavan Nair tatlı dille, “Hadi ama Chathelan, muhtar biraz daha bekleyiversin. Fazladan bir rupi veririm sana,” dedi.

“Terzimizi ve öğretmenimize nasıl hayır derim?” dedi Chathelan ve şişeyi almak için içeri girdi tekrar.

Taze damıtılmış içkileriyle oradan uzaklaşırlarken Ravi, “Kuppu Acchan’a da verelim birazını,” diye öneride bulundu.

“Vermemiz şart mı öğretmen?”

“Hadi hadi...”

“Eh, tamam madem...”

Kuppu Acchan oturmuş ayak seslerini dinliyordu. Geceyi, kara çukurlarıyla tarayıp dinledi; “Biz geldik,” diye geldiklerini haber verdi Madhavan Nair.

“Madhavan? Öğretmen?”

“Evet.”

“Kuppu Acchan, sana bir şişe arak getirdik. Bizimle paylaşmaktan memnun kalırız,” dedi Madhavan Nair.

Kuppu Acchan seslerin geldiği yere doğru gülümsedi ve eliyle yolunu bularak Kesi’nin uyuduğu odaya gitti.

“Kalk kızım—”

“Off! Bir uyutmadın—”

Madhavan Nair odadaki gaz lambasını yaktı. Kesi hasırdan yumuşak zemine doğru yuvarlandı, mundusu ve yeleği sıyrıldı üzerinden.

“Kesi—”

“Of, of—”

Evden çıktıklarında ay batmış, rüzgâr sisi dağıtmıştı. Yıldızlar berrak bir kâbustaymışçasına parlıyorlardı.

“Madhavan Nair, ihtiyar adamın yüzüne dikkat ettin mi?”

“Üzgündü.”

“Üzgünlüğün ötesinde—”

Araktan epey kalmıştı, palmyelerin altında içmeye karar verdiler.

“O yüzde bir şeyler vardı Madhavan Nair. Yalnızca körlerin sahip olduğu Görü vardı...” Yerinde durmayan, kan ve çapakla dolu, yüce görüşe sahip oyuktan gözler Ravi’nin aklından çıkmıyordu. Etrafını her biri ifadesizlik maskesi

takmış yüzler sardı. Aklına dedesinin yaşadığı köye olan yolculuğu geldi. Yoldan çıkıp kısa bir süre yürüdükten sonra kırların tablo gibi manzarası çıkmıştı karşısına. Sonra ileride sabah yürüyüşüne çıkmış dedesini görmüştü.

Ravi hızlanıp dedesine yetişti.

“Dede!”

Yaşlı adam durdu, yavaşça döndü.

“Benim dede, Ravi.”

Yaşlı gözler güçlkle odaklandı. Islak dudaklarda yitip gitmiş bir atanın gülümsemesi belirdi.

O gülümseme ne anlama geliyordu, Ravi'nin kaderinde bir başına çıktığı yolculuklarında bunu merak etmek vardı. Sevgi miydi? Yoksa beşikteki bebeği hem eğlendiren hem de ona üzüntü veren yinelenen var oluşun usancı mıydı? Yoksa deniz kenarında son dalgayı beklerken tutulan nöbetin tutkusu muydu? Ravi bu gizemi çözmeye çalışmadı, yabancı maskesini tanımakla yetindi...

“Buraya oturalım Madhavan Nair.”

“Şişeyi uzatsana öğretmen.”

Nemli çimenlere oturup içtiler.

Madhavan Nair anılarını anlatmaya başladı, “Öğretmen, ben Vedanta'ya okumaya gitmişken annem tam burada, bu palmyelerin arasında kahpelik etmiş...”

Doğu rüzgârı esmeye başladı, saat gece yarısını geçmişti. Khasak halkı uyuyordu. Madhavan Nair devam etti, “Yirmi bir yaşımıdayken evden kaçtım. Annem otuz beş yaşındaydı, daha on dördünderken doğurmuş beni. Erken yaşta da dul kaldı...”

Annesi gitmesini istemiyordu. Gençti, yaşından genç gösteriyordu ve şehvet uyandıran bir vücudu vardı.

“Beni bırakıp gidersen bir başıma kalırım,” demişti annesi.

Ama Madhavan Nair o evde huzur bulamıyordu. Tepeden tırnağa kadar babasına benziyordu. Annesi bir zamanlar bunu övünerek söylerdi, ama sonra annesinin bunu kin ve korkuyla söylediğini fark etti. Küçük kulübelerinde ne onun ne annesinin gözüne uyku giriyordu... Kör gurusuyla geçirdiği beş seneden sonra eve döndüğünde sarhoş ve bayağı misafirlerle karşılaştı. Bu adamlar gittiğinde annesi onunla, “Ee, Upanişad okudun mu bari oğlum?” diye alay etti.

Madhavan Nair hâlâ görmekten sıkılmamış kör Kuppu Acchan’ı ve körlüğün ona huzuru öğrettiği gurusunu düşündü. Madhavan Nair bu bulmacayı çözemiyordu, gece ve gündüzle mutluydu o, gün ışığında çiftleşen kelekleri gördü, yağmuru, dereyi, dağı gördü, çıplak kalçaların ölümün ritmiyle titreyişini gördü. Her görülen obje görmenin anlamını alıp götürüyordu beraberinde... Ravi ve Madhavan Nair horozun ötüşü büyülü saatin bitişini haber verdiği esnada bir günah evine giden büyülü bir merdivendelerdi. Merdiven yok oldu.

Şafak sökmemişti. Ravi ayağa kalktı, bacakları titriyordu. Uzaktaki caminin karanlık silüetini gördü. Ellerini şakaklarına bastırıp acı bir ezan okumaya başladı:

Allahu Ekber!

Allahu Ekber!

Madhavan Nair nemli çimenlere uzanmış uyuyordu. Ravi etrafa bakındı, Tanrı’nın ve insanoğlunun meskenleri ortadan kaybolmuştu, etrafta palmyeler vardı sadece, bir zamanlar kederi unutturan, insanı neşelendiren içkilerin meyvesini veren palmyeler...

Midesinde ezanın çökeltisi kalmıştı sadece. Ravi öne eğilip kustu.

Ataların Ziyafeti

Her üç veya dört yılda Khasak ataları adına ziyafet düzenlenirdi. Müslümanlar ve Hindular birlikte yemek yer, dua ederlerdi. Sonra akşam vakti molların camisinin arkasındaki çorak arazide toplanıp diğer dünyalar hakkında konuşurlardı. Muhterem Şeyhlerinin varlığını hissederlerdi aralarında. Şeyh Khasak'ın patikalarında yürüyüp ölümlerle konuşurdu. Son ziyafetin üzerinden dört yıl geçmişti; Kadı Kralın Camisi'ne çekildi. Camiye girmeye izni olan ayrıcalıklı az sayıda insan Kadı'nın kefarete ödediğine dair renkli havadisler getiriyorlardı. Kefaretin beşinci gününde, bir pazar gününde Kadı hararetli ve şiddetli bir biçimde camiden çıkıp o günden on beş gün sonrasını festival günü ilan etti.

Khasak'ı heyecan sarmıştı. Yerinde duramayan çocuk grupları çorak araziye gidip dikenli çalılıkları kopardılar ve yılanları yoğun kokulu ağaç kabuklarıyla korkutup kaçırdılar. Kesilecek hayvan seçilmişti: Cholayumma'nın kara keçisi. Cholayumma keçiyi köye yarı fiyatına sattı.

"Ama bu kısır, şans getirmez ki," dedi ihtiyar Ponthu Rawuthar.

"Öyleyse ne olmuş? Yarı fiyatına aldık keçiyi, bence yeterince şanslıyız," diye cevabı yapıştırdı Aliyar.

Aliyar keçiyi kesim gününe kadar barındırmayı kabul etti, zira Kunhamina, Cholayumma ona hayvanın kurban edileceğini söylediği anda ağlamaya başlamıştı. Aliyar, Cholayumma'nın evine gelip keçiyi götürdü. Dinlenme yerinde bağlı dursun kesim gününe kadar, diye karar verdi. Kesim gününe kadar dükkânının maskotu olacaktı keçi.

Kısır keçi iyi huylu bir hayvandı, evcil bir hayvan kadar uysaldı. Aliyar keçiyeye sabahları dosa²¹ yediriyor ve çay içiyordu. Hayvan çayı küçük yudumlarla içiyordu. Dilenci

²¹ Dosa: Hint krebi. (ç.n.)

Mutthu Pandaram Aliyar'a, "Keçinin borcunu bile yazdın bir kenara değil mi?" diye sordu.

"Evet yazdım. Hem niye keçinin borcunu yazmıyordum? Senin kuzenin Karumandi Pandaram'ın burada borcu tutuluyorsa keçinin de tutulabilir pekâlâ."

"Niye öyle dedin Aliyar?"

"Cevabı basit, safrana bürülü adam. Senin kuzeninin bana yuttuğu bufalo etinden beş ve çeyrek rupi borcu var. Hacca çıkmış, ne Pandaram kuzenine ne de paraya ulaşabiliyorum."

Çok geçmeden keçi çocuklara eğlence oldu. Okuldan kaçıp hayvana yedirmek için otlar topluyorlardı. Hayvan, hevesle uzattıkları böğürtlenleri yerken ve parmak uçlarını yalarken gürleyerek kahkahalar atıyorlardı. Kunhamina hayvana yanaşmıyordu.

Çocuklar akşam hayvanın yanından ayrıldıklarında Appu Kili hayvana yaklaştı. Elinde hayvana vermek için ne çiçek ne de meyva vardı, yalnızca bir zekâ özüllü çocuğun sevgisini getirmişti yanında. Hükümlü boynunu okşadı, nazikçe kafasını keçinin kafasına yasladı ve teselliler mırıldandı.

Ziyafetten önceki Perşembe Kadı mollayı görmek için hastaneye gitmeye karar verdi.

"Pazar sabahına kadar başında duracağım, eğer yeterince iyi olursa öğlene kadar kağııyla getirmiş olurum onu," dedi Aliyar'a.

"En azından kurban ateşinin yanına yatıralım onu," dedi Aliyar. "Öğretmenin sandalyesini ödünç alırız."

"Haydi, gidiyorum ben Aliyar. Kağının kirası için kenara para ayır."

Kadı Palghat kasabasına doğru yola çıktı... Maimoonna yıkanıp üzerine kokulu yağlar sürdü ve saçını süsleyen champaka çiçekleriyle köy meydanında gezdi. Fide evine gitti. Ravi yataktan çıkmamıştı.

“Öğretmenimiz uykusuna pek düşkün,” dedi içeri girerken.

Ravi esneyerek doğruldu, etrafa bakınıp sigarasını aradı.

“Al, iki paket getirdim sana. Gönلünce iç!”

Ravi paketleri aldı, içlerinden bir tane çıkarıp yaktı.

“Yine Tiger marka getirmişsin. Çıra bu.”

“Yok, ölüleri yaktıkları odundan.”

Maimoona bunu derken sigara alev aldı. Eğlenerek izledi. Ravi sigarayı tükürüp bir başkasını yaktı.

“Öğretmenciğim, için alev alacak.”

“Alırsa alsın, ölürsem kimsenin umurunda olmaz.”

Maimoona bir adım daha yaklaştı ve “Bal gibi de olur!” dedi.

“Özür dilerim Maimoona.”

Tanrım, dedi Ravi, bana sevgini verdin, saf hoşgörünü verdin, fakat yine de sevgin içimdeki çöllerde ölüyor. Uçuştayım, merhametli tanrım: izin ver yorgunluğumun tadını çıkarayım. Sonra tuhaf ve acayip mandalalardan babasının sesi geldi: Benim sevgili oğlum, felç olmuş yatıyor, dönmeni bekliyorum.

Baba, benim yolumu bekleme, dedi Ravi. İkimizi de anılardan kurtarmak için yolculuk ediyorum. Bir Avadhuta²² olan ben, Sonsuz Okyanusun kıyılarında yürüyorum. Seyahat ederek anılarımdan deri değiştirmesine olanak veriyorum. Son sahile vardığımda, son arındıran dalgayı beklerken...

Babasının sesi, Anılarım olmadan ölemem, ölüm anısız noksan olur, dedi.

Ravi iğrenç gerçekliğe döndü. “Maimoona, Palghat’tan haber var mı?” diye sordu.

Maimoona omuz silkip “Yok,” dedi.

Kadı hastaneye vardığında Thitthi Bi’yi koğuşun verandasında yere oturmuş, bir sütuna yaslanmış halde buldu.

²² Avadhuta: Dünyevi meselelerden elini ayağını çekmiş alim kişi. (ç.n.)

“Ana, molla nasıl?” diye sordu Kadı.

“Uyuyor.”

“Doktor bir şey dedi mi sana?”

“Demedi evladım.”

Öğle turunu yapan doktor ve hemşire sargıyı çözdü. Parmak hâlâ şişti, kan içinden çekilmişti, soğuktu, temiz bir görüntüsü vardı. Molla sersem bir halde yatıyordu. Kadı aniden yatakta hareket eden, çeltik kabuğu kadar küçük bir şeye rastladı.

“Bit,” dedi Thitthi Bi üzgünce.

“Bu bitler tehlikeli Ana.”

Thitthi Bi gözyaşlarını sildi. “Doktor sakalın kesilmesini istedi ama molla baba sakalından kopamadı.”

Hafifçe ihtiyar sakalı okşadı. Solgun sakal kepekle kaplıydı, bitler şaşırmış ve susamış bir şekilde pullu kırıntıların üzerlerinden geçip yürüyorlardı.

O gün öğleden sonra doktor Kadı’yı odadan dışarı çağırıp “Akrabası mısın?” diye sordu.

“Hayır, ben Şeyh Seyid Mian’ın Kadı’sıyım.”

“O kim?”

“Bir ruh.”

“Öyle olsun madem. Aile yakınısın, o yüzden sana bunu söylemekte sakınca görmüyorum. Hastamız kanser, çok ilerlemiş. Onu eve götürmenizi tavsiye derim.”

Kadı, Thitthi Bi’nin yanına gelip “Bu İngiliz ilaçlarının bir faydası yok Ana. Eve gidelim,” dedi.

Kadının cevap vermesine fırsat vermeden gitti. Hastaneden çıkıp Tipu Sultan’ın kalesini geçti. Kalenin arkasındaki arazi terk edilmişti. Kadı otlak bir tümseğe oturdu ve uzaklardaki dağ geçidini seyretti. Kuşların cıvıltılarını ve uzakta-ki bir trenin gürültüsünü dinledi. Üzüntüden kahrolmuştu: Khasak’ın mollası ölüyordu!

Kralın Camisi. Caminin içine çökmüş kadim karanlık. Örümcek ağları ve tozlar.

“Hırsız gibi hissediyorum kendimi,” dedi Ravi. Maimoona cevap vermedi.

“Sana içki getirdim,” dedi. Maimoona’ya bir şişe uzattı.

“Tadı nasıl Maimoona?”

“Sıcak, zevk veriyor.”

Eski bir hasıra uzandılar. Mezar taşları gecenin mavisiiyle parlıyorlardı.

Maimoona aniden irkildi. “Duyuyor musun?” diye sordu. Karanlığın örtüsünden sıyrılıp kalktı, çıplaktı.

“Neyi?” diye sordu Ravi.

Ses, berrak yaz gecesinde yankılandı:

Lâ ilâhe illallah!

Lâ ilâhe illallah!

“Bu ne ezanı?” diye sordu Ravi.

“Cenaze selası,” dedi Maimoona.

Çiçek Açma

Palghat'ta tutulan kağı engebeli yolda sallana sallana ilerliyordu. Bufaloların boyunduruğunun altına molların feneri asılmıştı. Kadı önde yürüyordu, fenerden gelen ışıkla siyah ve yılanımsı gölgesini öne vuruyordu. Kağı meydana girip Aliyar'ın çay ocağının önünde durdu. Ellerini havaya kaldırıp bağırmaya başladı. Sesi Khasak'ta yankılandı:

Lâ İlâhe Illallah!

Köylülerin fenerleri kağınının etrafında ışıktan yarım daire oluşturdu. Fenerlerini kaldırıp yaklaştılar. Molla kafasını Thitthi Bi'nin kucağına koymuş, nihayet huzur içinde yatıyordu. Kadı kalabalığa elle işaret etti, "Cenazeyi indirin."

Kadı fenerlerin aydınlattığı ölü yüze baktı tekrar. Bitler gitmişti. Düzensiz, kırılğan, gümüşü sakal ölümünden sonraki yaşamda uzamaya devam ediyordu. Bitler, uzaktaki kasırgaların veya depremlerin gelişini sezen kâhinler gibi, ölümün yaklaştığını hissetmişlerdi. Hastaneden dönerlerken sakaldan kaçıp kırıksıklıkların sarp kayalıklarını geçtikten sonra kağınının bitmez tükenmez hasır örgüsünden çölünü aşmışlar ve kağınının köşesinden ötedeki sonsuz boşluğa atlamışlardı.

Köylüler Chetali'ye dönüp kişisel ve anlaşılmaz dualar ettiler.

Kralın Camisi. Ravi ve Maimoona caminin lanetli karanlığının içinde duruyorlardı.

"Git, koş!" dedi Maimoona.

Ravi yapacağı yürüyüşün tehlikesini düşünerek sersem bir halde durdu öylece.

"Git hadi, koş!" diye tekrarladı Maimoona.

Ravi dışarıya çıktı. Keskin kuvarsın ve kaygan taşın üzerinden geçip Khasak'ın fenerlerinin ışığına doğru yürüdü.

Dönüp arkasına baktı. Maimoona Arap sarnıcının lanetli sularında yıkanıyordu... Ravi meydanın kenarından geçip fide evine vardı.

Mollanın cesedini festival gününe denk gelen ertesi sabah gömmek üzere camiye koydular.

Köyün kadınları Thitthi Bi'nin etrafına oturmuş kadını teşelli ediyorlardı.

"Kutsal ziyafet günü gömülmesi hayırlı oldu."

"Öyle, hayırlı," diye katıldı Thitthi Bi bitkince.

"Şeyh'in rahmeti."

"Öyle. Rahmeti."

Cenaze töreninden sonra köylüler ölümle, bu sefer ataları aracılığıyla, tekrar yüzleşebilmek için kendilerini ayin banyosunda arındırdılar. Gece çöktü, gaz lambalarından çıkan ışıklar kutsanmış araziye aydınlatıyordu, lambaların alevleri üzerlerinde esen Doğu Rüzgârı kadar vahşiydi. Davullar kadim süvarilerin nal seslerini çaldı. O gece molla atalarla birlikte yürüyecekti.

Davulun ritmi Ravi'yi uyuttu. Huzur dolu rüyalar gördü. Rüyasında mollayı gördü, ışıklar saçıyordu, okulun bahçe-sindeki çöpleri çiçek bahçelerine dönüştürüyordu.

Salgın okulun düzenini bozmuştu. Sınav vakti yaklaşıyordu, sonrasında senelik piknik vardı. Sonra da yaz tatili geliyordu.

"Bu neyin sınavı, aynı öğretmen, aynı sınıf." diye güldü Madhavan Nair.

"Tıpkı insanoğlunun kaderi gibi değil mi?" dedi Ravi.

"Aynen öyle, öğretmen."

"Sınavlar adil değil Madhavan Nair. Okulumda herhangi bir öğretmenin kaldıramayacağı kadar çok ders işleniyor..."

Bitlerin yeniden doğumuyla, zamanda yolculuklarla, dinozorlarla meşgul öğrenciler– Öğretmenlerine merakı ve inancı öğreten öğrenciler–

Çocukların birbiriyle soruları ve cevapları paylaştığı sınavın ertesi gününde Chetali'ye pikniğe gitmek üzere erken saatte toplandılar. Şarkılarla, gülüşmelerle yola koyuldular. Büyük tepeyi aşp hoş güneşin altında tırmanmaya başladılar. Tırmandıkça kocaman böcekler ve kocaman yapraklı bitkiler gördüler. Çocuklar düzeni bozup bunların peşinden koşmaya başladılar. Şarkılar yerini keşfetmenin verdiği memnuniyetten çıkan seslere bıraktı. Ravi bu düzensiz sü-tunun arkasında kalanları da yukarı çıkarırken çocuklara gergince göz kulak oldu. Kunhamina yanında yürüyordu.

“Neden şarkı söylemeyi kestiniz çocuklar?” diye sordu Ravi.

“Bu kelebekler kocaman öğretmenim!” diye bir cevap geldi.

“Hele şuradaki ipekten elbise giymiş kırmızı örümceklerle bak öğretmenim!”

“Ve bu yusufçuklar...”

Appu Kili pikniğe gelmek istememişti. Belki de kanatlarının altında verdiğim eğitim bitmiştir, diye düşündü Ravi hü-zünle. Belki de papağan tek başına yeni bir arayışa çıkmak üzeredir.

Çocuklar çene çalarak, birbirlerine laflar atarak yürümeye devam ettiler. Biri parmağını taşa çarptı, bir başkası dikene bastı.

“Hadi şarkı söyleyin çocuklar,” diye öneride bulundu Ravi tekrar.

Çocuklar birbirlerini dürterek ve çimdikleyerek şarkı söyletmeye çalıştı. Tekrar gürültü çıkarmaya başlamışlardı ki en gençleri olan Mangustan tiz bir sesle tek başına türkü söylemeye başladı.

Besmele çekiyorum Allah'ım, adakları ve fedakârlıkları unuttum...

Çocuklar bu türküyü biliyorlardı.

Kunhamina neredeyse gözyaşlarına boğularak, “Öğretmenim, molla baba yazdı bu türküyü. Arada söylerdi,” dedi.

Bedir Savaşı'nın türküsüydü bu. Bedirli savaşçıları Khasak'a getiren bu türküydü, savaş tüm öfkesiyle palmiye kollarında sürmüştü... Ravi ve çocuklar dağın tepesine vardılar. Şeyh'in mezarının etrafında durdular, türbe asırlardır esen rüzgârların taşları aşındırmasıyla oluşan minareler tarafından korunuyordu.

Öğle vaktinde yemeğe oturdular, yemeklerini birbirleriyle paylaştılar. Yemekten sonra sıra Chetali'nin kayalık havuzunda oynamaya gelmişti.

Adam, Ravi'ye “Havuzda su iblisi var öğretmenim!” dedi.

“İblise taş atabilir miyiz öğretmenim?” diye sordu Mangustan.

“Nefes almak için çıkıyor bazen, su kuşu gibi bir şekle girip sudan uçarak çıkıyor,” dedi Khadija.

“Yanlış biliyor öğretmenim, kanatlı bir yılan bu iblis!” dedi Kholusu.

Kanatlı yılan mı? Güneş ışığı Ravi'nin anılarına doldu. Taç takmış, yalnız bir çocuk için seraplara binen kanatlı yılan mı?

“Su iblisine taş atmayın çocuklar. Mülâyim bir mahlûk o,” dedi Ravi.

Ravi havuzda oynayan çocukların yanından ayrıldı. Çiçekler açmış bir vaka ağacının altına oturdu. Kunhamina'nın onu izleyip yanına gelmiş olduğunu görünce şaşırdı.

“Havuzda oynamak istemiyor musun?” diye sordu Ravi.

“Şey...” kelimeleri bulmakta zorlanıyordu, “utanıyorum.”

Kız yaklaştı.

Ravi, kızın gözlerinin içine bakarak “Neyin var?” diye sordu.

“Yanınıza oturabilir miyim öğretmenim?”

“Canın neye sıkkın küçüğüm?”

“Sıkkın işte.”

Ravi eliyle kızın başını okşadı teselli edercesine. Kunhamina narince üzerine yığıldı. Sonra da kucağına oturdu, ağır ve gizemliydi.

“Kalk küçüğüm, arkadaşlarına katıl,” dedi Ravi.

Kız kalkıp birkaç adım attı. Sonra dönüp geri geldi.

“Hastayım,” dedi.

Gözleri doldu.

“Amanın! Ağlıyor musun sen?” diye sordu Ravi.

Kunhamina ellerini karnının üzerine bastırıp öne doğru eğildi. Ravi kızı tuttu. Aniden kızın gümüş ayak bileziklerinin ve ayağının üzerindikileri gördü: kızıl damlalar!

Ravi, kader çizgilerinin çöldeki izler gibi durduğu avcunu sıkıp gevşetti, kızıl damlalar avcuna düşmüştü.

Ravi bu mucizeyi hayranlıkla izledi. Kadınlığın ilk kan çiçekleri açıyordu!

Gölün Huzuru

Ravi'nin akli dağa ve üzerine mahremiyet ve acıyla eğilen kıza gitti. Acaba masumiyetin kaybıyla göçmüş atalar için düzenlenen ayinlerin arasında ne yatıyor, diye merak etti.

Okul yaz tatiline girmişti fakat yapılması gereken birçok evrak işi vardı. İşler erteledikçe birikmişti. Neredeyse her hafta Bölgesel Heyetten okuldaki öğrenci sayısı veya köyün okuryazarlık seviyesiyle ilgili sorgular geliyordu. Bu da postacı Kelu Menon'a her hafta Khasak'ı ziyaret etme bahanesi veriyordu. Artık yaşlanmış olan Kelu Menon haftada veya iki haftada bir olan ziyaretlerini pazar günü yapmayı tercih ediyordu. Zira pazar günleri Ravi'nin işi olmuyordu, onunla sohbet edecek vakti oluyordu. Ravi okumuş biriydi ve Kelu Menon eğitim görmüş kişilerle sohbet etmekten keyif alıyordu... O pazar, ikinci sularında, Ravi büyük tepeden gelen elçiyi gördü. Postacının bir başına köyden köye yaptığı yürüyüşler uzundu, bu sebepten hayal gücünü kullanmaya, fanteziler yaratmaya fırsatı oluyordu. Kelu Menon zaman zaman yavaş tempoda koşup kendisinin eski zamanlarda cephelere mektup taşıyan, elinde mızrağı ve zili, çantasının üzerinde "Kraliyet Postası" yazan efsanevi bir kahraman olarak hayal ederdi.

"Sonunda öğretmen!" diye seslendi Kelu Menon bahçe kapısından, "Sonunda Bölgesel Heyetin yolladığı kahverengi zarf değil de gerçek bir mektup geldi sana bu hafta."

Postacı ayaklarını silkeleyip içeri girdi ve sıralardan birine yayıldı. Çantasını karıştırmaya başladı, "Mektup geldi sana, eminim, bulacağım şimdi. İçeriği ne bilmiyorum, İngilizce yazılmış. Hah, işte buldum!"

Ravi'ye açılmış zarfı uzattı. Ravi mektubu çıkarıp okumaya başladı. Postacı, içinde artan merakla onu izledi.

"Her şey yolunda mı öğretmen?"

"Her şey yolunda."

Şık kâğıdın üzerine zarfıçe yazılmış sözler, güven dolu mesaj ve içeriğinin yakınlığı... *Ravi, benim...*

“İyi haber değil mi?” diye sordu tekrar Kelu Menon.

“Öyle.”

“Guruvayoor’un efendisine şükürler olsun!”

Ravi koyu mavi kâğıdı katlayıp zarfa geri koydu. Artık rahata ermiş Kelu Menon dedikoduya koyuldu: “Kozhanasseri’de seçim vakti geldi.”

“Haberim yoktu.”

“Dışarıda olaylar olurken sen kendini buraya kapatmış kitap okuyup öğretmenlik yapıyorsun. Kozhanasseri kırmızıya bürünmeye hazır!”

“İlginç.”

“Rusların haberi var mıdır sence bundan?”

“Vardır herhalde.”

“Tabii. Ajanları var nasılsa.”

Kelu Menon ayağa kalkıp omuz çantasını düzeltti.

“Neredeyse öğlen olmuş, kalkayım ben artık,” dedi.

Kelu Menon gitti. Serabın içinde uçan kanatlı yılanlar tutkuyla Ravi’yi çağırdılar.

Ravi mektubu çıkarıp tekrar okudu:

Ravi, benim, senin Padma’n. Serin kumlara uzanıp gece kuşlarının uçuşunu seyretmemizin üzerinden yedi sene geçmiş... Eğer gelmem tekrar huzurunu kaçıracaksa beni bağışla.

Mayıs’ın onunda Palghat Kasabası’na varmış olacağım. Tren Palghat’a ikinci vakti varacak. Combator’e de Jyoti’nin misafiri olarak kalıyorum. Tambaram’da sınıf arkadaşımız utangaç Jyoti’yi hatırlıyor musun? Bu semtin başkanı olmuş, çok yardımı dokundu.

Beni bekle.

Padma.

Ravi tüm dikkatini vererek benliğin yansıması olan imzaya uzun uzun baktı. Kendi imzasını kullanmayı bırakmıştı, yalnızlığından dolayı yıpranmış olabilirdi. Ruhunu, nihai yok oluştan önce başparmaktaki girdaba göçebilirdi. Padma piktogramdan kibar bakışlarla onu seyrediyordu. Bakışlarına yavan, minnettar bakışlarla karşılık verdi.

On gün var daha. Ravi hâlâ sabırsızlık hissedebilmesine şaşırdı.

Madhavan Nair, Ravi'yi izleyip "İçine kapalıydın bu aralar öğretmen," dedi, "sıcaktan herhalde."

"Öyle olmalı—"

"Muson ağır geçecek."

Her zamanki tahminler, tekrar tekrar söylenen laflar.

On gün geçti. Ravi erken kalktı. Sabah Yıldızı'nın muazzam parlaklığını gördü. Meşale yakıp Koomankavu'ya yürüdü. Sonra Palghat'a giden ilk otobüse atladı— Erken vardı. Yolun kenarında bir kahve içtikten sonra perona çıktı. Peron kalabalık değildi, uçlarında üzerine kömür ve buhar kokusu sinmiş ağaçlar ve banklar vardı. Eskimiş pistonlarından çıkan tangirtıyla gelen tren sıska bir yolcu taşıyordu.

"Tanışıyor muyuz?"

"Hayır."

Ravi, kızın giydiği göz alıcı ipek elbiseye, daha da kalınlaşmış gözlüğüne ve sonra uzun bir süre ışıldayan yüze baktı.

El ele tutuşup istasyondaki restorana gittiler. Birbirlerinin karşısında, geçmişin yükünden dolayı tek laf edemedi, bir şey yiyemedi, birbirlerini özümseyerek oturdular.

"Kalk dinlenebileceğimiz bir yere gidelim..." dedi Padma.

"Seni fide evime götüremem."

"Fide evi mi?"

“Eskiden fideleri dikmeden önce depoladıkları ev.”

“Onlarla mı yaşıyorsun?”

“Evet, değişik bir çeşit fideyle.”

“Aman Ravi!”

“Barajın oradaki misafirhaneye gidebiliriz.”

“Kalkalım öyleyse.”

Palghat yollarındaki bir taksinin içi. Muson öncesi nem yüklü kasvetli hava. Ter, koku.

“Yıkanman lazım Padma.”

“Ya sana ne demeli—”

“Bana yıkanmak yetmez. Kıyafetlerimi değiştirmem lazı-
zım.”

“Yanında yedek kıyafet niye getirmedi?”

“Fide evinde kıyafet yoktu.”

“Yaşadığın yerde insanlar ne giyiyor?”

“Ağaç kabuğu.”

“O zaman ağaç kabuğundan daha mütevazı bir şeyler
alalım. Gömlek ve dhoti mesela.”

“Beş parasızım.”

“Ben hallederim.”

“Tamam öyleyse, bana parlak kırmızı ve yeşil renkte bir
şeyler al. Dikkat çeksin, açık seçik olsun.”

“Neden?”

“Köydeki kadınların ağızları meraktan açık kalsın diye.”

“Aman Ravi.”

Sessizleştiler. Sonra Ravi sessizliği bozarak, “Seni incit-
tim mi Padma?” dedi.

“Bu dünya acıyla dolu. Eğer varsa, öteki dünya da öyle.”

“Var. Öğrencilerim bana olduğunu öğretti.”

Taksi kasabayı arkasında bıraktı. Baraja giden yoldaydılar. Renkli manzara. Bir otobüs yanlarında seyrediyor, halsizce. Çıplak göğüsleri boncuklarla süslenmiş göçebe bir yerli. Tapınak filleri kadar ürkek bir buldozer usulca takırdayan taksiye yol veriyor...

Padma misafirhanedeki dairelerinin penceresini ardına kadar açtı. Oda barajın ışıldayan, serin, engin gölüne bakıyordu.

“Ravi!”

“Evet Padma?”

“Seni nasıl bulduğumu hiç sormadın.”

“Doğru, sormadım.”

“İyi, anlatmam o zaman.”

“Ha, anlat lütfen.”

“Ancak aylar süren meşakkatli araştırmadan sonra sığınağını bulabildim. Tanrım! Neydi adı?”

“Khasak.”

“Hah, Khasak.”

“Seni Kashi’de, Prayag’ın hanlarında, Madhya Pradesh’in protestan merkezlerinde aradım. İzini birkaç kere kaybediyordum az kalsın. En sonunda da Bodhananda’nın aşramında buldum izini. O sırada Jyoti bürokrasi ağını kullanıyordu seni aramak için. Aşramda’da bir swami²³ seni sordu.”

“Öyle mi?”

“Nivedita diye birini hatırlıyor musun?”

“Nivedita. Evet, hatırlıyorum.”

“Hayret!”

²³ Swami: Dini eğitim verilen yerde öğrenci. (ç.n.)

Ravi acı acı gülümsedi.

“Amerika seni lezbiyen yaptı mı?”

“Söylemeyeceğim yapıp yapmadığını. Kadehleri getir.”

Ravi büfeden kadehleri çıkarıp masaya koydu.

“Bu epey güzel bir viski. Umarım polisler burada rahatımızı kaçırmazlar.”

Ravi metal kapağın açılış sesini duydu. Buzu kırdı.

“Şerefe Ravi, Tambaram gecelerinin şerefine!”

“Luz’daki gece kuşlarının şerefine!”

“Şu an ağlayabilirim–”

“Ortalığı batırırsın.”

Bir süre sessizlik.

“Buzla servis edilen bourbon viskinin tadı başka olur derlerdi, öyleymiş hakikaten. Beğendin mi?” dedi kız.

“Pek değil. Bizim insanın ruhunu yakan içkimiz kadar güzel değil.”

“Sizin içkiniz derken?”

“Khasak’ın yasadışı ürettiği içkisi.”

“Tanrım. O ruhları lanetleyesim geldi!”

Gölün üstünde, gölün gökyüzüne yollayıp yağmur olarak geri aldığı kara bulutlar toplandı. Bir katamaran hızla gölden dağa doğru seyir etti.

“Ravi, bunca zamandır neler yapıyorum öğrenmek istemiyor musun?” diye sordu kız.

“İstiyorum.”

“Princeton’a gittim. Tambaram’daki misafirimizi hatırlıyor musun?”

“Evet hatırlıyorum. Princeton’da ne yaptın?”

“Araştırma. Yedi yıl boyunca.”

“Prizmalarla oynuyordun yani.”

Ravi kadehleri doldurdu tekrar.

“Ooty’deki evine gittim. Nerede olduğunu bilmiyorlar Ravi. Acımasızlık bu yaptığın.”

Kadehini kaldırıyordu ki masaya geri koydu.

“Neler yaptın orada, anlat bana.”

“Evinde kaldım. Yatağında uyudum.”

Dağlara vuran ay ışığı, pencerelerin dışında çiftleşen yılanlar gibi duran yasemin sarmaşıklıkları.

“Ya sonra?”

Ertesi gün üvey annenle yüzmeye çıktık.

“Hmm.”

“Epey yüzdük. Ravi, çok güzel bir kadın üvey annen... Nerelere daldın Ravi?”

“Dinliyorum Padma.”

“Baban çok hasta. Devam etmemi istiyor musun Ravi?”

“Lütfen Padma.”

“Luz’daki gecemizde bana okuttuğun mektubu, babanın mektupta alacakaranlıktan nasıl bahsettiğini asla unutmadım Ravi. Alacakaranlık onu tüketmiş.”

Pişmanlık, dedi Ravi içinden. Batan güneş uzaktaki palmyelere, dağlara vuruyordu. Gölde gelen esinti serindi.

“Ravi!”

“Dinliyorum.”

“Benimle gel, gidelim buradan.”

Uzun bir sessizlik. Gün batımı yerini yıldızlara bıraktı.

“Söylemeye içim el vermiyor fakat babanın günleri sayılı. Geleceğin için bir şeyler planla. Princeton’da bir işim var. Sana maddi destekte bulunabilirim, sen de eğitime kaldığın yerden devam edebilirsin.”

Ravi güldü.

“Ne eğitimi Padma? Ne araştırması?”

“Alay ediyorsun benimle Ravi, böyle yapmandan nefret ediyorum.”

Padma içinde, çığlık attı. Ravi kendi aşılabilir sessizliğinin içinde konuştu: *Göklerdeki galaktik çölden öğrenebileceğimiz bir şey yok, spektroskopu kendi içine, O'nun dünya ile arasındaki anlaşmanın simgesi olarak yayını bulutlara koyduğu yere çevir. Galile merceklerini kır... Florentine yanılıyordu, insanoğlunu sınırlı bir kal-külüsle baştan çıkardı o. İtirafçı ve engizitör haklıydı, zira dünya yu-varlak değildi, bu insan zihninin bir yanılsamasından ibaret sadece.*

Ravi sırt üstü uzandı. Padma'yı kaldırıp üstüne yatırdı, vücudunun geri kalanından daha az güneş almaktan soluk olan göğüslerini ve belini gördü.

“Ravi.”

“Söyle Padma.”

“Khasak'ı terk edeceğini söyle bana.”

Müthiş bir hafiflikle birlikte cevap da geldi, “Edeceğim!”

“Söz mü?”

“Söz.”

“Benimle Princeton'a da gelecek misin?”

“Bilemiyorum Padma.”

Padma ağlamaya başladı. Ravi onun hüznün damlalarını yağmuru emen çöl gibi emdi.

“Neyden kaçıyorsun Ravi?” diye sordu ümitsiz bir sesle.

Hiçbir şeyden kaçmak istemiyorum, diye cevapladı Ravi sessizliğinin içinde. *Çöldeki her bir kum tanesi olmak, göl olmak, gölün her bir damlası olmak istiyorum. Varlığımdan arınmak, çözünmek, Tanrı'ya kavuşmak istiyorum.*

Yolculuk Başlıyor

Chetali'nin üzerindeki büyük bulutlar dağıldı. Muson Khasak'ı süpürüp geçti. Okul müfettişinin refakatçi askeri sağanak yağmurun altında fide evine geldi. Ön kapı kilitliydi. Appu Kili verandada bağdaş kurmuş oturuyor, saçaklardan dökülen yağmuru seyrediyordu.

"Hey sen." diye seslendi asker.

Appu Kili dikkatini akan suya o kadar vermişti ki onu ne gördü ne duydu.

"Bu ne kabalık böyle?" dedi asker. Verandaya çıkıp şemsiyesinin ucuyla zekâ özürlü çocuğun kafasını dürttü. Appu Kili ürkerek oturduğu yerde sıçradı.

"Ağabey, iblis misin sen?" dedi peltek peltek.

"Öğretmen nerede?"

Öğretmenin lafı geçince Appu Kili manalı manalı sırtıtp "Yuşçuk yaklamaya gitti," dedi.

Asker küplere binerek oradan ayrıldı. Terziyi bulmak için köy meydanına gitti.

"Bu resmen saygısızlık, terbiyesizlik," dedi asker.

Askere saygı da kusur mu etmişiz? Madhavan Nair'in kafası karışmıştı.

"Anlayamadım," dedi.

"Bizzat seni kastetmiyorum. Hepinizi kastediyorum, öğretmen ve şu bana alay eder gibi bakan ve bana iblis diyen garip hademe mesela."

Madhavan Nair sahneyi aklında canlandırdı ve bir an sonra başlarına bir felaket gelmesi endişesi dindi.

"Ah asker," dedi gülerek, "o dediğin bizim küçük zekâ özürlü yavrumuz Appu Kili."

"Kim olduğu umurumda değil."

“Telafi edeceğiz bu durumu.”

“Tamam ama bana şunu söyle terzi efendi, öğretmen nerede?”

“Bir sorun mu var?”

“Önce bana öğretmenin nerede olduğunu söyle.”

Madhavan Nair dükkânından çıkıp konuştu: “Gel asker bey. Rahatça oturup konuşabileceğimiz bir yere gidelim.”

Aliyar’ın çay ocağında sıcak semavere yakın bir yerde oturan Madhavan Nair, “Bir şey mi oldu asker bey, söyle bana,” dedi.

“Bir şey oldu ya.”

“Söyle lütfen.”

“Öğretmen nerede?”

“Birkaç günlüğüne bir yere kadar gitti.”

“Öyleyse döndüğünde kendi öğrenir ne olduğunu.”

“Aliyar,” dedi Madhavan Nair, “saygıdeğer askerimize aappam getir. “Buharlanmış muzlarını mı görüyorum orada? Onlardan da getir...”

Asker iştahla yiyip içti. Karnı doyunca keyfi yerine geldi.

“Şu gençler,” dedi, “gereksiz yere ceza aranıyorlar.”

“Şüphesiz suçun ne olduğunu söyleyebilirsiniz bize,” dedi Madhavan Nair, “cezası ne olursa olsun. Ne de olsa komşu köylerdeniz.”

Asker öne eğilip fısıltıyla konuştu, “Müfettiş Yajaman’a bir şikâyet dilekçesi gelmiş...”

Anonim bir mektup, ama içinde ciddi suçlamalar var: Ravi zamanını çocuklara eğitim vermek yerine hikâyeler anlatarak geçiriyormuş, ahlaksız hareketler sergiliyormuş, yoklamayı düzgün almıyor, sahte bilgiler yazıyormuş, dini nefreti Nizam Ali denen bir kara büyücünün yardımıyla yayıyor ve körüklüyormuş.

Bir buharlı muz sonrasında asker daha konuşkan oldu. Bu suçlamaların aksi eğer tez zamanda ispatlanmazsa Ravi'ye işine mâl olabilir hatta okulun kapanmasına bile neden olabildi.

Yeni bir müfettiş iş başı yapmıştı. Genç ve fevri bir memurdu, onuncu sınıftan sonra müfettişlik eğitimine yazılmıştı. Sert dış görünüşünün altında sevecen ve yardımsever biri yatıyordu ve iyi yemeğin ve iyi bir hayatın değerini bilen biriydi.

“İyi yemek derken?” diye sordu terzi tiksinişini gizleyerek.

“Tavuk.”

“Bıldırcınla keklik sever mi? Eğer istersek Pandaram’lar sürü sürü avlarlar onlardan.”

Asker ağzıyla iğrenç sesler çıkardı, belli ki kuşları önceden çiğniyordu.

“İyi bir hayata gelecek olursak,” dedi Madhavan Nair, “sanırım onu kendimiz bulmamız gerekecek...”

“Öğretmeninize söyleyin gidip müfettişin dizlerine kampsın. Gerisini ben hallederim.”

Bir bardak çay içmeye gelen Kadı’ya anonim dilekçeyi anlattılar.

“İğrenç yalanlar bunlar!” dedi Kadı, “hainler!”

“Gerekirse yüksek mercilere gideriz,” dedi yumuşak huylu Aliyar parlayarak, “yeminli ifadeler veririz.”

“Anonim dilekçeymiş!” dedi Kadı. “Şüphesiz Şeyh Seyid Mian buna izin vermeyecektir.”

“Ama müfettiş buna izin veriyor,” dedi asker düşünmeden. Kelimeler ağzından çıkar çıkmaz da dehşete kapıldı. Gözünün ucuyla şöyle bir dağa baktı, dağ bulutlardan meşum bir takke takıyordu. Dağ müfettişlik bürosunun tüm memurlarından daha heybetli duruyordu. Dağdan gelen bu yeni ruh

saldırısından rahatsız olarak oradan ayrıldı. Eve giderken şimşeklerden korunmak için Arjuna'nın²⁴ on adını okudu, ruhun ona musallat olmadığından emin olmak için omzunun üstünden geriye bakıyordu arada– Aliyar'ın çay ocağındaki küçük kalabalık dağılmadı. Kadı'nın öfkesi dinmedi; kendi kendine mırıldanıyordu, "Hangi köpek yaptı bunu?"

"Kim yaptıysa yaptı," dedi terzi, "ve Aliyar, hesaba yaz askerin yediklerini. İki aappam, iki buharlanmış muz–"

Aliyar gülümsedi. "Bu seferki Aliyar'dan olsun. Molla baba, Allah'ın hesabına yaz," derdi.

Ravi on gün sonra döndü. Açıklamasını yapmadığı yokluğu tam bir ayın üçte biri kadar sürmüştü. Yağmur duraksamıştı, Appu Kili köyün kenarlarında dolanıyordu. Ravi'yi görünce zıplaya zıplaya fide evine geldi.

"Ağabey!" diye bağırды onu yeniden görmenin sevinciyle, "nedeydin?"

"Kashi'deydim benim evcil papağanım," dedi Ravi.

Appu'nun yağmurdan ıslanmış saçlarını kuruturken Ravi bir anlığına tılandı. Zekâ özürlü çocuğun saçına dokunması anılarını canlandırmıştı: Aryanlar ve yeniden doğan çocuklar, kedere gömülmüş karma bitleri...

"Ben yokken seninle dalga geçen oldu mu?"

"İblis geçti. Semşeyle dödü."

"Merak etme. Kovacağız o iblisi. Al bak, papağanıma ne getirdim."

Appu Kili, teşekkürler homurdanarak Ravi'nin elindeki çikolata paketini aldı.

"Ağabey, sana kojman yuşçuk yakalıcam," dedi.

"Nerelerdeydin öğretmen?"

Ravi çantasını boşaltırken Madhavan Nair bir sıraya yayıldı.

²⁴ Arjuna: Hint mitolojisinde kahraman bir savaşçı. (ç.n.)

“Neredeydin?” diye sordu terzi tekrar.

“Kashi’de²⁵,” diye şaka yaptı Ravi.

“Ölülerin ruhları iyi mi bari?” diye karşılık verdi şakaya Madhavan Nair.

Sonra Madhavan Nair arkadaşını üzmemek için laflarını tartarak Ravi’ye okula karşı yapılan yeni tezgâhı anlattı.

“Üzülme öğretmen. Bütün köy bir oldu.”

“Ama ben üzölmüyorum zaten, Madhavan Nair.”

“Eğer Heyet okulu kapatacak olursa ne yaparız, her şeyi düşündük.”

Ravi dinlemiyordu, akli usulca evlerine dönmüş hamam-böceklerindeydi; tekrar fide evine dönüp küflü yuvalarına tecavüz etmişti. Özür dilerim minik soydaşlarım, dedi Ravi. Buradaki çocuklar sırtlarına okumanın ve hesaplaşmanın yükünü almak istiyorlardı, ve ben de kendime uzun, uzun yolculuğumda dinlenecek, sığınacak bir han arıyordum. İçinde yaşayan insanın yokluğunda fide evine geri dönen bir tüylü, kara örümcek duvarda korkmuş bir halde hızla daireler çiziyordu. Bu hanı fazla uzun süre işgal ettim, kadim gecelerinin kutsallığını lambalarla ve tütsülerle bozdum. Ehlileştirilmemiş ve insana huzur veren zamansa bu esnada saatlerin ötesinden bağııyordu, lacivert rüzgârlar halinde feryatlar ediyordu. Hamamböceğı ve örümcek bu rüzgârların içinde bekliyordu.

“Ne diyeceğim öğretmen...” dedi Madhavan Nair, “Müfettiş’in odasına gitsen, bir özür dilesen, çözüme kavuştursanız bu mevzuu.”

Ravi kibarca “Hayır,” dedi.

Madhavan Nair ne diyeceğini şaşırdı, “Ama... Khasak halkı kararlar aldı...”

²⁵ Kashi: Diğer adıyla Varanasi. Hindistan’da içinde öldüğünde huzura kavuşulacağına inanılan, kutsal bir şehir-ç.n.

Okul için gerekecek olan parayı kendi ceplerinden ödeyeceklerdi. Kozhanasseri'deki komünistler de onlara nasıl bir komite organize edebileceklerini öğreteceklerdi.

Ertesi gün yoldaşlar fide evine geldi.

Ravi, Appu Kili'ye bir hikâye anlatıyordu.

"Kozhanasseri'den geliyoruz."

"Hoş geldiniz yoldaşlar."

Biri çıra gibi sıskaydı, ötekisiyse dağ trolü gibi kara ve bodurdu.

"Köylülerin sendikalarıyla çalışıyorum," dedi sıska olan, "adım Sankaran."

"Kanni Moothan," dedi trol, "Kozhanasseri Barış Konseyinin sekreteriyim."

"Tanıştığımıza memnun oldum yoldaşlar. Yakınlarda bir barış konseyi olduğunu bilmek de güzel. Konsey neler yapıyor bu arada?"

"Eh, belli bir konuyla ilgilenmiyoruz. Zaman zaman nükleer savaşı yasaklıyoruz. Şu an okulla ilgileniyoruz."

"Komplo bu," diye araya girdi sıska yoldaş, "icabına bakacağız."

Appu Kili hikâyesinin bölünmesinden hoşlanmadı.

"Ağabey," dedi, "hikâye annat."

Papağan hikâyeleri parça parça dinleyince rahatız oluyor, kötü hissediyordu. Ona bu rahatsızlığı vermek istemeyen Ravi, "Hikâye bitti," dedi.

İsteği reddedilen zekâ özürlü çocuk önce Ravi'nin ve yoldaşların karşısında suratını asarak durdu, sonra saçaklardan akan suyu izlemek için verandaya gitti. Hikâye anlamı veya çözümü olmadan bitti.

Yoldaşlar Ravi'ye başka bir hikâye anlatıyorlardı. Komprodor burjuvazi Kelan'ı, feodalist Sivaraman Nair'i, bürokrasinin askerini anlattı.

“Buralarda milli burjuva yok,” diye sonlandırdı Kanni Moothan sınıf analizini. “Khasak, sınıfsal tepkinin kalesi.”

“Milli burjuva mı?” diye sordu Ravi, “o ne?”

“Genel anlamda konuşuyordum. Örneğin parya kadınlarının çeltik fidesi ekerken üstlerine kıyafet giymeleri yasaktır. Bir düşünsene kadınların halini! Çıplak göğüslerle eğildiklerini.”

“Düşünebiliyorum,” dedi Ravi, “muhteşem gözüküyor olmalılar.”

Şaka amaçlı çıkmıştı kelimeler ağzından, fakat bunun anlaşılmadığını fark ettiği anda hemen açıklamaya koyuldu. “Genel manada konuşuyordum,” dedi.

Açıklaması işi daha da kötü yaptı ve konuşmayı batırdı. Yoldaşlar aniden birbirleri ardına kalktılar, “Öğretmen, bu işin başını sen çekmelisin,” dediler.

“Pekâlâ.”

İlerleyen saatler, Kralın Camisi.

“Yoldaş...”

Ziyaretçiler derhal düzeltildi, “Bana Kadı deyin.”

“Ah evet,” dedi köylü lider. “Kadı’mız durumdan haberdar.”

“Elbette,” dedi Kadı.

“Komplo bu.”

“Ona şüphe mi var?”

“Emperyalist güçlerin başının altından çıkıyor bunlar,” dedi trol. “Barış harekâtının içinde olduğumuzdan bu işleri iyi biliyoruz.”

“Korkmayın!” dedi Kadı ve yoldaşları biraz tedirgin ederek emperyalizme karşı bir büyü okudu.

“Kadı’nın dönüşüyle hareketimiz epey güçlenecek.”

Kadı büyüyü mistik Fatiha ile bitirdi. Yoldaşlar lanetli camide iyice gerildiler.

Yağmur toprağın buharıyla karışıp fide evinin üstüne perde gibi çöktü. Kunhamina elinde sefer taşıyla yağmurun ve sisin içinden fide evine geldi.

“Annem yolladı bunu öğretmenim,” dedi kız, “pirinç gözlemeyle türlü.”

“Otur küçüğüm,” dedi Ravi. Kız oturmuyordu. Tıpkı ge-
çip giden günlerde olduğu gibi kız gelip yanı başında ayakta durdu. Ravi kızın ellerini avcunun içine aldı. Düşünceleri Chetali’nin tepesinde kendi bedeninden şaşkınlığa düşen kıza gitti. Kız sallanarak yakınlaştı, şimdi kucağında oturuyordu, gözleri yaşlarla dolmuştu.

“Gideceğini söylüyorlar öğretmenim,” dedi kız, “doğru mu?”

Ravi onaylar şekilde elini kızın başına koydu.

“Geri dönecek misin öğretmenim?”

Gümüş taçlı ve kırmızı benekli balığın Chetali’nin gediklerinde uzun yıllar kış uykusu uyuduğuna inanırdı köylüler. Bu balık Şeyh’in elçisiymiş ve doğal facialar esnasında dağdan aşağıya yüzermiş. Yağmurun dindiği bir gece dere-de yıkananlar gümüş taçlı balığı görmüşler.

Ertesi gün şiddetli rüzgârlar esmeye başladı. İki gece ve gün boyunca acımasızca esti rüzgâr, çocuklar ağlarken ve anne babaları dua ederken evlerin çatılarını söktüp uçurdu. Kara palmiyeleri köklerinden söktü, sağlam demirhindi ağacının dallarını koparıp attı.

Sonra hem rüzgâr hem de yağmur dindi. Bu dinginlik arasında Ravi ve Madhavan Nair tepelerde yürüyüşe çıktı. Khasak gün batımına boyanmış, yağmurla arınmış, uzanıyordu manzarada. Gökyüzü alçaktaydı, muazzam gücünü tutuyordu. Ne öğretmen ne de terzi okul hakkında bir şey söylemedi.

“Kili nerede uyuyacak Madhavan Nair?”

“Dükkânımda öğretmen.”

Köye geri yürümeye başladılar. Kaçak köyü bir an için gördüler.

“Kodacchi’nin öldüğüne inanamıyorum,” dedi Ravi hatıralara dalarak. “Ne isim ama! Ne anlama geliyor demiştin?”

“Dağ sislerinin kadını.”

Muhabbet olsun diye söylenen sözler. Boş laflar. Asıl meseleden uzakta tuttular kendilerini. Havai fişeklerden ve filmlerden konuştular.

Fide evinin bahçe kapısında ayrıldılar. Ravi kapıyı açıp içeriye girdi. Madhavan Nair tepeyi geçip köye gitti. İkisi de arkasına bakmadı.

Madhavan Nair’in içinde geri dönme, Ravi’yle biraz daha vakit geçirme dürtüsü uyandı. Buluşmalar ve ayrılmalar, zamanın yırtılmış parçaları...

Ravi erken kalktı. Hâlâ Sabah Yıldızı’nın gökyüzünde parladığı saatlerdi. Koridorda derin derin uyuyan Appu Kili’yi uyandırmamaya dikkat etti. Koridoru açık bırakıp iki odalı fide evine gitti. İstifa mektubunu yoklama defterinin arasına sıkıştırdı. Madhavan Nair’e gelmemesini, veda etmek istemediğini, okulun anahtarını kapı kasasında bulabileceğini söylemişti.

Ravi bir anlığına kilitli kapının karşısında durdu, gözleri dua edencesine kapalıydı. *Baba! dedi. Akşamlarımın, alacakaranlıktaki yolculuklarımın babası, izin ver gideyim. Bu dikilmiş yapraklardan yuvayı, bu yeniden doğum yuvasını terk ediyorum.*

Ravi, az miktarda eşyası bir çantada, dışarı çıktı. Yağmur şemsiyesine vuruyordu, önce sadece küçük tıktırıtlarla vurdu, sonra gergin taftayı davul gibi çalmaya başladı. Şimşeksiz ve yıldırımsız muson yağmuru şiddetlendi. Ravi Koomankavu’ya vardı.

Beyaz, donuk kubbe gibi duran yağmur sabit bir sağanak halinde yağıyordu. Fırtına Koomankavu'dan daha vahşice geçmişti, sabitlenmiş çatıların hepsi uçmuştu ve hiç kimse, hiçbir şey, bir zamanlar küçük pazar yeri olan meydanda hareket etmiyordu...

Otobüsün gelmesine daha vardı. Ravi, artık sırlısıklam toprak parçalarından ibaret olan otobüs durağının yanında durup, büyük bir sessizlikle manzarayı inceledi. Taşlarla oynadı, ayağıyla birbirinden ayırdı onları.

Ravi büyük bir merakla taşların arasından sürünerek çıkıveren mavi siyah yaratığa baktı. Mavi siyah yaratık başını kaldırıp Ravi'ye baktı, titrek diliyle konuştu. Ravi yılanın boynunu şişirdiğini fark etti. Yeni çıkmış dişler Ravi'nin ayağını deldi. *Diş mi çıkarıyorsun sen, küçüğüm?*

Yılan, dilini son bir kez oyun oynarcasına titreştirerek ıslak topraklı patikalara doğru sürünüp gitti.

Yağmur, yalnızca yağmur. Beyaz, opak. Yağmur uyuyordu, rüya görüyordu. Ravi yere uzandı. Gülümsedi. Ebedi yağmurun damlaları düştü yüzüne. Bedeninin gözeneklerinde otlar bitti. Üzerindeki ulu yağmur, göçen benliğin, zekânın, zihninin boyutu kadar, başparmağı kadar küçüldü.

Ravi otobüsü bekledi.